

Jaarverslag en Jaarrekening 2019

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Aanbieding.....	6
Jaarverslag	12
Domein Bestuur.....	13
1. Samenleving Voorop.....	14
2. Digitale dienstverlening	16
3. Samenwerken	18
4. Veiligheid.....	20
Domein Leefomgeving.....	28
1. Duurzaamheid en milieu	29
2. Water en riolering.....	32
3. Wegen en infrastructuur.....	34
4. Accommodaties.....	35
5. Onderhoud buitenruimte	37
Domein Samenleving	41
1. Eigen kracht	42
2. Saamhorigheid	44
3. Preventie.....	46
4. Maatwerk.....	48
Domein Ruimte	56
1. Ruimte	57
2. Wonen	58
3. Verkeer en vervoer.....	60
4. Economie	62
5. Buitengebied	65
6. Cultuurhistorie	68
7. Omgevingswet	70
Overhead.....	75
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	79
Paragrafen.....	82
Paragraaf A Lokale heffingen.....	83
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	86
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen en investeringen.....	92
Paragraaf D Financiering	99
Paragraaf E Bedrijfsvoering	102
Paragraaf F Verbonden Partijen	107
Paragraaf G Grondbeleid	118
Paragraaf H Toezicht en verantwoording.....	124
Jaarrekening 2019.....	128
Overzicht van baten & lasten 2019	129
Balans per 31 december 2019.....	140

Gemeente Leusden

Toelichting op de balans	144
Sisa bijlage en subsidieverantwoording	170
Vaststellingsbesluit.....	173

Aanbieding

Aanbieding

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2019.
Deze jaarstukken zijn de verantwoording van het college aan de raad over het gevoerde beleid en beheer.

Jaarstukken

De jaarstukken hebben dezelfde opzet als de programmabegroting.

- In het eerste deel, **het jaarverslag**, staat het gevoerde beleid centraal en de gerealiseerde baten en lasten per domein. Deze programmaverantwoording is te benaderen via de diverse tegels per domein, net als de verplichte paragrafen.
- Het tweede deel, **de jaarrekening**, bevat de financiële verantwoording.

Alle bedragen in de kolommen worden in duizendtallen weergegeven.

Totalen 2019

Uitgaven (algemene dienst)

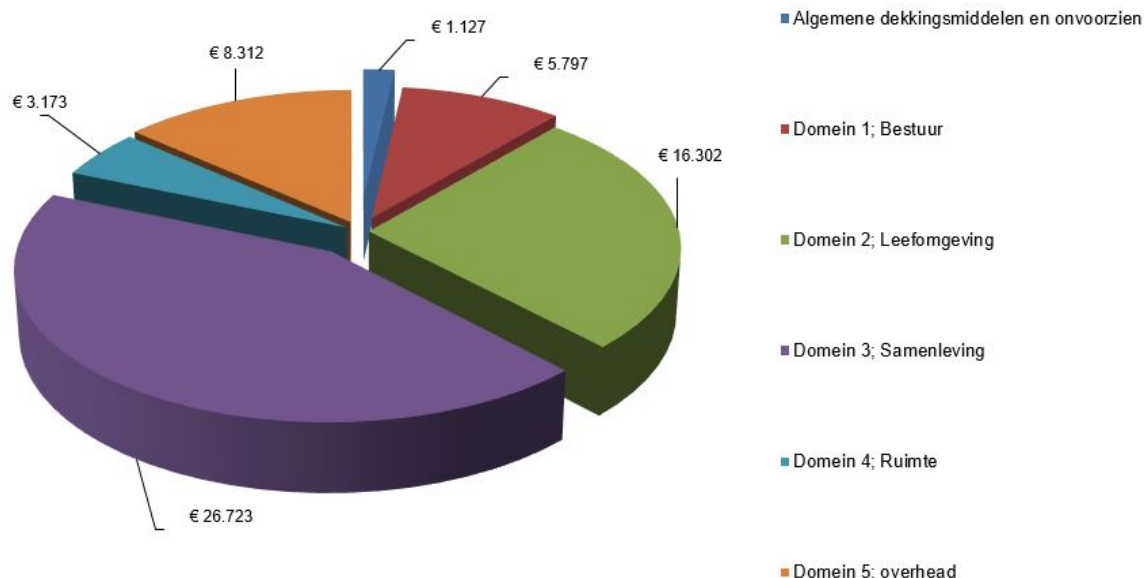
De totale uitgaven van de algemene dienst zijn € 61.434.000.

Dit is € 2.020 per inwoner (in 2018 was dit € 1.920 per inwoner).

Het totaal is exclusief de uitgaven van het grondbedrijf, deze fluctueren jaarlijks.

De totale uitgaven van het grondbedrijf zijn € 10.725.000.

De uitgaven van € 61.434.000 zijn als volgt verdeeld over de 4 programma's (domeinen), de Algemene dekkingsmiddelen en Overhead.

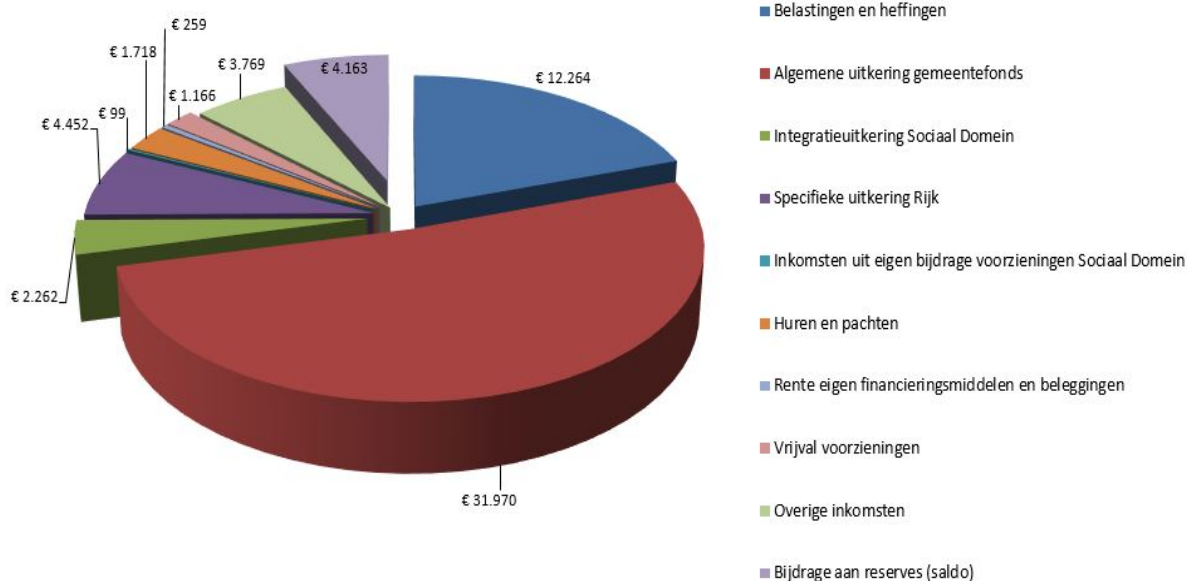

Inkomsten (algemene dienst)

De uitgaven van de gemeente worden gedekt door diverse inkomsten.

De totale inkomsten van de algemene dienst zijn € 62.122.000, dit is inclusief bijdrages van de reserves.

De totale inkomsten van het grondbedrijf zijn € 11.692.000, dit is ook inclusief bijdrages van de reserve.

Rekeningresultaat 2019

De jaarrekening 2019 sluit, na alle mutaties in de reserves, met een voordelig saldo van € 1.655.000

<i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2019	Rekening 2019
Totale uitgaven (lasten)	76.386	72.159
Totale inkomsten (baten)	71.758	69.469
Resultaat voor mutaties in de reserves	-/- 4.628	-/- 2.690
Mutaties in de reserves (per saldo uit reserves)	4.628	4.345
Resultaat na mutaties in de reserves (= rekeningresultaat)	0	1.655
Resultaat Grondexploitatie (GB)	0	967
Resultaat Exploitatie Algemene Dienst (AD)	0	688
Totaal	0	1.655

Tussentijds resultaat algemene dienst 2019

Van het resultaat algemene dienst wordt € 523.000 overgeheveld voor besteding in 2020. Daarmee blijft er een uiteindelijk resultaat algemene dienst over van € 165.000 wat toegevoegd wordt aan de reserves. Als tussentijds resultaat is er lopende dit boekjaar al een nadelig saldo van € 2.185.000 ten laste van de reserves gekomen. Dat wil zeggen dat in de begroting en de bestuursrapportages (m.n. voorjaarsnota, najaarsnota) geraamde tekorten zijn gedekt ten laste van algemene reserves. Dit tussentijds resultaat heeft het rekeningresultaat van de algemene dienst beïnvloed:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2019
Rekeningresultaat Algemene Dienst (zonder de overhevelingen naar 2020)	165
Resultaatsbestemming begroting en bestuur rapportages	-/- 2.185
Rekeningresultaat Algemene Dienst zonder de tussentijdse dekking	-/- 2.020

Daarnaast is voor dekking van tekorten in het sociaal domein de reserve sociaal domein aangesproken voor € 648.000. Als we deze dekking ook meenemen in de berekening is het rekeningresultaat van de algemene dienst 2019 zonder de tussentijdse dekking -/- € 2.668.000.

Opbouw rekeningresultaat 2019

<i>bedragen x € 1.000</i>		S/I	
Budgetoverhevelingen naar 2020	523	I	voordeel
OZB	117	I	nadeel
Algemene uitkering klimaatmiddelen	186	I	voordeel
Extra storting pensioenvoorziening	632	I	nadeel
Openbaar groen en recreatie	171	I	voordeel
PGB's	123	S/I	voordeel
Participatiewet	202	I	voordeel
Grondbedrijf	967	I	voordeel
Diverse voor- en nadelen	232	I	voordeel
Totaal	1.655		

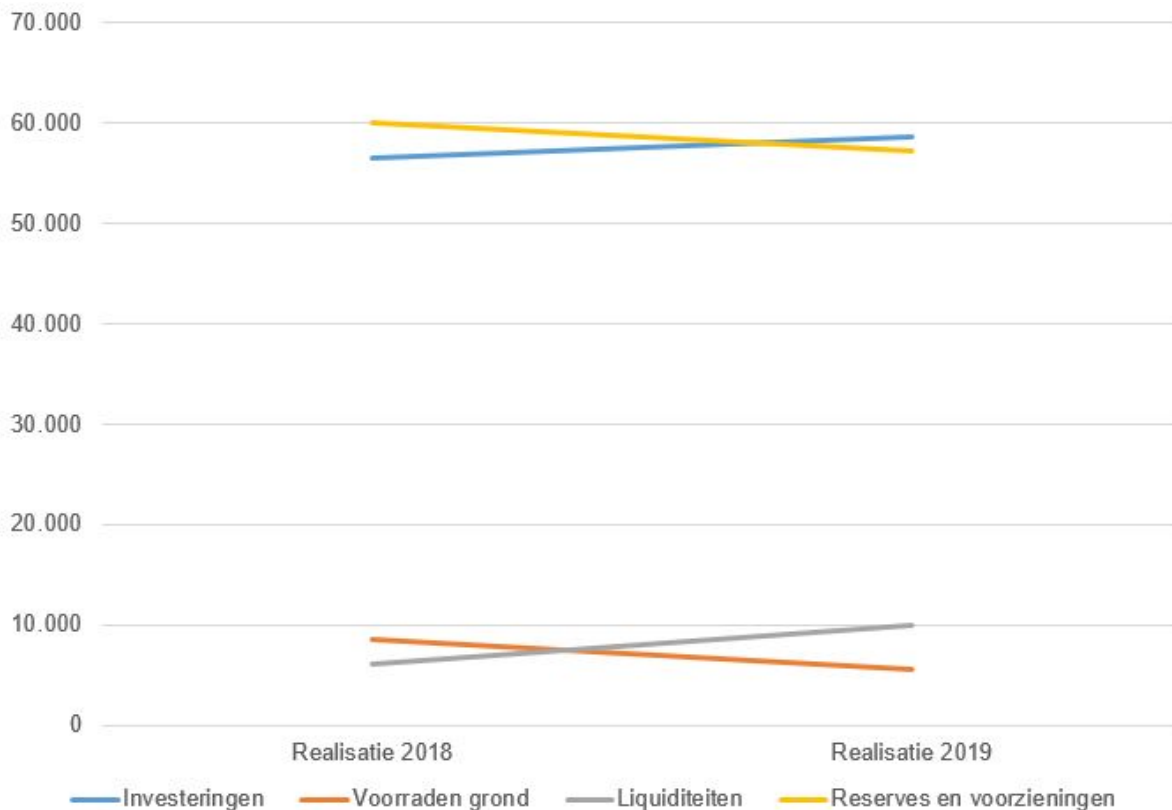

Bij de programma's (domeinen) staat een toelichting op de verschillen tussen begroting en rekening en de eventuele structurele effecten hiervan.

Balansontwikkeling 2019

Het rekeningresultaat geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven over 2019. De balans geeft inzicht in de bezittingen, liquiditeiten en vermogen van de gemeenten. De ontwikkeling van de belangrijkste onderdelen van de balans geven wij als volgt weer:

- Uit deze grafiek blijkt dat de reserves en voorzieningen per saldo met bijna € 3 miljoen in omvang zijn afgenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door de onttrekking van tussentijds (nadelig) resultaat uit de reserves.
- Nog steeds wordt er geïnvesteerd in Leusden, wel minder dan de afgelopen jaren. De boekwaarde over de investeringen is per saldo gestegen met ruim € 2 miljoen. De grootste investeringen zijn Verkeersplan Achterveld/Hessenweg, Hart van Leusden en IKC Berkelwijk.
- De voorraden grond zijn door grondverkopen gedaald met per saldo € 3 miljoen.
- Onder andere deze grondverkopen gaven een stijging van de liquide middelen per balansdatum van bijna € 4 miljoen.

Corona-crisis

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. De impact en mogelijke gevolgen zijn opgenomen in de paragraaf "Risico en weerstandsvermogen" en bij het onderdeel gebeurtenissen na balansdatum (blz 168).

Voorstel bestemming rekeningresultaat 2019

Het college stelt voor om het rekeningresultaat als volgt te bestemmen:

<i>bedragen x € 1.000</i>	
---------------------------	--

1.	Beschikbaar stellen van middelen voor besteding in 2020	523
2.	Storting in algemene reserve grondbedrijf	967
3.	Storting in reserve sociaal domein (€ 688.000 -/- € 523.000)	165
	Totaal	1.655

Toelichting op het voorstel bestemming rekeningresultaat:

1. -Beschikbaar stellen van middelen voor besteding in 2020. Het betreft voornamelijk budgetten die in 2019 beschikbaar zijn gesteld maar niet volledig tot uitvoering zijn gekomen of afgerekend zijn. Een aantal zaken heeft vertraging opgelopen of is pas later in het jaar opgestart. In 2020 worden deze zaken alsnog uitgevoerd.

-Voorgesteld wordt om het voordeel op openbare verlichting van € 33.600 te storten in de algemene reserve met aangewezen bestemming. De afgesproken afrekensystematiek met de aannemer geeft in de eerste onderhoudsjaren een voordeel op openbare verlichting. Deze resterende budgetten moeten daarom toegevoegd worden aan de algemene reserve met aangewezen bestemming voor afrekening in latere onderhoudsjaren.

-Voorgesteld wordt om het voordeel op het zwembad Octopus van € 61.000 te storten in de algemene reserve met aangewezen bestemming voor eventuele toekomstige sluitingen van het zwembad. Het voordeel is veroorzaakt omdat er in 2019 geen dagvergoeding vanwege sluiting aan de SRO hoefde te worden betaald. Het zwembad is recentelijk gerenoveerd, daarom was sluiting om onderhoudswerkzaamheden uit te voeren in 2019 niet nodig.

<i>bedragen x € 1.000</i>	
Algemene uitkering klimaatmiddelen	182
CUP 3.4b; POH-GGZ (praktijkondersteuner huisartsen-jeugd GGZ); zie ook collegebesluit L242240	37
CUP-gelden energietransitie	45
Inburgering (rijksmiddelen t.b.v. uitgestelde nieuwe wet inburgering)	29
CUP 4.3; PMD bij appartementen	15
Parapluplan (cultureel erfgoed)	29
Fonds samenlevingsinitiatieven	37
Openbare verlichting; overschot storten in reserve (t.b.v. afrekensystematiek onderhoud)	34
Inpassingskosten 2e sporthal	31

Gemeente Leusden

Zwembad Octopus; overschot storten in reserve (t.b.v. eventuele toekomstige sluitingen)	61
Overig (sportakkoord, CUP 9.5 recreatie en toerisme, extra BOA toezicht)	23
Totaal	523

2. Voorgesteld wordt het totale resultaat van het grondbedrijf € 967.000 in de algemene reserve van het grondbedrijf te storten. De weerstandratio komt daarmee boven de afgesproken bandbreedte. Bij de voorjaarsnota 2020 wordt een voorstel gedaan op welke wijze wordt omgegaan met dit surplus.

3. Het resultaat van de algemene dienst is € 688.000. Hiervan wordt € 523.000 beschikbaar gesteld voor besteding in 2020. Voorgesteld wordt het resterend voordelige saldo van € 165.000 te storten in de egaliseringsreserve sociaal domein om eventuele incidentele kosten in het kader van Jeugdzorg op te kunnen vangen. De weerstandratio van de algemene dienst valt buiten de bandbreedte. Bij de voorjaarsnota 2020 wordt een voorstel gedaan om de ratio weer binnen de bandbreedte te brengen.

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden,

H.W. de Graaf-Koelewijn, Directeur-Secretaris

G.J. Bouwmeester, Burgemeester

Gemeente Leusden

Jaarverslag

Domein Bestuur

Domein Bestuur

De gemeentelijke bestuursstijl is open en transparant. De bestuursstijl kenmerkt zich door nauw contact met inwoners, bedrijven en instellingen. We zijn een overheid die met passie en betrokkenheid zich openstelt voor de andere partners uit de samenleving, voorwaarden schept en coalities aangaat om samen met partners maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. De houding van de ambtelijke organisatie is gericht op het mogelijk maken van initiatieven.

Het Domein Bestuur is onderverdeeld in de onderdelen Samenleving Voorop, dienstverlening, samenwerking en veiligheid. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen:

Ambitie Samenleving Voorop

De gemeente wil de waardevolle kracht en kennis van de samenleving benutten en bundelen voor het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Wij zijn een overheid die met passie en betrokkenheid zich openstelt voor de andere partners uit de samenleving, voorwaarden schept en coalities aangaat om samen met partners meer te realiseren.

Ambitie dienstverlening

De gemeente biedt alle producten en diensten in 2020 digitaal aan op een heldere, eenvoudige en toegankelijke wijze. Inwoners die het gemeentehuis bellen of bezoeken, voelen zich welkom en goed geholpen.

Ambitie samenwerking

De gemeente ontwikkelt zich naar een compacte, professionele en slagvaardige organisatie die een volwaardige plaats heeft in samenwerkingsverbanden met de regiogemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Ambitie veiligheid

De gemeente wil de veiligheid vergroten door de dalende lijn van criminaliteit in Leusden voort te zetten en de zelfredzaamheid van inwoners te stimuleren.

In de begroting is aangegeven 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daar voor doen?'

In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over 'Wat hebben we bereikt?' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' De teksten van de vragen uit de begroting zijn niet opgenomen in de jaarstukken. Deze zijn via de app in de begroting na te lezen.

1. Samenleving Voorop

Wat hebben we bereikt?

- **1. Samenwerken aan oplossingen voorvraagstukken en ambities uit de Leusdense samenleving.**

De hernieuwde kernwaarden van de gemeente Leusden zijn in januari 2019 vastgesteld. We werken op basis van 'vertrouwen en verantwoordelijkheid', 'partnerschap', 'maatwerk en inleven', 'ruimte om te pionieren' en 'innovatie en vernieuwing'. In vrijwel iedere opgave kunnen we dat als gemeente niet alleen. De maatschappelijke opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak vanuit deze kernwaarden. De ervaringen uit het verleden helpen ons bij de verdere doorontwikkeling in de dagelijkse praktijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B1.1.1 We sluiten Samenlevingsakkoorden over de speerpunten 'Duurzaamheid', 'Zorg', 'Jeugdzorg' en 'Werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt'**

Voor het maken en uitvoeren van beleid trekken we samen op met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Wij kunnen niet zonder de kennis, kunde en kracht van onze partners in de samenleving om onze doelstellingen te bereiken. Waar nodig ondersteunen wij bij initiatieven uit de samenleving. Met het maken van de samenlevingsakkoorden spelen we hierop in.

Kern van het samenlevingsakkoord is dat de partners samen een agenda opstellen. Ook worden afspraken gemaakt over de uitvoering ervan door de verschillende partners. In 2019 zijn de gesprekken gevoerd om tot een agenda te komen. In de 2e helft van 2019 zijn de agenda's uitgewerkt. Daarnaast is gekeken hoe de uitvoering van de acties uit de akkoorden kan worden gewaarborgd

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B1.1.2 We pakken vraagstukken op volgens het opgavegericht werken**

Er is een aantal pilots met het opgavegericht werken uitgevoerd in 2018 en begin 2019. Deze pilots zijn geëvalueerd in de eerste helft van 2019. De resultaten hiervan worden meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het opgavegericht werken in de gemeentelijke organisatie. Belangrijk doel van de evaluatie was om op te halen wat we willen behouden. Zo kunnen we gaandeweg een nieuwe werkwijze ontwikkelen, die past bij Leusden. De methode van het opgavegericht werken is ook gebruikt bij het opstellen van de samenlevingsakkoorden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B1.1.3 We evalueren de pilots waarin we geëxperimenteerd hebben met het opgavegericht werken**

Er is een aantal pilots met het opgavegericht werken uitgevoerd in 2018 en begin 2019. Deze pilots zijn geëvalueerd in de eerste helft van 2019. De resultaten hiervan worden meegenomen bij de verdere ontwikkeling van het opgavegericht werken in de gemeentelijke organisatie. Belangrijk doel van de evaluatie was om op te halen wat we willen behouden. Zo kunnen we gaandeweg een nieuwe werkwijze ontwikkelen, die past bij Leusden. De methode van het opgavegericht werken is ook gebruikt bij het opstellen van de samenlevingsakkoorden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B1.1.4 We opereren vanuit de bedoeling (de 'geest') van wet- en regelgeving**

De gemeente werkt volgens de uitgangspunten van Samenleving Voorop. We zijn inmiddels gewend aan deze manier van werken, dat het niet meer opvalt. Toch vraagt het continu onze aandacht om de kernwaarden bij medewerkers onder de aandacht te houden. Samenleving Voorop komt tot uitdrukking in de dienstverlening van de gemeente Leusden.

Hierbij een aantal voorbeelden (aanvullend op wat al bij B.1.1.2 en B1.1.3 is beschreven):

- Meer dan 160 participatietrajecten in de buitenruimte (klein en groot)
- Strategische Agenda Regio Amersfoort door inzet van dialooggroepen
- Opzetten van het Voedselbos

Gemeente Leusden

- LEADER Gelderse Vallei
- Door Achterveld Voor Achterveld (DAVA)

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B1.1.5 We evalueren de pilots waarin we geëxperimenteerd hebben met het werken vanuit de 'geest' van wet- en regelgeving**

We zijn gestart met pilots naar het uitgangspunt 'werken vanuit de bedoeling'. Deze pilots zijn niet afgerond. Dit komt omdat de organisatieontwikkeling een hogere prioriteit had.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B1.1.6 We geven het Recht om uit te dagen (right to challenge) vorm binnen de gemeente Leusden**

We hebben het 'Recht om uit te dagen' uitgedragen in diverse bijeenkomsten. Dit houdt in dat inwoners en organisaties worden opgeroepen om taken van de gemeente over te nemen, met het bijbehorende budget. Zij dagen de gemeente uit dit beter te kunnen. Een aantal organisaties, o.a. in Achterveld, beraadt zich nu wat ze hierin kunnen doen. We zien de uitdagingen graag tegemoet.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

2. Digitale dienstverlening

Wat hebben we bereikt?

- **1. De (digitale) dienstverlening en communicatie met burgers en bedrijven verbeteren en vereenvoudigen.**

Inwoners kunnen via de website, Twitter en Facebook vragen stellen en klachten melden bij gemeente Leusden. Onze website heeft ca. 13.000-14.000 bezoekers per maand, met uitschieters naar 16.000 in januari. Dat heeft te maken met wijzigingen in de afvalkalender voor het nieuwe jaar. De website wordt regelmatig getoetst op gebruiksvriendelijkheid. Om de inwoners in gelegenheid te stellen digitaal aanvragen te kunnen doen, hebben we een aantal formulieren digitaal gemaakt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B2.1.1 We bieden meer producten en diensten aan inwoners aan via MijnOverheid**

Via de berichtenbox van 'Mijn Overheid' biedt gemeente Leusden herinneringsbrieven aan, wanneer rijbewijs, of reisdocumenten binnenkort verlopen. Er kunnen ook andere producten aangeboden worden via de berichtenbox. En inwoners kunnen hun lopende zaken volgen. De infrastructuur is daarvoor geschikt gemaakt. Bedrijven kunnen ook inloggen op 'Mijn Overheid' door gebruik te maken van e-herkenning.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.1.2 We zorgen ervoor dat de digitale dienstverlening zo helder, eenvoudig en toegankelijk is, dat inwoners en bedrijven de voorkeur geven aan het online kanaal**

De taal die de gemeente gebruikt in de online dienstverlening is to-the-point, duidelijk en gericht op onze inwoner. Wij communiceren helder en begrijpelijk. We checken de website wekelijks op begrijpelijk taalgebruik (B1), gebroken links en niet gevonden pagina's. Waar nodig, passen we aan.

In 2019 zijn korte instructievideo's gemaakt voor website en sociale media, waardoor onze inwoners sneller hun weg vinden om digitaal zaken te regelen.

Ook is in 2019 een grote slag gemaakt in het digitaliseren van formulieren. En daar gaan we mee door. De formulieren die het meest worden gebruikt, worden het eerst online beschikbaar gemaakt. De formulieren die nauwelijks worden gebruikt komen als laatste aan de beurt.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B2.1.3 We spelen (snel) in op de vragen of klachten van inwoners, die via sociale media (Facebook, Twitter en WhatsApp) onder onze aandacht worden gebracht**

We werken volgens het principe Aandacht, Antwoord en Actie. Communicatie, webteam en KCC werken nauw samen, wisselen informatie uit en zijn eenduidig in reactie en antwoord naar buiten toe. We monitoren Social Media door reputatie- en issue managementrapportages, webcare-analyses en we meten het effect van gevoerde campagnes.

De gemeente reageert snel op vragen die via sociale media worden gesteld.

Van de vragen die via sociale mediakanalen (Twitter, Facebook, LinkedIn en WhatsApp*) binnenkomen, wordt:

- 60% binnen 4 uur beantwoord (waarvan 49% binnen 2 uur)
- 85% beantwoord binnen 24 uur
- Berichten die in de avond of weekend binnenkomen, worden de eerstvolgende werkdag beantwoord.

*In december 2019 zijn we (tijdelijk) gestopt met WhatsApp als dienstverleningskanaal.

WhatsApp wordt vooral gebruikt om meldingen over de openbare ruimte door te geven. Gemiddeld zijn dat 12 WhatsApp-berichten per dag. Inwoners kunnen dit blijven doen via het meldformulier op de website of berichten op Facebook en Twitter.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

Gemeente Leusden

- **B2.1.4 We zorgen voor een gastvrije ontvangst in het Huis van Leusden**

Bezoekers van het Huis van Leusden worden gastvrij ontvangen. Bij binnenkomst is het duidelijk waar je als bezoeker moet zijn. Je kunt je melden bij de receptie of aanmelden bij de digitale zuil bij de ingang. Tijdens het wachten kan gratis koffie en thee worden gedronken in het Eet Werk Café.

Aan de leestafel kunnen inwoners terecht voor folders van allerlei activiteiten die in Leusden plaatsvinden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

3. Samenwerken

Wat hebben we bereikt?

- **1. Samenwerken om kwaliteit te borgen en kwetsbaarheid te verminderen.**

We werken samen om de kwaliteit te borgen en de kwetsbaarheid te verminderen. Daarbij zoeken we voor ieder onderdeel de meest geschikte samenwerkingspartners. Bij een compacte organisatie is het noodzakelijk extra oog te hebben voor het borgen van kwaliteit en het verminderen van kwetsbaarheid. We kiezen daarom bewust de meest geschikte samenwerkingspartners per (organisatie) onderdeel.

We werken op veel gebieden samen met andere gemeenten en organisaties. Daarbij kiezen we voor ieder onderdeel de meest geschikte samenwerkingspartners. Voor het heffen van belastingen zijn dat andere samenwerkingspartners, dan voor bijvoorbeeld de bedrijfsvoeringsonderdelen of het sociaal domein. We zoeken per onderdeel naar de juiste partners om onze doelen te realiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B3.1.1 We werken per taakveld meer samen met Bunschoten, Nijkerk en Putten in de Samenwerking bedrijfsvoering (BNLP)**

We werken samen met gemeenten Bunschoten, Nijkerk en Putten op de bedrijfsvoering onderdelen ICT, Juridische Zaken, P&O en Financiën. De zogeheten kwartiermakers voor deze 4 onderdelen, hebben de jaarplannen voor de samenwerking uitgevoerd. Dat leidt tot verbetering van de kwaliteit en vermindering van de kwetsbaarheid. De kwartiermakers werken vanuit de filosofie om medewerkers zoveel mogelijk te laten werken vanuit het perspectief van 'Eén team voor 4 gemeenten'. Door gezamenlijk op te trekken worden bedrijfseconomische besparingen gerealiseerd en ontstaan er kansen voor medewerkers van de 4 gemeenten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.1.2 We stellen de Strategische Agenda Regio Amersfoort 2019- 2022 op**

In 2019 heeft de Regio Amersfoort een Maatschappelijke Dialoog gevoerd over 3 thema's: 'kwalitatieve woningbouw', 'energie en duurzaamheid' en 'inclusieve arbeidsmarkt'. De uitkomsten van de Dialoog zijn eind 2019 aan de gemeenteraden gepresenteerd.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.1.3 We bevorderen bestuurlijke regievoering op verbonden partijen**

De collegeleden vragen vanuit hun rol als DB/AB-lid van de GR-en aandacht voor de planning en routing van stukken. De verbonden partijen die met een kadernota werken, hebben deze tijdig ingediend. De raadsrapporteurs pakken hun rol en zijn zichtbaar voor zowel de ambtelijke organisatie als de raad.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **2. Behouden en aantrekken van talentvolle medewerkers.**

Ons personeel is het werkkapitaal van de organisatie. In een snel veranderende omgeving en organisatie moeten we talentvolle medewerkers behouden en aantrekken. We willen dat doen door in te zetten op zelfstandigheid, flexibiliteit en de gezonde werkbalans.

In 2019 is ingezet op ontwikkeling van ons personeel. O.a. door individuele ontwikkeltrajecten via trainings- en opleidingsmogelijkheden, maar ook door organisatiebrede trainingen te organiseren. 2019 kenmerkt zich bovenal door de organisatie- ontwikkeling die is ingezet. De zorg- en knelpunten in de organisatie zijn duidelijk geworden en er is een plan van aanpak opgesteld voor de organisatie- ontwikkeling.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B3.2.1 We bevorderen regionale mobiliteit**

Gemeente Leusden

Leusden wil de regionale mobiliteit van medewerkers bevorderen. Daarvoor is de afspraak die is gemaakt met de SWITCH-gemeenten uitgebreid naar de BLNP-gemeenten. Deze afspraak houdt in dat sollicitaties van medewerkers van de betrokken gemeenten, worden gezien als interne sollicitatie. Medewerkers krijgen daardoor bij sollicitaties voorrang op kandidaten van buiten de samenwerkende gemeenten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B3.2.2 We zoeken samenwerking met andere gemeenten voor vakspecialistische functies**

We stimuleren samenwerking bij vakspecialistische functies. Als vakspecialist ben je in een gemeente van 30.000 inwoners vaak een eenling. Dit brengt een zekere mate van kwetsbaarheid met zich mee. We stimuleren daarom samenwerking met vakspecialisten van andere gemeenten. Op deze manier krijgen medewerkers sparringpartners bij andere gemeenten en is onderlinge vervanging mogelijk. Ook kijken we of we, samen met andere gemeenten, vakspecialisten kunnen aannemen. Daardoor dragen we gezamenlijk de lasten voor specialistische werkzaamheden die voor iedere gemeente gedaan moeten worden.

Om minder kwetsbaar te zijn, stimuleren we samenwerking met vakspecialisten van andere gemeenten. Medewerkers vinden zo een sparringpartner op hun eigen werkterrein. Daarnaast is onderlinge vervanging mogelijk. We kijken ook of we samen met andere gemeenten vakspecialisten kunnen aannemen. Hiermee dragen we gezamenlijk de lasten.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

4. Veiligheid

Wat hebben we bereikt?

- **1. Verminderen van de criminaliteit in Leusden door de Persoonsgerichte Aanpak in Leusden verder uit te bouwen.**

De persoonsgerichte aanpak (PGA) voor personen die ernstige veiligheidsproblemen en/of ernstige overlast veroorzaken, is in Leusden inmiddels goed ingebed. Er zijn korte samenwerkingslijnen met betrokken partners als politie, Woningstichting Leusden, Lariks, GGZ, lokale zorginstanties, enz. Deze samenwerking verloopt effectief. In 2019 is er geïnvesteerd in de doorontwikkeling van het Maatschappelijk Onrust Team (MOT). Binnen het MOT worden de casussen van de persoonsgerichte aanpak besproken. De deelnemers hebben meer inzicht gekregen in de (on)mogelijkheden van ieders organisatie. Er wordt gekeken of huisartsen structureel betrokken kunnen worden in het MOT. Binnen het MOT is er met elkaar een nieuwe structuur ontwikkeld om doelgericht samen te werken.

In 2019 hebben we in totaal 7 MOT casussen behandeld, 6 PGA en 2 casussen waarop de Wet woonoverlast van toepassing was. Deze aantallen zijn aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2018 (13x MOT, 11x PGA en 1x Top X)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B4.1.1 Invloed uitoefenen op het netwerk van de inwoner die in de persoonsgerichte aanpak is geplaatst**

Het netwerk rondom een persoon waarop de persoonsgerichte aanpak van toepassing is, vormt een belangrijk onderdeel voor een effectieve probleemoplossing.

In 2019 is het meenemen van het netwerk van de overlastgever, onderdeel geworden van de aanpak. Zo wordt er in het Maatschappelijk Onrust Team gekeken naar de gezinssituatie van de overlastgever en hoe deze het beste ondersteund kan worden. Belangrijke partners hierbij zijn Lariks en GGZ. Hiermee beogen we meer veiligheid te creëren voor de omgeving/gezin van een overlastgever. We proberen daarnaast een verandering aan te brengen in de leefsituatie van de overlastgever, waardoor toekomstige overlast voorkomen kan worden.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.1.2 De informatie-uitwisseling over overlastgevers en criminelen wordt structureel verbeterd**

Ook gegevensuitwisseling rondom de persoonsgerichte aanpak is in 2019 vanwege strengere privacywetgeving aangescherpt. Gegevens worden nu alleen nog maar uitgewisseld via een beveiligd digitaal systeem (crisissuite). Alleen geselecteerde partners kunnen deze informatie inzien en aanvullen. Hiermee wordt voldaan aan de eisen vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de veiligheidseisen uit het convenant PGA Midden Nederland.

Daarnaast heeft werken met crisissuite nog een ander groot voordeel. Informatie wordt niet alleen veiliger, maar ook sneller gedeeld tussen partners onderling. Partners hebben 24/7 toegang tot de meest actuele informatie en kunnen deze ook direct aanvullen.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.1.3 We combineren de persoonsgerichte aanpak met de bevoegdheden uit de wet woonoverlast**

In 2019 heeft de gemeente Leusden 1 keer een dwangsom opgelegd in het kader van de Wet woonoverlast. Dit doen we alleen als er andere maatregelen niet meer toereikend zijn om de overlast te laten stoppen. De inzet van de Wet woonoverlast is goed afgestemd met de deelnemende partners in het Maatschappelijk Onrust Team (MOT). De uitvoering van de maatregel heeft het gewenste resultaat gehad. De overlast is na jaren gestopt.

Ook is er in 2019 nog een preventieve waarschuwing afgegeven in het kader van de Wet woonoverlast. Dit heeft ertoe geleid dat ook de overlast in deze casus is gestopt.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **2. We maken een ondermijningsbeeld m.b.t. georganiseerde criminaliteit in Leusden en ontwikkelen een sluitende aanpak om dit tegen te gaan.**

De uitkomsten van het Ondermijningsbeeld Leusden 2019 hebben geleid tot meer zicht op een effectieve aanpak van ondermijnende criminaliteit. De gemeente Leusden heeft, naar aanleiding van het ondermijningsbeeld, direct geïnvesteerd op het bestrijden van witwassen, hennepkwekerijen en vastgoedfraude. Hiermee wil de gemeente de economische machtspositie van criminelen wegnemen.

Met de signalen die binnen komen bij de gemeente, via interne en externe samenwerkingspartners, konden we in 2019 in diverse casussen handhavend optreden. Zo is er een horecagelegenheid gesloten in verband met illegaal gokken. Er is een hennepkwekerij in een woning opgerold. Hierbij is er ook een last onder dwangsom opgelegd.

Daarnaast zijn er diverse integriteitstoetsen uitgevoerd op grond van de Wet Bibob, op horecagelegenheden, autohandelaren en vastgoedtransacties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B4.2.1 We voeren een integrale probleemverkenning uit op het gebied van georganiseerde criminaliteit in Leusden**

In 2019 is, aan de hand van in- en externe expertsessies, het ondermijningsbeeld voor Leusden opgesteld. Tijdens deze sessies zijn signalen over ondermijning met elkaar gedeeld en doorgelopen. Hierdoor is er meer inzicht gekregen in hoeverre ondermijning speelt in de gemeente Leusden. Ook is in beeld gebracht hoe we signalen kunnen koppelen en wie deze signalen samenbrengt.

Naast het ondermijningsbeeld, is in 2019 ook de rapportage bestuurlijke weerbaarheid opgesteld. Deze rapportage geeft een indicatie van de mate waarin het lokaal bestuur weerbaar is. Een weerbaar bestuur herkent signalen van ondermijning. Ook staat een weerbaar bestuur open voor het ontvangen van signalen van ondermijning, regisseert het de aanpak en biedt het medewerkers een veilige werkomgeving.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **B4.2.2 Het Bibob beleid in Leusden wordt geactualiseerd**

Er is gewacht met het actualiseren van het Bibob-beleid in Leusden, totdat het lokale ondermijningsbeeld was opgesteld. Zo hebben we meer inzicht gekregen in de lokale prioriteiten. In 2020 worden deze vertaald naar een nieuw Bibob/ondermijningsbeleid.

De focus zal hierbij liggen op de uitbreiding van de Bibob toetsgebieden. Naast horecavergunningen en vastgoed, kan er bijvoorbeeld ook een Bibob toets worden uitgevoerd op exploitatievergunningen voor openbare inrichtingen en omgevingsvergunningen voor bouwen. Er wordt daarbij gekeken naar de regionale prioriteiten. Daarnaast wordt er gekeken naar de interne Bibob structuur.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

- **3. Het voorkomen en beperken van de gevolgen van branden, crises en rampen.**

Door intensievere samenwerking en efficiënter met elkaar te oefenen werken we beter samen met de Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties (GHOR), Politie en Brandweer (Veiligheidsregio Utrecht (VRU)). In 2019 hebben crisisfunctionarissen van gemeente Leusden deelgenomen aan diverse oefeningen en trainingen, georganiseerd in samenwerking met de VRU. Door deze trainingen zijn Hulpverleningsdisciplines als GHOR, Politie, Brandweer en gemeente Leusden beter voorbereid op rampen en crises.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **B4.3.1 Vergroten van het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid van burgers. Voorlichting geven aan ouderen en basisscholen om het risicobewustzijn en de zelfredzaamheid te vergroten**

De vrijwillige brandweer heeft diverse voorlichtingslessen gegeven over brandveiligheid bij basisscholen in gemeente Leusden. Groepen kinderen van de voor- en naschoolse opvang zijn op bezoek geweest bij de brandweerkazerne. Zo konden zij op een interactieve manier leren over brandveiligheid. Uiteraard is er ook

gedacht aan senioren. Om meer begrip voor het werk van de brandweer te kweken, heeft de brandweer in Leusden, in samenwerking met gemeente Leusden, een voorlichtingsavond georganiseerd voor senioren. Hier zijn diverse demonstraties gehouden en hebben senioren brandveiligheidstips gekregen. Op de Veiligheidsdag 2019, georganiseerd door de gemeente, is aandacht besteed aan valpreventie en brandveiligheid bij senioren.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

• **B4.3.2 Verder professionaliseren van de gemeentelijke crisisorganisatie**

We trainen en oefenen de gemeentelijke crisisorganisatie. We maken de gemeentelijke crisisorganisatie efficiënter en dus professioneler. Beschikbaarheid en geoefendheid van kernfunctionarissen (sleutelfunctionarissen) crisisbeheersing binnen de gemeente zorgen ervoor dat de gemeente is voorbereid op de beheersing van crises en rampen. We sluiten aan bij het systeem van crisisbeheersing en het opleidings- en oefenprogramma van Veiligheidsregio Utrecht. We streven ernaar om minimaal 2x per jaar met de gemeentelijke crisisorganisatie deel te nemen aan een oefening.

Het crisismanagement systeem crisissuite is in 2019 in gebruik genomen door de crisisorganisatie van gemeente Leusden. Dit systeem heeft als voordeel dat iedereen gelijktijdig over dezelfde informatie beschikt en informatie kan delen tijdens een incident. Er kunnen direct taken en acties worden toebedeeld aan de crisisfunctionarissen. Ook voorkomt het onnodig heen en weer bellen tussen crisisfunctionarissen onderling. Om medewerkers bekend te maken met het systeem, zijn er eind 2019 cursussen gegeven.

Om vakbekwaam te blijven zijn we in 2019 begonnen met het actualiseren van kennis. Alle crisisfunctionarissen hebben hiervoor trainingen gevolgd in samenwerking met de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) Dit wordt in 2020 voortgezet en uitgebreid.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

• **B4.3.3 Het verder professionaliseren en faciliteren van de vrijwillige brandweer**

De branden worden alsmat complexer. Constant moeten brandweervrijwilligers blijven trainen om up to date te blijven. De VRU zorgt ervoor dat de vrijwilligers worden getraind. Personeelsleden van de vrijwillige brandweer zorgen zelf ook dat zij fit zijn en dat zij de speciale oefeningen kunnen bijwonen.

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de brandweerkazernes. De kazerne van Leusden voldoet niet meer aan de veiligheidseisen. In 2019 zal worden gekeken welke maatregelen noodzakelijk zijn om dit te veranderen. De gemeente is verantwoordelijk om de juiste condities te scheppen.

De vrijwillige brandweer in Leusden heeft in 2019 2x in Duitsland getraind. Daar konden ze realistisch oefenen. Ook heeft Brandweer Leusden een nieuwe tankautospuiter gekregen. Die is nog niet officieel in gebruik genomen. Met de nieuwe tankautospuiter wordt nu nog alleen geoefend, om hem in de nabije toekomst volledig vakbekwaam te kunnen gebruiken. De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) organiseert de professionalisering van de vrijwillige brandweer. De gemeente bekostigt de professionalisering via de bijdrage aan de VRU.

Portefeuillehouder: Gerolf Bouwmeester

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Domein 1 - Bestuur

bedragen x € 1.000	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	4.750	5.247	5.797	-550
Baten	476	447	464	17
Resultaat voor bestemming	4.274	4.800	5.333	-533
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	37	112	93	-19
Resultaat na bestemming	4.237	4.688	5.240	-552

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.1	Bestuur	1.503	2.137	0	0	-634
0.2	Burgerzaken	1.443	1.428	430	453	38
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.763	1.694	0	0	69
1.2	Openbare orde en veiligheid	538	538	17	11	-6
	Domein Bestuur	5.247	5.797	447	464	-533
0.10	Mutaties reserves	0	0	112	93	-19
	Resultaat na bestemming	5.247	5.797	559	557	-552

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de gerealiseerde cijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per taakveld groter dan € 50.000.

0.1 Bestuur € 634.000 (nadeel)

- De voorziening pensioenen wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd. De rekenrente is gedaald van 1,577% naar 0,29%. Er is een aanvullende dotatie van € 632.000 gedaan zodat de voorziening per 31-12-2019 weer op niveau is.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer € 69.000 (voordeel)

- Van de onderzoekskosten rondom de brandweerkazerne Leusden wordt € 19.000 uitgegeven in 2020. Dit voordeel valt weg tegen het nadeel bij de mutaties reserves.
- Salarissen € 16.000 voordeel; zie Overhead voor de verklaring.
- Overig kleine voordelen € 34.000 (voordeel)

0.10 Mutaties reserves € 19.000 (nadeel)

- Zie taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer € 19.000 nadeel onderzoekskosten brandweerkazerne Leusden.

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

BBV-indicatoren

per 1.000 inwoners

Leusden

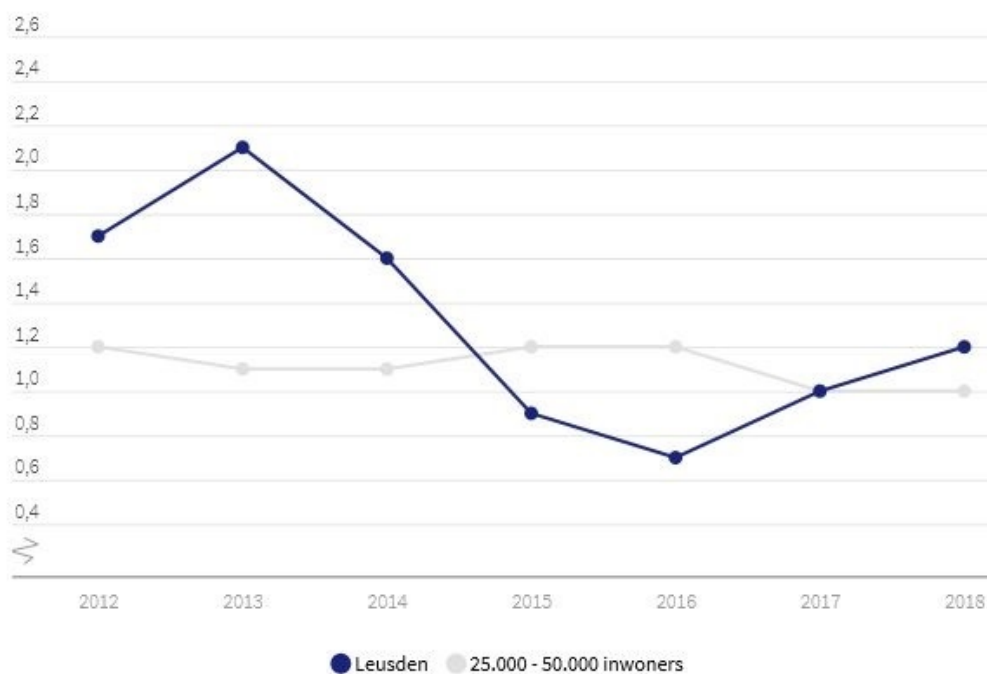
25.000 - 50.000 inwon...

Winkeldiefstallen

1,2

1,0

Meer informatie

per 1.000 inwoners

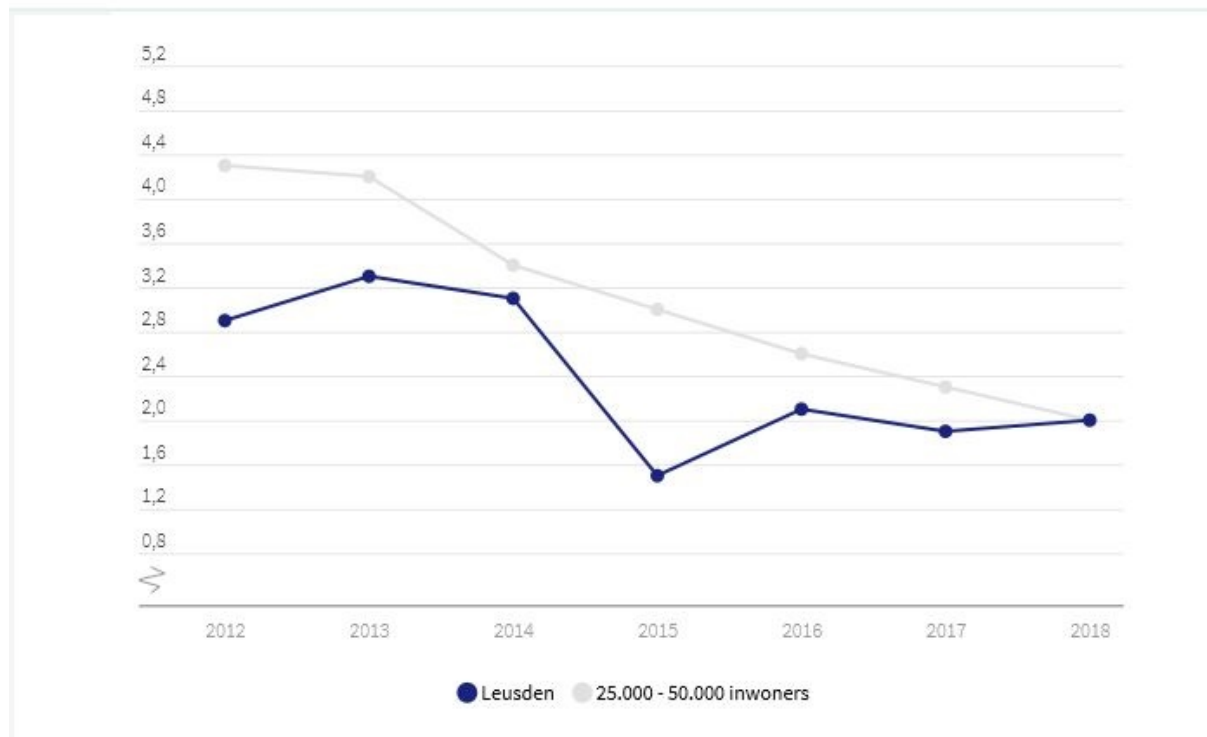
Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

Diefstallen uit woning

2,0

2,0

Meer informatie

per 1.000 inwoners

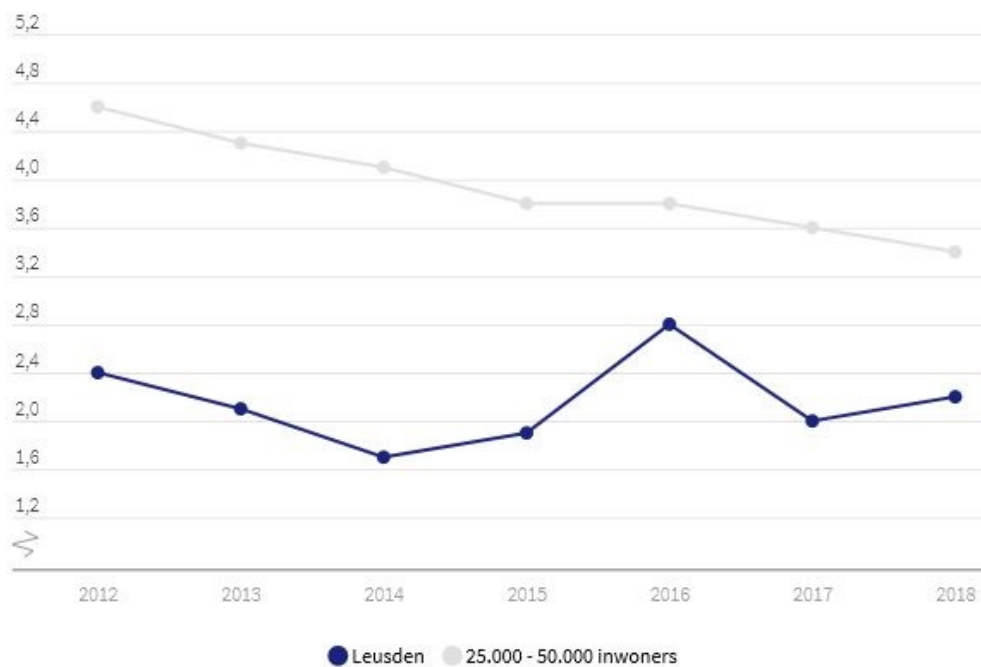
Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

Geweldsmisdrijven

2,2

3,4

Meer informatie

per 1.000 inwoners

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

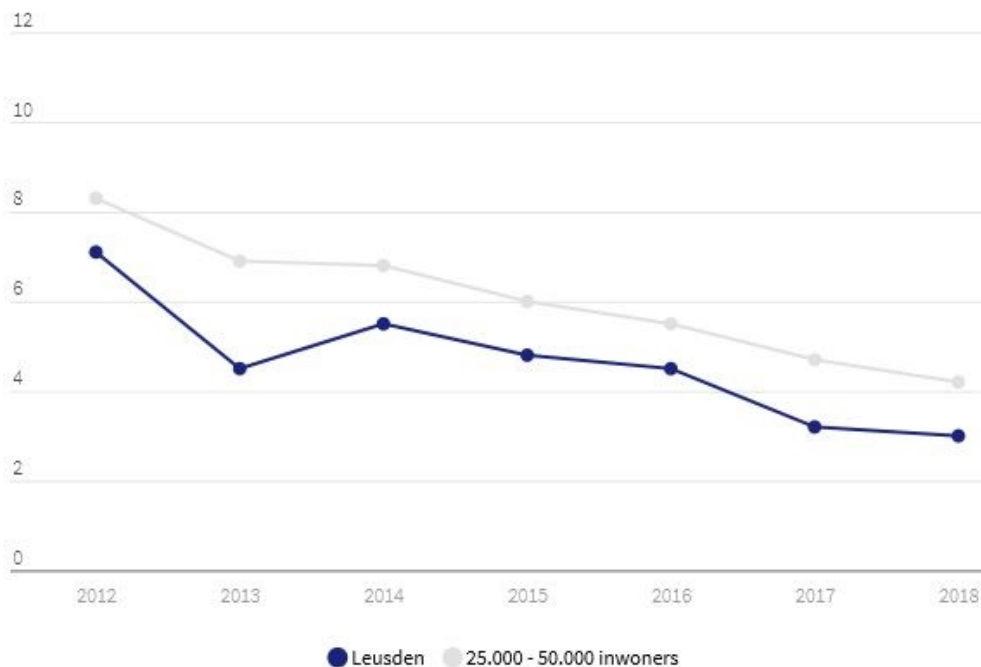
Leusden

3,0

25.000 - 50.000 inwon...

4,2

[Meer informatie](#)

Domein Leefomgeving

Domein Leefomgeving

Leusden heeft vergaande ambities in de energietransitie. In 2040 of zo mogelijk eerder is Leusden een energieneutrale gemeente. Maar dit is niet onze enige ambitie. De leefomgeving in Leusden is een gezonde, schone en veilige. Onze inwoners waarderen de beleving van (het onderhoud van) de buitenruimte positief. Onze gemeentelijke accommodaties zijn in hoeveelheid en kwaliteit optimaal afgestemd op de vraag vanuit sport, onderwijs, cultuur en eerstelijnsgezondheidszorg. Naast 2 multifunctionele centra waarin een aantal scholen en maatschappelijke voorzieningen bij elkaar komen, worden de overige scholen gebundeld in een drietal Integrale Kindcentra. Tegen 2030 is de totale scholenvoorraad vernieuwd in Leusden en Achterveld. Een goed functionerend rioolstelsel draagt bij aan onze ambities voor de leefomgeving en zorgt dat Leusden klaar is voor een veranderend klimaat.

Het Domein Leefomgeving is onderverdeeld in de onderdelen duurzaamheid, water en riolering, wegen en infrastructuur, beheer buitenruimte, onderwijs en accommodaties. Voor al deze programmaonderdelen zijn ambities opgesteld die zijn ingevuld met doelstellingen.

Ambitie duurzaamheid

Leusden wil in samenwerking met de samenleving de gemeente sneller verduurzamen. Nog voor 2040 energieneutraal zijn, is daarbij een belangrijke ambitie. Minder afval en meer duurzame mobiliteit zijn andere ambities.

Ambitie water en riolering

Leusden heeft een goed functionerend rioolstelsel en een goede waterkwaliteit, houdt droge voeten en is klaar voor een veranderend klimaat.

Ambitie wegen en infrastructuur

Leusden heeft een wegennet dat functioneel en structureel van goede kwaliteit is.

Ambitie accommodaties (incl. onderwijs)

De gemeentelijke accommodaties zijn kwalitatief en kwantitatief optimaal afgestemd op de wensen en ambities van de gemeente, huurders en gebruikers. We kiezen daarbij voor een integrale benadering van de accommodaties op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en eerstelijnszorg. Dit betekent dat de volgende aspecten integraal worden meegenomen: efficiëntie, evenwicht tussen vraag en aanbod, optimale spreiding en bezetting, transparantie, risicobeheersing en duurzaamheid.

Ambitie beheer buitenruimte

De kwaliteitsbeleving van de openbare buitenruimte verhogen door onderhoud af te stemmen op de behoefte van de samenleving. In samenwerking met de beheerder en de samenleving invulling geven aan het contract voor het onderhoud van de buitenruimte.

In de begroting is aangegeven 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daar voor doen?'

In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over 'Wat hebben we bereikt?' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan?'. De teksten van de vragen uit de begroting zijn niet meer opgenomen in de jaarstukken. Deze zijn via de app in de begroting na te lezen.

1. Duurzaamheid en milieu

Wat hebben we bereikt?

- **1. Leusden is energieneutraal in 2040 of eerder.**

In 2019 is in regioverband een Regionale Energiestrategie (RES) voorbereid met als ambitie 49% CO₂-reductie in 2030. Nieuwbouw van woningen en andere gebouwen heeft een hoge energieprestatie. Eigenaren van bestaande woningen hebben toegang tot informatie over verduurzaming van de eigen woning en de financiering daarvan. Bij boeren is draagvlak voor energieneutrale bedrijfsvoering.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L1.1.1 We continueren de informatiefunctie van het Energieloket en richten het Energiehuis in.**

We zijn aangesloten bij een nieuw Energieloket, het Duurzaam Bouwloket. Daarnaast zijn we een lokale campagne gestart met de naam IkWilWatt. Die roept inwoners op tot energiemaatregelen die altijd goed zijn om te nemen. Lokale energiegidsen zetten zich in voor een klimaatneutraal Leusden. IkWilWatt informeert inwoners via een vernieuwde website (ikwilwatt.nl met een doorlink naar het Duurzaam Bouwloket). Daarnaast is een informatiebijeenkomst voor inwoners over energiebesparing en subsidiemogelijkheden georganiseerd. Hier kwamen ongeveer 85 inwoners op af.

De gemeente stuurt op een hoge energieprestatie voor nieuwbouwprojecten. Dat geldt voor zowel woningen, als andere gebouwen. Dit wordt vastgelegd bij grondverkoop of in anterieure overeenkomsten.

In 2019 is het Fonds stimuleringsleningen duurzaamheid uitgebreid en is de maatregelenlijst vernieuwd, waarvoor de lening wordt verstrekt.

In november 2019 is de Duurzame Huizenroute gehouden. Mensen konden binnenkijken en ideeën opdoen bij huizen die al zijn verduurzaamd. In totaal waren er 55 bezoekers.

Er is gestart met Energiehuis projecten. Daarbij zijn collectieve acties opgezet voor het toepassen van LED verlichting bij sportparken en het aanbieden van voordelige LED verlichting voor minima. In totaal hebben 113 huishoudens duurzame LED lampen aangeschaft. De CO₂ besparing hiervan is ongeveer 14 ton en de kostenbesparing ongeveer €50,- per deelnemer per jaar. Er zijn 10 sportverenigingen in Leusden in contact gebracht met een collectief aanbod voor energiemaatregelen. Een aantal verenigingen is stappen aan het zetten om met LED verlichting/zonnepanelen aan de slag te gaan.

In 2019 is de energiezuinige openbare LED-verlichting (lantarenpalen) opgeleverd.

Woningeigenaren kunnen gebruik maken van de Reductie Regeling Energie (RRE) voor het treffen van kleine energiebesparende maatregelen in het huis. In 2019 is een bedrag van € 120.000,- aan RRE-geld binnengehaald.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.1.2 We sluiten een Samenlevingsakkoord over de transitieagenda energie**

In 2019 heeft de gemeente bijgedragen aan de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES). Besluitvorming over de RES vindt plaats in 2020.

147 Leusdense jongeren hebben online op stellingen gereageerd over de energietransitie. Op basis van deze reacties hebben 8 jongeren een visie opgesteld over het energieneutraal worden van de Leusdense samenleving. Deze visie wordt in 2020 aan de raad gepresenteerd.

De Agrarische Natuurvereniging Vallei Horstee voert, in opdracht van de gemeente, een project uit voor energiebesparing en duurzame energieproductie bij Leusdense boeren. Ruim 80% van de boeren doet mee.

De samenwerkende Leusdense duurzaamheidsorganisaties hebben, na de inbreng van hun ideeën over het Energieloket in hun netwerk, de Energiegidsen voor het Energieloket geworven.

In 2019 is een tweede dak gevonden voor een zon op dak project waaraan Leusdense inwoners kunnen deelnemen (postcoderoos). Energiecoöperatie Valleizon realiseert dit project in 2020.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. In 2020 levert de Leusdenaar maximaal 75 kg restafval per jaar in en in 2030 maximaal 25 kg per jaar.**

De doelstelling uit het Grondstoffenplan en het coalitieakkoord, maximaal 75 kg restafval per inwoner per jaar, is gerealiseerd. In 2019 is 64 kg restafval per inwoner ingezameld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L1.2.1 We zorgen er voor dat luiers gescheiden ingezameld kunnen worden en dat er een contract wordt gesloten voor de recycling van luiers**

In de zomer van 2019 is een systeem voor gescheiden luiერinzameling voorbereid. In december 2019 is besloten deze maatregel toch niet in te gaan voeren. Het recyclebedrijf heeft namelijk aangegeven problemen te hebben met het recyclen van incontinentiemateriaal en luiers.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.2.2 We voeren een evaluatie uit van de invoering van Het Nieuwe Inzamelen**

Het Nieuwe Inzamelen is in 2019 geëvalueerd. Het rapport is in september 2019 aan de raad aangeboden. Er zijn 3 conclusies getrokken:

- Milieu: de doelstelling voor 2020 is al gerealiseerd. Er wordt minder dan 75 kg restafval per bewoner ingezameld.
- Dienstverlening: de inwoners zijn tevreden over de wijze van afvalinzameling. Dit blijkt uit de resultaten van de enquête.
- Kosten: de autonome kostenontwikkeling is zorgwekkend. Het verwerken van afval wordt steeds duurder. De tarieven voor de afvalstoffenheffing voor 2020 zijn hierdoor gestegen. Een doorrekening wijst uit dat door de invoering van het Nieuwe Inzamelen (2017) en diftar (2018) de verwerkingskosten van restafval, GFT en PMD lager zijn, dan zonder het invoeren van deze maatregelen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L1.2.3 We onderzoeken of de papierinzameling verbeterd kan worden. Als het kosteneffectief kan, voeren we een alternatieve inzamelmethode in**

We kunnen mogelijk de totale inzamelresultaten verbeteren als andere inzamelmethoden bij huishoudens en/of bij papierinzamelende verenigingen de papieropbrengst verbeteren. Er is ook sprake van een verbetering als de inzamelkosten omlaag kunnen.

Het onderzoek naar het verbeteren van de papierinzameling is in 2019 gestart. We hebben daarover gesprekken gevoerd met het inzamelbedrijf. Ook zijn onze inwoners erover in de enquête bevraagd. Het onderzoek is nog niet afgerond.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Het gebruik van duurzaam vervoer in de gemeente Leusden neemt toe.**

Er is in 2019 extra aandacht besteed aan het stimuleren van duurzame mobiliteit, zoals het fietsgebruik en elektrisch rijden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L1.3.1 We voeren de maatregelen uit die in het Fietsplan Leusden 2018 en in het nog op te stellen Mobiliteitsplan voor 2019 zijn geagendeerd.**

In de 2e helft 2019 is gestart met het opstellen van het Mobiliteitsplan. Duurzame mobiliteit is één van de speerpunten in dit plan. Onderdeel daarvan is het stimuleren van elektrisch rijden.

Er zijn in 2019 19 aanvragen voor openbare laadpalen binnengekomen. 6 daarvan zijn gehonoreerd. Voor de overige aanvragen liep al een procedure voor plaatsing, of was een dubbele aanvraag ingediend. In totaal zijn er in Leusden nu 24 laadpalen beschikbaar en worden voorbereidingen getroffen voor het plaatsen van 10 laadpalen.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **4. De Leusdense samenleving neemt een groter aantal duurzame initiatieven door stimulering en ondersteuning vanuit de gemeente.**

Met onze partners uit de samenleving hebben we in 2019 de Leusdense Duurzaamheidsagenda geëvalueerd en herijkt. Daarbij is gekeken welke nieuwe acties kunnen worden opgestart en welke bestaande activiteiten kunnen doorlopen.

De acties richten zich op de thema's 'energie en duurzaam bouwen', 'lokale en circulaire economie', en 'biodiversiteit en duurzame leefstijl'.

Rode draad in de agenda is het ondersteunen van duurzame initiatieven uit de samenleving en vergroten van de zichtbaarheid van de acties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L1.4.1 We ondersteunen duurzame initiatieven via het Fonds duurzame initiatieven en houden het duurzaamheidsnetwerk levend**

Om duurzame ontwikkeling in Leusden te versnellen, ondersteunen we duurzame initiatieven uit de samenleving. Voorbeelden van initiatieven zijn informatiebijeenkomsten over het ontsteden en vergroenen van tuinen, het promoten van Fairtrade producten en leven zonder afval.

Het afgelopen jaar zijn 12 duurzame initiatieven uit de samenleving ondersteund vanuit het Fonds Duurzame Initiatieven. Onder andere het voedselbos, tiny houses, de vlindertuin, de fairtrade-week en autodelen hebben een bijdrage ontvangen.

Er zijn voor Duurzaam Doen Oktober verschillende activiteiten uitgevoerd door partijen uit de samenleving. Zoals bijeenkomsten over duurzaamheid, afval en eetbaar groen.

Het duurzaamheidsnetwerk is 2 keer bij elkaar geweest voor de evaluatie en herijking van de Duurzaamheidsagenda.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

2. Water en riolering

Wat hebben we bereikt?

- **1. Leusden heeft een goed functionerend rioleringsstelsel dat voorbereid is op het veranderende klimaat.**

We hebben een actueel beeld van het rioleringsstelsel voor onderhoud en vernieuwingen. Op basis hiervan neemt de gemeente maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. We hebben in beeld hoe we dit in de komende paar jaren zo goed mogelijk kunnen doen. En we weten wat dat kost.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L2.1.1 Wij stellen een nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2019-2023 op**

In 2019 is het rioleringsplan van de gemeente vastgesteld. Het geldt voor de periode 2019 tot en met 2023. Op basis van dit plan wordt de rioolheffing bepaald.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **2. Verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater in de gemeente Leusden.**

De gemeente wil het oppervlaktewater schoon houden. Dit doen we door ons gemengd rioolstelsel te verminderen. Dit wordt vervangen door een gescheiden rioolstelsel. Hierdoor verkleinen we de kans op het overstorten van het vuilwaterriool op het oppervlaktewater bij hevige regenval.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L2.2.1 We koppelen de Hessenweg , een deel van de wegen in Leusden-Zuid en de Burgemeester de Beaufortweg af van het gemengde rioolstelsel**

Op verschillende plekken in Leusden is gewerkt aan het afkoppelen van het gemengd riool.

In 2019 is de uitvoering van het rioolproject Hessenweg in Achterveld gestart. Het project bestaat in totaal uit zes fases. In 2019 zijn hiervan vier uitgevoerd.

In 2019 is een start gemaakt met de ontwerpvoorbereiding voor de Burgemeester de Beaufortweg in Leusden. De aanleg van het nieuwe riool wordt in 2020 voorbereid.

Het vervangen van de wegen en riolering in het noordelijke deel van Leusden-Zuid, wordt ook als 1 project opgepakt. De werkzaamheden voor de twee nieuwe woonlocaties, 't Palet en locatie Groene Kruisgebouw zijn in 2019 afgerond.

De gemeente heeft in 2019 onderzoek gedaan naar de mogelijkheid voor het bijleggen van het regenwaterriool.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.2.2 We leveren een onderzoek op dat inzicht biedt in hoe we de waterkwaliteit kunnen verbeteren. Zo mogelijk starten we met de eerste maatregelen**

We doen geen apart onderzoek naar het verbeteren van de waterkwaliteit van bepaalde waterpartijen. Het is duidelijk geworden dat we die waterpartijen het beste gelijktijdig met aangrenzende ruimtelijke projecten kunnen oppakken en verbeteren.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **3. De overlast van een hoge grondwaterstand wordt beperkt.**

Door de ligging van onze gemeente, onderaan de Utrechtse Heuvelrug, hebben we last van kwel, hoge grondwaterstanden en de zeer beperkte infiltratie mogelijkheden in onze bodem. De gemeente zet zich in om de gevolgen van hoge grondwaterstanden zoveel mogelijk te beperken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L2.3.1 We voeren het herinrichtingsplan Hessenweg binnen de kern van Achterveld uit**

De nieuwe riolering in de Hessenweg in Achterveld draagt bij aan het verminderen van overlast van regenwater. De aanleg van extra drainage zorgt ervoor dat we droge voeten houden en hoge grondwaterstanden kunnen tegengaan.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **4. In Leusden wordt overlast door de toename van hevige neerslag beperkt tot alleen de extreme situaties.**

Het klimaat verandert. Als gevolg daarvan krijgen we te maken met meer en zwaardere regenbuien. Waar we kunnen, veranderen we het riool tot een gescheiden rioolstelsel om de overlast van deze buien te beperken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L2.4.1 We voeren het herinrichtingsplan Hessenweg binnen de kern van Achterveld uit**

Het gemengde rioleringsstelsel in Achterveld is gevoelig voor neerslag. Bij forse neerslag blijft regenwater met regelmaat enige uren op de straat staan. We koppelen de Hessenweg en de aangrenzende percelen af van het gemengde rioolstelsel, door in 2019 ongeveer 3.000 meter nieuwe riolering aan te leggen specifiek voor regenwater. Hiervan is ruwweg de helft bestemd voor de verwerking van regenwater. Met de aanleg van de nieuwe riolering neemt de frequentie en duur van wateroverlast fors af.

Het herinrichtingsplan van de riolering in de Hessenweg in Achterveld draagt bij aan verminderen van overlast van regenwater. Dit doen we door het gemengde rioolstelsel te veranderen naar een gescheiden systeem. Daarin wordt schoon regenwater apart ingezameld van het vuile afvalwater. Hierdoor vergroten we de capaciteit van het stelsel, houden we regenwater schoon en pompen we minder (vuil-)water naar Amersfoort.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.4.2 We nemen in het in 2019 op te stellen Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) voorschriften op over de openbare ruimte, die zorgen voor minder belasting van het rioleringsstelsel**

Naast de aanpassing van het rioleringsstelsel, moeten ook boven de grond inrichtingsmaatregelen worden genomen om wateroverlast te verminderen. Dit vraagt om slimme oplossingen bij de vormgeving van de openbare ruimte. Daarvoor is de gemeente in 2019 gestart met het actualiseren van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L2.4.3 We stimuleren dat bewoners regenwater langer op eigen terrein opvangen**

De gemeente stimuleert bewoners en bedrijven om bij (her)inrichtingsprojecten regenwater op eigen terrein op te vangen. In 2019 is de gemeente met een regenwater-afkoppel-project gestart. Daarmee willen we eigenaren langs de Hessenweg in Achterveld verleiden om het regenwater van daken en verhardingen af te koppelen. Ook kunnen ze aansluiten op het nieuwe regenwaterriool.

Portefeuillehouder: Wim Vos

3. Wegen en infrastructuur

Wat hebben we bereikt?

- **1. Leusden investeert doelmatig en kosteneffectief in het wegennet.**

Ons wegennet is adequaat onderhouden voor zowel groot als klein onderhoud. Er zijn geen achterstanden in het wegonderhoud. In enkele gevallen is groenonderhoud en herinrichting gecombineerd, zoals bij een deel van de Landweg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L3.1.1 We combineren het groot onderhoud aan de Hessenweg, Hamersveldseweg-zuid, Torenakkerweg, Burgemeester de Beaufortweg en een aantal wegen in Leusden-zuid met andere werkzaamheden**

In samenspraak met Waterschap Vallei en Veluwe is met bewoners van de Hessenweg een project in gang gezet om regenwater van daken af te koppelen van het rioolstelsel. Dit is gecombineerd met de werkzaamheden vanwege de rioolvervanging Hessenweg.

Het wegdek van de Hamersveldseweg-Zuid is gerenoveerd en er is meteen een nieuw fietspad naast deze weg aangelegd.

Er wordt een plan gemaakt voor herinrichting van de Burg. de Beaufortweg voor riolering, afkoppelen en herinrichting van de weg.

Er is een schets gemaakt voor weginrichting en robuuste inrichting van groen en water langs de Torenakkerweg.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L3.1.2 We vernieuwen de brug Horsterweg – Valleikanaal**

De brug over het Valleikanaal aan de Horsterweg is vernieuwd en in het voorjaar van 2019 opgeleverd volgens plan en binnen het budget.

Portefeuillehouder: Wim Vos

4. Accommodaties

Wat hebben we bereikt?

- **1. De accommodaties van de gemeente Leusden worden verduurzaamd.**

We hebben inzichtelijk gemaakt hoe verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed gerealiseerd kan worden. Daarbij is een tijdpad gemaakt tot 2030.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L4.1.1 We voeren de rendabele duurzaamheidsmaatregelen uit die in 2018 uit een 0-meting naar voren zijn gekomen**

In 2018 is een nulmeting uitgevoerd. Hieruit zijn rendabele duurzaamheidsmaatregelen voortgekomen voor de korte en lange termijn.

De korte termijn maatregelen tot en met 2022 verwerken we in de onderhoudsplannen per gebouw. Voor de langere termijnmaatregelen tot 2030 wordt een duurzaamheidsplan per gebouw opgesteld.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L4.1.2 We bieden ruimte aan initiatieven van energiecoöperaties op daken van gemeentelijke accommodaties die daarvoor geschikt zijn**

We willen ruimte bieden aan initiatieven van energiecoöperaties. Daarvoor is onderzocht of daken van gemeentelijke gebouwen hiervoor geschikt zijn. De beschikbare ruimte blijkt nodig te zijn om doelen voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed te halen. Daarom is er op de daken geen ruimte beschikbaar voor zonnepanelen bedoeld voor initiatieven van energiecoöperaties.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. De gemeentelijke accommodaties zijn efficiënt, doeltreffend en optimaal in gebruik.**

Bij de aanbesteding van het onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties is een prestatieovereenkomst voor meerdere jaren gesloten. De aannemer is integraal verantwoordelijk voor het onderhoud aan 23 gebouwen. Hierdoor worden de risico's voor de gemeente beperkt. Het effect hiervan is dat de gemeente meer gaat sturen op efficiënt, doeltreffend en optimaal gebruik van de accommodaties. Met Scholen in de Kunst, Fort33 en Lariks zijn hiermee forse slagen gemaakt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L4.2.1 We voeren prestatiecontracten in voor onderhoud en energiegebruik van de gemeentelijke accommodaties**

De inkoopstrategie voor de aanbesteding van de prestatiecontracten onderhoud gemeentelijk vastgoed is vastgesteld waarna de aanbesteding van start is gegaan. De aanbesteding wordt in 2020 afgerond.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **L4.2.2 We voeren de renovatie- of nieuwbouwmaatregelen voor De Korf uit zoals besloten in 2018**

Op basis van de besluitvorming in 2019 door de gemeenteraad zijn renovatie- of nieuwbouwmaatregelen niet uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **L4.2.3 We onderzoeken de keuze renovatie of nieuwbouw voor de brandweerkazerne Leusden centrum**

Verschillende scenario's met betrekking tot renovatie of nieuwbouw van de brandweerkazerne Leusden-Centrum zijn in kaart gebracht. Besluitvorming heeft niet plaatsgevonden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L4.2.4 We inventariseren de mogelijkheden voor maatwerk huisvesting van welzijnsorganisaties en verenigingen**

We hebben de huisvestigingsbehoefte van diverse welzijnsorganisaties en verenigingen geïnterviewd. Zo kunnen maatwerkoplossingen worden aangeboden:

- Lariks en Fort33 werken samen in activiteiten en huisvesting in het gebouw van Fort33.
- Scholen in de Kunst en Fort33 werken aan samenwerking tussen de organisaties. Dit vraagt om aanpassingen van de huisvesting.

De eerste ondernemers die zijn gestart in broedplaats de Smederij hebben een nieuw onderkomen elders gevonden. We zijn in gesprek met welzijnsorganisaties en startende ondernemers om deze een plek te geven in de Smederij.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Nieuwe huisvesting voor onderwijs is duurzaam en sluit aan bij onderwijsinhoudelijke en maatschappelijke vernieuwing.**

Met verschillende scholen is toegewerkt naar de realisatie van nieuwe onderwijshuisvesting in de vorm van Integrale Kind Centra (IKC). De bouw van IKC Berkelwijk is in uitvoering en de bouw van IKC Groenhouten is in voorbereiding. Beide projecten liggen op schema.

Daarnaast is, samen met Vereniging Montessori Onderwijs Leusden, gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor renovatie van 't Ronde met een kleine kinderopvang. De bouwwerkzaamheden van dit Montessori Kind Centrum starten in het najaar van 2020.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **L4.3.1 We ontwerpen en realiseren het Integraal Kind Centrum (IKC) Berkelwijk**

De gemeenteraad heeft in 2019 het uitvoeringskrediet voor het Integraal Kind Centrum (IKC) Berkelwijk ter beschikking gesteld. De bouw van het IKC is gestart in september 2019. De oplevering staat gepland voor de zomer van 2020. Daarna verhuizen de basisscholen De Heerd en De Holm, het Taalexpertisecentrum voor kinderen met taalachterstand en 2 groepen kinderopvang van Humankind naar het nieuwe gebouw. Het gebouw is gasloos en energieneutraal.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **L4.3.2 We stellen een ambitie- en businessplan op voor de initiatieffase van het Integraal KindCentrum (IKC) Groenhouten**

Voilà en Humankind hebben het ambitieplan en het Programma van Eisen (PvE) voor het Integraal Kind Centrum (IKC) Groenhouten afgerond. Voilà heeft een projectmanager aangetrokken voor de begeleiding van de ontwerpfase en de uitvoering. De buurt is in oktober 2019 geïnformeerd over het proces en de participatiemogelijkheden. De voorbereiding voor de klankbordgroep is daarna gestart. De aanbestedingsstrategie voor het bouwteam is opgesteld.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

5. Onderhoud buitenruimte

Wat hebben we bereikt?

- 1. Bewonerstevredenheid

De meting van de bewonerstevredenheid is in 2019 vervangen door een onderzoek naar de belevingswaarde van de buitenruimte. Dit onderzoek is in 2019 uitgevoerd en wordt begin 2020 gepresenteerd. Het wordt vervolgens onderdeel van de voorbereiding voor het nieuwe onderhoudscontract voor de buitenruimte voor de periode 2021-2026.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- L5.1.1 We vormen een werkgroep voor een (ver)nieuw(d) contract voor het onderhoud van de buitenruimte

De werkgroep is geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek door een extern bureau naar de beleving van de buitenruimte. Ook is er een globale planning gemaakt om het traject om te komen tot een nieuw onderhoudscontract vorm te geven.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Domein 2 - Leefomgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	14.298	15.799	16.302	-503
Baten	6.637	7.706	8.453	747
Resultaat voor bestemming	7.661	8.093	7.849	244
Toevoeging reserves	792	3.212	2.857	355
Onttrekking reserves	1.381	3.233	2.808	-425
Resultaat na bestemming	7.072	8.072	7.898	174

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	365	361	343	368	29
2.1	Verkeer en vervoer	4.262	4.477	1.423	1.585	-53
4.2	Onderwijshuisvesting	1.235	1.256	53	54	-20
5.2	Sportaccommodaties	2.806	3.253	838	1.317	32
5.3	Cultuurpresentatie, -prod. -participatie	10	12	29	30	-1
5.7	Openbaar groen en recreatie	1.465	1.322	390	418	171
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	45	49	55	60	1
7.2	Riolering	1.289	1.337	1.571	1.632	13
7.3	Afval	3.051	3.004	2.960	2.916	3
7.4	Milieubeheer	1.190	1.116	0	0	74
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	81	115	44	73	-5
	Domein Leefomgeving	15.799	16.302	7.706	8.453	244
0.10	Mutaties reserves	3.212	2.857	3.233	2.808	-70
	Resultaat na bestemming	19.011	19.159	10.939	11.261	174

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de gerealiseerde cijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per taakveld groter dan € 50.000.

2.1 Verkeer en vervoer € 53.000 (nadeel)

- De bijdrage van € 35.000 uit de onderhoudsvoorziening, bedoeld voor investeringen VRI's (verkeersregelinstallaties), is niet ontvangen omdat deze investeringen niet zijn gedaan. Dit nadeel valt weg tegen het voordeel bij de mutaties reserves.
- Salarissen € 40.000 nadeel; zie Overhead voor de verklaring.
- Er is € 13.000 meer aan leges voor het verleggen van kabels en leidingen ontvangen.
- Er is meer uitgegeven aan onderhoud van de verkeersregelinstallaties en wegmarkeringen. Een nadeel van € 42.000. Storingsgevoelige beweegbare palen zijn vervangen, schadegevallen zijn hersteld, de energieprijzen is gestegen en de inzet van het ingenieursbureau bij het dagelijks beheer van de VRI's was niet in de raming opgenomen.
- Op openbare verlichting blijft in 2019 een bedrag van € 34.000 over. De afgesproken afrekeningsystematiek geeft een voordeel op openbare verlichting. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de algemene reserve met aangewezen bestemming. Zie hiervoor het voorstel bestemming rekeningresultaat 2019.
- Overig € 17.000 (voordeel)

5.2 Sportaccommodaties € 32.000 (voordeel)

- De kapitaallasten sportaccommodaties zijn niet juist berekend. Dat geeft een voordeel van € 31.000. Dit voordeel valt grotendeels weg tegen het nadeel bij de mutaties reserves.
- Er is in 2019 geen dagvergoeding aan de SRO betaald vanwege sluiting van het zwembad voor onderhoudswerkzaamheden. Dit restantbedrag van € 61.000 wordt gestort in de reserve met aangewezen bestemming voor eventuele toekomstige sluitingen van het zwembad. Zie hiervoor het voorstel bestemming rekeningresultaat 2019.
- De bijdrage van € 75.000 uit de onderhoudsvoorziening, bedoeld voor drainage voetbalvelden, is niet ontvangen. De investering bleek niet noodzakelijk en is daarom niet uitgevoerd. Dit nadeel valt weg tegen het voordeel bij de mutaties reserves.
- Overig € 15.000 (voordeel)

5.7 Openbaar groen en recreatie € 171.000 (voordeel)

- Er is voor € 23.000 minder onderhoud nodig geweest aan speelvoorzieningen.
- Er is voor € 17.000 meer aan groenstroken (snippergroen) verkocht.
- Er bleef voor € 56.000 over aan budget voor areaal.
- De CUP-budgetten voor faciliteren bewonersinitiatieven en extra onderhoud zijn niet benut. De gemeente is nog niet ver genoeg in de planvorming om hier al invulling aan te geven. Een voordeel van € 50.000.
- Het incidentele CUP-budget van € 20.000 voor de stresstest blijft op dit taakveld over. De stresstest is in het kader van duurzaamheid en klimaatadaptatie (aanpassing samenleving aan het veranderende klimaat) uitgevoerd.
- Voor een onderzoek naar belevingswaarde was via het CUP incidenteel € 25.000 beschikbaar. Hiervan is € 10.000 uitgegeven. Het restant van € 15.000 valt vrij.
- Overig € 10.000 (nadeel)

7.4 Milieubeheer € 74.000 (voordeel)

- De activiteiten m.b.t. de energietransitie zijn grotendeels in 2019 opgestart. Maar van de beschikbaar gestelde CUP-gelden voor deze energietransitie is € 45.000 nog niet uitgegeven. Dit komt door de hoge inzet in het RES-proces (Regionale Energiestrategie), andere zaken binnen de energietransitie zijn daardoor vertraagd. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar 2020 (zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019).
- Salarissen € 12.000 voordeel; zie Overhead voor de verklaring
- Overig € 17.000 (voordeel)

0.10 Mutaties reserves € 70.000 (nadeel)

- Zie taakveld 2.1 Verkeer en vervoer € 35.000 voordeel; geen VRI-investeringen
- Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting € 36.000 voordeel; er zijn minder huurinkomsten terugverdieninvesteringen MFC's toegevoegd aan de reserve met aangewezen bestemming. (i.v.m. niet geraamde verschuldigde OZB) € 60.000 nadeel; er zijn € 39.000 minder kapitaallasten onderwijs aan de reserve onderwijshuisvesting onttrokken. Ook de geraamde onttrekking van € 21.000 voor huur van gymzaal Antares was niet nodig, de gymzaal is ons eigendom.
- Taakveld 5.2 sportaccommodaties € 40.000 nadeel; ten laste van de reserve kapitaallasten investeringen economisch nut is voor € 40.000 minder aan kapitaallasten onttrokken dan is geraamd (sportvelden en 2e sporthal).
- € 20.000 nadeel; het budget voor de overname van zwembadinventaris voorgaande jaren was € 95.000. Volgens de bepalingen in de nota waardering- en afschrijvingenbeleid is hiervan € 20.000 geactiveerd. Dat bedrag is dus ook minder onttrokken aan de reserve met aangewezen bestemming.

Gemeente Leusden

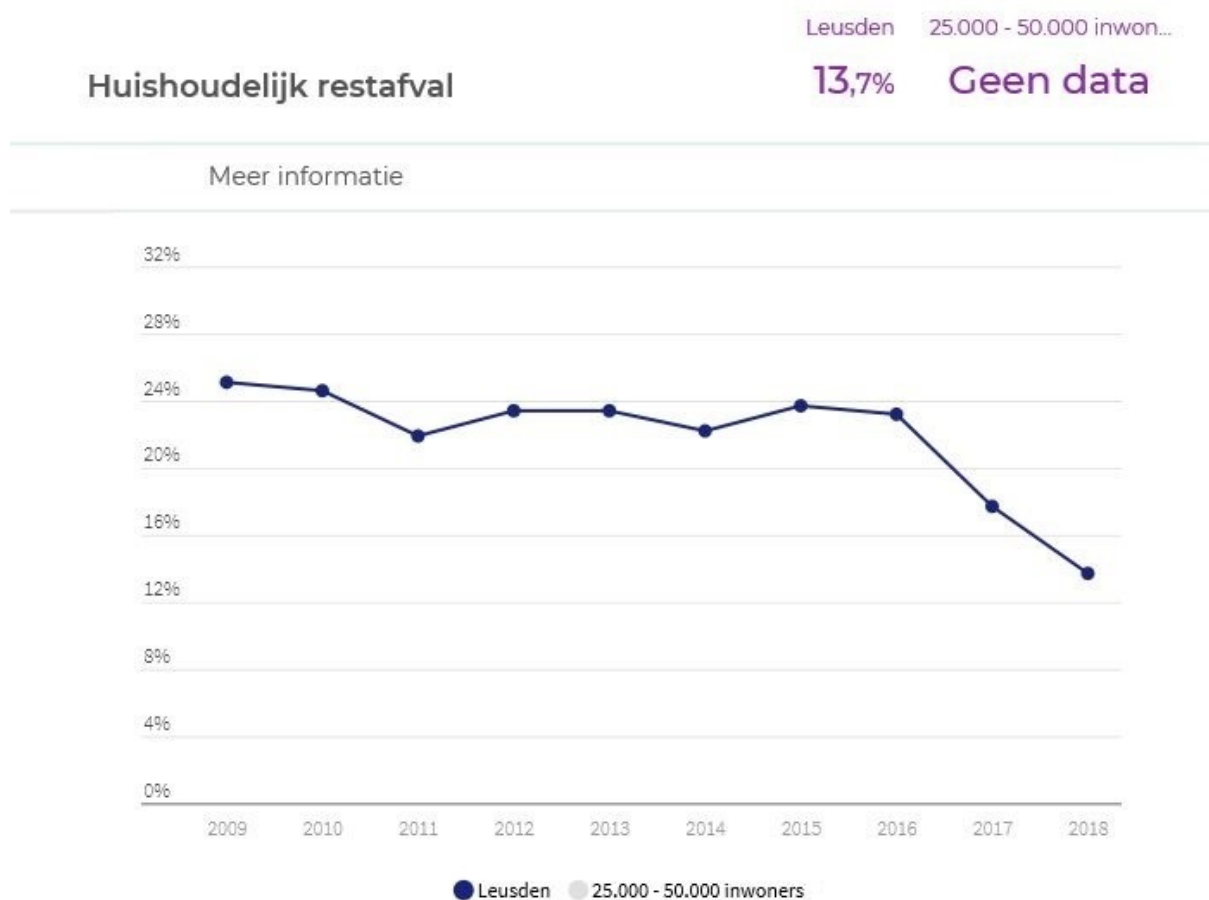
€ 75.000 voordeel; geen drainage van de voetbalvelden

- Er is voor 63.000 minder uit de reserves nodig geweest voor de sloop van sporthal de Meent, dat geeft bij de reservemutaties een nadeel. Bij de NJN 2019 zijn de sloopkosten al verlaagd met € 54.000 en is dat voordeel genomen. Per abuis is toen de dekking uit de algemene bedrijfsreserve niet aangepast. Daarnaast zijn de werkelijke kosten nog € 9.000 lager uitgevallen.
- Overig per saldo nadeel van € 33.000

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

BBV-indicatoren

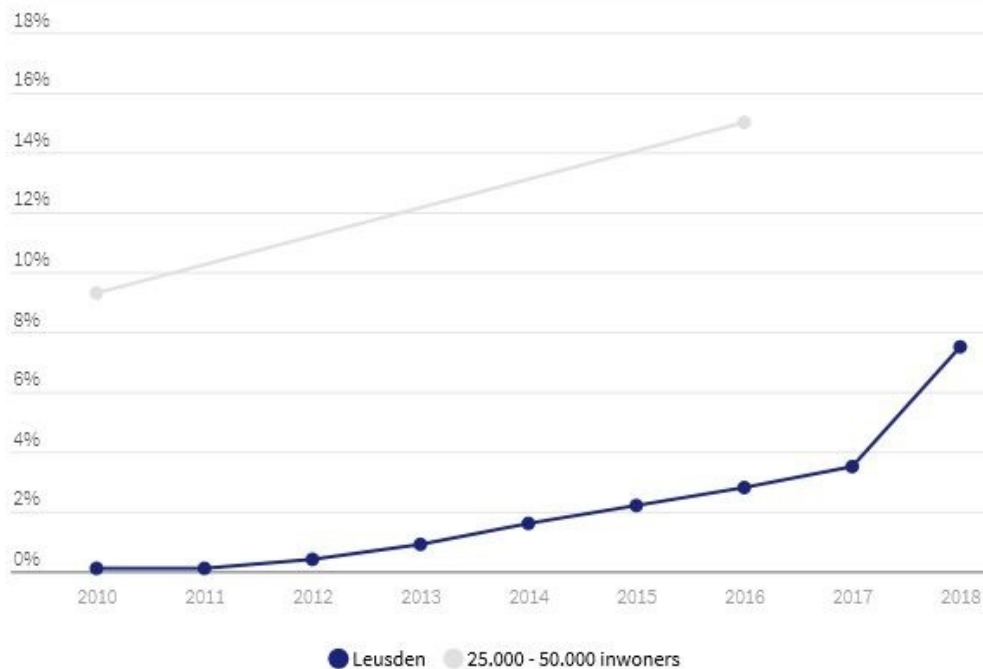

Hernieuwbare elektriciteit

7,5%

Geen data

Meer informatie

Domein Samenleving

Domein Samenleving

We streven ernaar dat iedere inwoner optimaal binnen zijn eigen mogelijkheden en op eigen wijze kan deelnemen aan de samenleving. Inwoners voelen zich thuis in Leusden en voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en hun omgeving, om samen te werken aan een vitale samenleving. Dit is een samenleving waarin kinderen veilig en gezond opgroeien, mensen zelf in hun levensonderhoud voorzien en waarin voor mensen (met beperkingen) voldoende mogelijkheden zijn om te participeren. Voor kwetsbare inwoners organiseert de gemeente maatwerk.

Onze ambitie is om te investeren in preventie en nieuwe vormen van ondersteuning die aansluiten bij de zorgvraag. Hierdoor kunnen we, op termijn, op zorgkosten besparen.

Door deze gerichte inzet op preventie en passende ondersteuning, willen we de vraag naar ondersteuning waar mogelijk verminderen.

Om de volgende stap te zetten in de transformatie binnen het Sociaal Domein, brengen we focus aan in onze opgaven:

- Positieve gezondheid

Vanuit het uitgangspunt van positieve gezondheid stimuleren we inwoners uit te gaan van eigen kracht en mogelijkheden en de regie op het eigen leven te behouden.

- Preventie

Door gerichte inzet van preventie en passende voorzieningen willen we de noodzaak voor zorg en ondersteuning waar mogelijk voorkomen.

- In-, door- en uitstroom

We nemen maatregelen om waar mogelijk instroom in zorg en/of maatwerk te beperken en mogelijkheden voor duurzame door- en uitstroom te bevorderen, met als doel: passende zorg en ondersteuning voor wie dat nodig heeft.

- Ketensamenwerking

We versterken de samenwerking met en tussen partners in de (integrale) keten in het Sociaal Domein.

- Monitoring

Met het verbeteren van de mogelijkheden voor monitoring, willen we ook onze sturingsmogelijkheden verbeteren.

Samenlevingsakkoorden

Voor de uitvoering van onze doelstellingen kunnen wij niet zonder de kennis, kunde en kracht van de samenleving. Daarom willen we met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties samen optrekken bij het maken en uitvoeren van beleid en, daar waar nodig, te faciliteren bij initiatieven uit de samenleving.

Dat doen we door zogeheten samenlevingsakkoorden te sluiten over speerpunten Welzijn en Zorg, Jeugd en Arbeidsparticipatie. Met een open en uitnodigende aanpak willen we aansluiten op wat de samenleving belangrijk vindt.

Ambitie eigen kracht

Inwoners van Leusden beschikken over eigen kracht en een persoonlijk netwerk, waarmee ze het vermogen hebben zelf vorm te geven aan hun leven. Ondersteuning is aanwezig als dit nodig is en richt zich op het versterken van deze eigen kracht en het persoonlijk netwerk.

Ambitie saamhorigheid

De sociale samenhang in de gemeente is sterk en blijft sterk. Mensen in een straat, buurt of bij een vereniging zijn bij elkaar betrokken. Samen gaan we aan de slag om de saamhorigheid in Leusden te versterken.

Ambitie preventie en vroegsignalering

Er is een sterke basisinfrastructuur, met een breed aanbod aan activiteiten en voorzieningen, die voor iedereen vrij toegankelijk zijn. De algemene voorzieningen zijn gericht op de vraag van inwoners. Als inwoners ondersteuning nodig hebben, wordt dit herkend door zowel zorgprofessionals als samenleving. Waar mogelijk voorkomt dit dat zwaardere ondersteuning en zorg nodig is.

Ambitie maatwerk

De gemeente biedt een vangnet op maat, om te voorkomen dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip raken. In alle gevallen is de vraag van de inwoner leidend, en is de ondersteuning erop gericht dat de inwoner zelfredzamer wordt of dat het participatievermogen wordt versterkt.

In de begroting is aangegeven 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daar voor doen?'

In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over 'Wat hebben we bereikt?' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan?'. De teksten van de vragen uit de begroting zijn niet meer opgenomen in de jaarstukken. Deze zijn via de app in de begroting na te lezen.

1. Eigen kracht

Wat hebben we bereikt?

- **1. Inwoners nemen de regie over hun leven door in (fysieke) beweging te blijven.**

Inwoners zijn geïnformeerd over de uitgangspunten van positieve gezondheid. Zij zijn op diverse manieren aangesproken en gestimuleerd om op eigen kracht hun gezondheid te bevorderen.

Daarvoor worden maatregelen aangeboden zoals een gebruikersapp, beweegloket en wijkverenigingen. Deze bieden inwoners laagdrempelig ondersteuning met als doel behoud van regie en mee blijven doen in de samenleving.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S1.1.1 We faciliteren of organiseren activiteiten en stimuleren initiatieven en ontmoetingen in buurt en netwerk**

In 2019 is Wijkkamer Alandsbeek als ontmoetingspunt geopend. De bestaande ontmoetingspunten De Bron, DAVA, LeusdenZet en De Deel zijn verder ontwikkeld en spelen steeds beter in op de behoeften van de inwoners.

Het beweegloket is gerealiseerd. Dit loket heeft als doel vraag en aanbod op beweeggebied bij elkaar te brengen. Hierbij is specifieke aandacht voor mensen met een beperking, of mensen in een revalidatietraject.

Lariks, wijkverenigingen en (vrijwilligers) organisaties hebben opdracht gekregen om inwoners te stimuleren zich te richten op hun mogelijkheden en kansen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Mensen met een beperking kunnen op een gelijkwaardige wijze meedoen in de samenleving.**

Waar mogelijk hebben we een bijdrage geleverd aan het vergroten van een inclusieve samenleving. Daarin kan iedereen, dus ook mensen met een beperking, meedoen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S1.2.1 We vergroten de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking in de 'inclusieve samenleving'**

De zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking is vergroot, door het geven van weerbaarheidstrainingen door Lariks. Ook zijn oplossingen vanuit de samenleving gefaciliteerd. Een voorbeeld is de oprichting van Automaatje Leusden. Ook heeft Lariks inwoners voorzien van aanpassingen en hulpmiddelen om mee te kunnen doen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S1.2.2 We bevorderen herkenning door professionals van inwoners met een lichte verstandelijke beperking**

Lariks biedt deskundigheidsbevordering gericht op het herkennen en vroegtijdig signaleren van inwoners met een verstandelijke beperking. Bij twijfel verwijst Lariks door voor diagnostiek.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Inwoners zijn zelfredzaam en in staat zelfstandig (thuis) te blijven leven in een veilige huiselijke omgeving.**

We hebben inwoners ondersteund om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S1.3.1 We geven voorlichting en delen kennis over een veilige woonomgeving/een veilig thuis**

Lariks heeft voorlichting gegeven over een veilige woonomgeving voor ouderen. Onder meer via bijeenkomsten voor ouderen en het meenemen en aanspreken van inwoners op aanpassingen en maatregelen die zij zelf kunnen nemen. Ten slotte zijn inwoners geholpen met woonaanpassingen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4. Kinderen groeien veilig op en hebben de kans zich te ontwikkelen.**

Kinderen en jongeren in Leusden krijgen een goede start om veilig op te groeien, met kansen om zich te ontwikkelen.

Voor en rond de geboorte zijn verloskundigen en de GGD betrokken bij de ontwikkeling van kinderen. Zij hebben de kinderen in beeld en doen aan vroeg signalering. Vanaf de peuterleeftijd is kwalitatief goede kinderopvang beschikbaar. In 2019 was de peuteropvang toegankelijk voor alle peuters in de leeftijd van 2,5 jaar tot 4 jaar. Er zijn eenduidige afspraken gemaakt over een goede overgang van voorschoolse opvang naar primair onderwijs. Het onderwijs in Leusden en de regio Amersfoort is van goede kwaliteit. Het jongerenwerk is versterkt.

De jongerenwerkers ambulantly en accommodatiegericht, werken intensiever samen en hebben de Leusdense jongeren goed in beeld. Fort33 is in gebruik als een algemene voorziening voor jeugd en ouders. Er zijn activiteiten uitgevoerd gericht op ontmoeten, educatie en veiligheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S1.4.1 We bouwen aan netwerken van gezinnen die elkaar kunnen versterken**

Hierbij betrekken we ook pleeg- en gezinsouders waarmee we de pilot 'gezinsparaplu' uitvoeren.

We hebben gebouwd aan netwerken van gezinnen die elkaar versterken.

Toekomstige ouders in Leusden zijn ondersteund met een programma dat gericht is op ontmoeten en ondersteunen van elkaar.

Minder krachtige gezinnen zijn gekoppeld aan steungezinnen en/of vrijwilligers. Dit hebben we gedaan met de inzet van maatschappelijke partijen als Lariks en Humanitas.

We faciliteren en ondersteunen het netwerk van pleeggezinnen met de pilot gezinsparaplu.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S1.4.2 We versterken en verbinden activiteiten die zich richten op het voorkomen van laaggeletterdheid**

Hierbij gaat het onder meer om (huidige) activiteiten rondom Vroeg- en Voorschoolse Educatie, doorontwikkeling van de Taalschool, samenwerking vanuit het Taalhuis, etc.

We proberen laaggeletterdheid zo vroeg mogelijk te voorkomen. Dat doen we door voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in de kinderopvang in te zetten. Daarnaast zijn er de Taalklassen van het expertisecentrum Voila en is de zogenaamde Voorleesexpress opgestart.

Voor volwassenen (18+) hebben we volwasseneducatie gefaciliteerd en gestimuleerd in de vorm van activiteiten in het lokale Taalhuis Leusden en de educatie op het MBO Amersfoort.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

2. Saamhorigheid

Wat hebben we bereikt?

- **1. Inwoners hebben de mogelijkheid vitaal te zijn en worden daarbij, waar nodig en wenselijk, door (vitale) sport- en beweegaanbieders ondersteund.**

We hebben een uitgebreider en gecoördineerd activiteitenprogramma van de buurtsportcoaches gerealiseerd. Ook is de communicatie over het vitaliteitsprogramma LeusdenFit Verbeterd. Zowel wat betreft naamsbekendheid, als toegankelijkheid. Er is een 'beweegloket' ingericht. Tenslotte is het Leusdens Sport- en Bewegakkoord in concept opgeleverd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S2.1.1 We ontwikkelen een stevige gemeentelijke sportinfrastructuur van waaruit verbindingen met welzijnsactiviteiten tot stand komen**

De gemeente, welzijnsorganisaties en sportverenigingen werken samen om hieraan uitvoering te geven. Hierbij staan aandacht voor verenigingsondersteuning, inzet van buurtsportcoaches voor het sociaal domein en sportieve organisaties, het bevorderen en ondersteunen van sportparticipatie en de bereikbaarheid van sportfaciliteiten centraal.

Er zijn afspraken gemaakt over de invulling van het sport- en beweegaanbod en de sportinfrastructuur. Hierbij zijn de partners van LeusdenFit betrokken. Alle betrokkenen bij het Sport- en Bewegakkoord (inwoners, voorliggende veld, onderwijs en sportverenigingen) hebben hieraan in twee brede bijeenkomsten een bijdrage geleverd

Portefeuillehouder: Erik van Beurden, Wim Vos

- **2. Inwoners zijn in de gelegenheid en zijn gestimuleerd om passief en actief mee te doen aan culturele activiteiten.**

Om Leusden bruisend te maken en beter op de kaart te zetten, zijn extra culturele activiteiten georganiseerd. Activiteiten zoals 'Gluren bij de burens', 'Theater Terras' en een klassiek concert zijn georganiseerd met een financiële bijdrage uit het Fonds Samenlevingsinitiatieven. Het jaarlijks beschikbaar budget van € 100.000,- is bijna geheel besteed.

De activiteiten waren divers en op verschillende doelgroepen gericht.

Het heeft ook geleid tot samenwerking tussen de verschillende culturele, sportieve en maatschappelijke organisaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S2.2.1 We onderzoeken financiële mogelijkheden om te bevorderen dat inwoners in Leusden meedoen op cultureel gebied**

De criteria van het Fonds Samenlevingsinitiatieven zijn verruimd. Hierdoor kunnen er meer culturele, sportieve en welzijnsactiviteiten door en voor Leusdenaren worden georganiseerd.

Scholieren uit de bovenbouw van het voortgezet onderwijs kunnen een bijdrage tot € 150,- krijgen om mee te doen met allerhande activiteiten. Dit via het zogeheten kindpakket dat is bedoeld voor gezinnen met een laag inkomen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Mantelzorgers kennen hun grenzen en delen hun zorgen als dit zorgen voor hen te belastend wordt.**

Bij Lariks en de gemeente is steeds meer zicht op de behoefte van mantelzorgers.

Het project 'In Voor Mantelzorg', levert hier een bijdrage aan. Dit project is in mei 2019 gestart. Het heeft als doel de formele en informele ondersteuning voor mantelzorgers beter met elkaar te verbinden om de mantelzorgers beter te ontlasten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S2.3.1 We organiseren voldoende en passende respijtzorg waardoor mantelzorgers ontlast worden**

Lariks organiseert verschillende vormen van respijtzorg. Dat varieert van huishoudelijke zorg tot logeren. Voor deze zorg wordt uitgegaan van de vraag en de behoefte van de mantelzorgers.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.3.2 We bevorderen deskundigheid bij professionals om tijdig dreigende overbelasting of 'ontspoorde' zorg te kunnen signaleren**

Lariks biedt deskundigheidsbevordering, die is gericht op herkennen van signalen van overbelasting. Om verdere overbelasting en ontsporing te voorkomen biedt Lariks passende ondersteuning aan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **S2.3.3 We vergroten het bereik onder mantelzorgers die zware zorg verlenen en behoefte hebben aan ondersteuning**

Lariks heeft, als vast onderdeel van de intake, specifieke aandacht voor mantelzorgers. Daarnaast verzorgt Lariks jaarlijks trainingen voor mantelzorgers. Ook bevordert Lariks lotgenotencontact tussen mantelzorgers en ondersteuning via het maatjesproject. De buurtverenigingen hebben ook zicht op mantelzorgers en bieden ondersteuning, of wijzen hen de weg naar ondersteuning.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

3. Preventie

Wat hebben we bereikt?

- **1. Inwoners streven een gezonde leefstijl na.**

Inwoners zijn zich steeds meer bewust van de voordelen van een gezonde leefstijl. LeusdenFit, het programma dat gericht is op een gezonde leefstijl, staat in Leusden op de kaart.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S3.1.1 We versterken Leusden Fit en ontwikkelen het project door om het zichtbaar en blijvend onderdeel te maken van onze samenleving**

LeusdenFit is doorontwikkeld in nauwe samenwerking met de sportverenigingen. LeusdenFit richt zich op 4 pijlers: gezond gewicht, gezonde voeding, mentale gezondheid en bewegen voor alle inwoners van Leusden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Het versterken van de samenwerking rondom vroegsignalering bij kwetsbare inwoners.**

Zowel professionals, als vrijwilligers zijn getraind in het herkennen en signaleren van opvallend gedrag. Bijvoorbeeld eenzaamheid, verward gedrag, of dementie. Het is voor inwoners eenvoudig om signalen hierover door te geven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S3.2.1 We realiseren een samenhangende aanpak vroegsignalering, doorverwijzing en de opvolging van signalen met alle betrokken partners**

In 2019 is het meldpunt Bezorgd gestart. Signalen over verward gedrag, of opvallend gedrag kunnen worden gemeld bij dit meldpunt. In 2019 zijn er 2 meldingen gedaan bij Meldpunt Bezorgd. Deze meldingen heeft Lariks opgepakt en onderzocht.

De buurtverenigingen pakken signalen op en brengen vraag en aanbod samen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Kinderen en jongeren hebben door preventieve activiteiten en goede samenwerking tussen partijen minder (snel) vormen van (zwaardere) zorg nodig.**

We hebben preventieve en voorliggende voorzieningen ontwikkeld en versterkt. Daarnaast zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met als doel het verminderen van inzet van zwaardere vormen van zorg. Er is een samenlevingsakkoord Jeugd, opgesteld met alle relevante partners, gericht op samenwerking met elkaar en ondersteuning van jongeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S3.3.1 We versterken ons lokaal sociaal vangnet rondom kinderen en jongeren (dat bestaat uit de combinatie van ondersteunende professionals en inwonersinitiatieven/vrijwilligers)**

Er is een pilot uitgevoerd voor een ondersteuningsnetwerk voor kwetsbare gezinnen (Gezinsparaplú); De pilot Taalexpertisecentrum- Taalklassen- Voila is in 2019 voortgezet. Ook de pilot Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (POH- JGGZ) is in 2019 voortgezet.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.3.2 We realiseren een sluitende keten tussen preventief jeugd- en jongerenwerk uitgevoerd vanuit jongerenaccommodaties en jeugdhulpverlening**

Om een sluitende keten tussen preventief jeugd- en jongerenwerk en jeugdhulpverlening te realiseren, hebben we het preventief jongerenwerk ondergebracht bij Lariks. Daarmee sluit Fort33 aan bij ambulante inzet van jongerenwerk. Het aanbod van activiteiten is versterkt en de focus ligt op preventie, talentontwikkeling, meedoen en informatievoorziening.

Lariks heeft zich gericht op kinderen en jongeren, maar ook op hun ouders met als doel om hen in hun opvoedingskracht te versterken.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.3.3 We verbeteren de aansluiting tussen jeugdhulp en (passend) onderwijs**

Regionaal is gewerkt aan de thema's uit de ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Jeugdhulp.

De 'Poortwachter Dyslexie' is ingezet om de zorgkosten te beperken en de kwaliteit van het leesonderwijs te verhogen.

Het samenlevingsakkoord Jeugd is tot stand gekomen in samenwerking met maatschappelijke partners. Hierin zijn activiteiten benoemd om de aansluiting tussen jeugdhulp en (passend) onderwijs te verbeteren.

Zo is afgesproken dat Lariks en GGD-JGZ vindplaatsgericht op de scholen werken en goed aansluiten op elkaar. Er is een breed aanbod aan vrij toegankelijke trainingen, workshops en informatiebijeenkomsten voor kinderen en ouders georganiseerd. Er zijn voor professionals van de samenwerkende partijen bijeenkomsten over AVG en normaliseren georganiseerd. Ook de pilot Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (POH- JGGZ) is voortgezet.

In 2019 heeft de gemeente het Expertisecentrum Taalklassen ondersteund om kinderen passend onderwijs te bieden.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **S3.3.4 We zorgen voor kwalitatieve en duurzame huisvesting van onderwijs in de Integrale KindCentra's in Leusden**

Zie doelstelling 3 en bijbehorende activiteiten onder Duurzame Leefomgeving/ Accommodaties.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **4. Versterken van het signaleren van armoede en vergroten van bekendheid (financiële) ondersteuning.**

Alle regelingen voor (financiële) ondersteuning zijn opgenomen op de website rondkomeninleusden.nl. Deze website wordt goed gevonden en gebruikt. Daarnaast zijn ook partners als de Voedselbank en het SMS actief in het begeleiden van inwoners naar (financiële) ondersteuning.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S3.4.1 We brengen kernpartners samen waarmee we een gezamenlijke preventieve aanpak uitvoeren**

Er is een 'Kerngroep Signalering Armoede' van (professionele) partners samengesteld. Deze groep komt eens per kwartaal bij elkaar om een onderwerp nadrukkelijk onder de aandacht van de inwoners te brengen. Ook worden preventieve plannen gemaakt. In november is de (nieuwe) collectieve zorgverzekering ruim in de publiciteit gebracht.

Daarnaast wordt, op initiatief van de Voedselbank, overleg gevoerd met deze partners. Samen zoeken zij naar oplossingen voor klanten die al langer gebruik maken van de Voedselbank.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

4. Maatwerk

Wat hebben we bereikt?

- **1. De inzet van maatwerk(voorzieningen) en zorg is doelmatig en de kosten zijn voorspelbaar.**

Er is zorg en ondersteuning voor mensen die het nodig hebben. Aan de hand van een lijst met kostenbesparende en –beheersende maatregelen hebben we een maatregelenpakket vastgesteld. Ruim 30 maatregelen, die vooral gericht zijn op het sturen op de toegang tot ondersteuning, zijn uitgewerkt en gemonitord op effect.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S4.1.1 We versterken het (lokale) contractmanagement richting zorgaanbieders**

We hebben afspraken gemaakt met de gemeente Amersfoort, zowel op uitvoeringsniveau, als in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De gemeentelijke beleidsadviseurs en een lokale accountmanager hebben nu direct contact met lokale zorgaanbieders. Daarmee wordt onder andere gesproken over in- en uitstroom voor jeugdhulp en begeleiding van volwassenen. Centrumgemeente Amersfoort voert het contractbeheer met deze (regionale) aanbieders. Regelmatig sluiten gemeentelijke beleidsadviseurs aan en brengen lokale aandachtspunten in.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. Inwoners zijn mobiel.**

We hebben inwoners met een beperking ondersteund, zodat zij mee kunnen doen in de samenleving en om belemmeringen in hun mobiliteit weg te nemen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **S4.2.1 We organiseren op een efficiënte manier voldoende vervoersmogelijkheden en mobiliteit voor inwoners**

In regionaal verband is de ‘factsheet vervoer’ ingericht. Een werkwijze om gebruik te maken van ieders ervaringen met doelgroepenvervoer. Automaatje Leusden is opgericht en er worden trainingen aan (oudere) inwoners gegeven om gebruik te maken van het Openbaar Vervoer.

Inwoners die dat nodig hebben, kunnen gebruik maken van de regiotaxi en/of mobiliteitshulpmiddelen, zoals scootmobielen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Domein 3 - Samenleving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	24.842	27.435	26.723	712
Baten	4.584	4.926	4.891	-35
Resultaat voor bestemming	20.258	22.509	21.832	677
Toevoeging reserves	0	418	418	0
Onttrekking reserves	462	2.293	2.271	-22
Resultaat na bestemming	19.796	20.634	19.979	655

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.123	1.007	106	106	116
5.1	Sportbeleid en activering	348	308	0	0	40
5.3	Cultuurpresentatie, -prod. -participatie	364	323	0	0	41
5.6	Media	457	458	0	0	-1
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.978	1.909	32	40	77
6.2	Wijkteams	2.794	2.788	0	0	6
6.3	Inkomensregelingen	5.848	5.657	4.575	4.552	168
6.4	Begeleide participatie	1.741	1.715	0	0	26
6.5	Arbeidsparticipatie	353	292	10	13	64
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	817	918	86	78	-109
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.897	3.986	67	102	-54
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.635	5.361	0	0	274
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	12	23	0	0	-11
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	951	932	0	0	19
7.1	Volksgezondheid	1.117	1.046	50	0	21
	Domein Samenleving	27.435	26.723	4.926	4.891	677
0.10	Mutaties reserves	418	418	2.293	2.271	-22
	Resultaat na bestemming	27.853	27.141	7.219	7.162	655

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de gerealiseerde cijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per taakveld groter dan € 50.000.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 116.000 (voordeel)

- Salarissen € 33.000 voordeel; zie Overhead voor de verklaring
- Op de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en de reguliere peuterspeelzalen bleef € 29.000 over. Het aantal benutte plekken is lager geweest.
- Ook zijn de uitgaven voor taaltoetsen € 10.000 minder geweest.
- Op leerlingenvervoer blijft € 27.000 over. Afwijkingen in aantal leerlingen en routes zijn van te voren niet helemaal in te schatten.
- Overig € 17.000 (voordeel)

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie € 41.000 (voordeel)

- Op het fonds samenlevingsinitiatieven blijft € 37.000 over. Deze middelen worden overgeheveld naar 2020. Zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie € 77.000 (voordeel)

- Op lokale regelingen blijft € 16.000 over. Dit betreft met name de regeling chronisch zieken. De raming hiervoor was in 2019 nog niet bijgesteld op het werkelijk aantal (minder) mensen dat gebruik maakt van deze regeling.
- Op de frictie- en desintegratiekosten Gemeente Amersfoort is € 42.000 over gebleven. Met name de ICT uitgaven vielen mee. Data-analyses binnen het sociaal domein worden met goedkopere tools gemaakt.
- Overig € 19.000 (voordeel)

6.3 Inkomensregelingen € 168.000 (voordeel)

- Bijstandsuitkeringen Participatiewet € 80.000 voordeel. Het werkelijk aantal bijstandsgerechtigden is minder geweest dan verwacht.
- BBZ (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen) € 31.000 voordeel. Verstrekken van bedrijfskredieten is lastig in te schatten. Het gaat jaarlijks meestal om enkele aanvragen die sterk in hoogte kunnen verschillen.
- Bijzondere bijstand € 53.000 voordeel. Het werkelijk aantal bijstandsgerechtigden is minder geweest dan verwacht. Veel nieuwe bijstandsgerechtigden zijn ook statushouders, die bijzondere bijstand krijgen voor woninginrichting. Ook hun aantal is teruggelopen.
- Overig € 4.000 (voordeel)

6.5 Arbeidsparticipatie € 64.000 (voordeel)

- Voor inburgering worden € 29.000 aan incidentele middelen overgeheveld naar 2020. Deze rijksmiddelen zijn in 2019 beschikbaar gesteld ter voorbereiding op de nieuwe wet inburgering. Deze wet is uitgesteld naar 1-7-2021. Zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019.

- Door de afname van het aantal bijstandsgerechtigden is er ook € 28.000 minder uitgegeven aan arbeidsparticipatie. Hierbij speelt ook dat het overgrote deel van de bijstandsgerechtigden niet werk-fit is, een inburgeringstraject volgt of andere belemmeringen heeft. Er zijn dus minder gesprekken, minder trajecten en daardoor minder uitgaven.
- Overig € 7.000 (voordeel)

6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO € 109.000 (nadeel)

- Doordat Lariks strakker stuurt op de toekenning van de PGB's is er € 30.000 overgebleven. Ook vindt er een verschuiving plaats van formele (90% PGB's – geregistreerde zorgleveranciers) naar informele (50% PGB's – met name gezinsleden/voogden). Voor 2020 wordt structureel € 100.000 afgeraamd op alle PGB's ten gunste van de taakstelling Sociaal Domein.
- Op woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen (WRV) is voor 2019 en voorgaande jaren een nadeel van € 130.000 ontstaan. Doordat de eigen bijdrage is gemaximaliseerd vragen meer mensen meer voorzieningen aan. Ook hadden we te maken met een soort van inhaalslag, facturen over 2018 zijn pas in 2019 ontvangen. In 2018 bleef op de WRV-voorzieningen een bedrag van € 71.000 over.
- Overig € 9.000 nadeel.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ € 54.000 (nadeel)

- Voordeel € 55.000 Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV). De vervoerskosten vallen incidenteel € 17.000 lager uit. In 2019 is de bijdrage voor 2 jaarschijven ontvangen (2018 en 2019). Dat geeft een voordeel van € 38.000.
- Voordeel € 29.000 bijdrage uitvoeringsinstantie. De werkprocessen rondom de zorgadministratie zijn efficiënter georganiseerd. Voor 2019 een extra incidenteel aanbestedingsvoordeel.
- Op de huishoudelijke hulp (HH) is voor 2019 en voorgaande jaren een incidenteel voordeel van € 114.000 ontstaan. In 2019 is de eerste tranche van het abonnementsstarief ingegaan. De raming 2019 is verhoogd met € 300.000 als gevolg van de verwachte aanzuigende werking op de zorg. Er is een groter beroep op de HH gedaan en het aantal cliënten is gestegen. Het voordeel is ontstaan door de gefaseerde doorvoering van de aanzuigende werking.
- Op de regionale inkoop zorg in natura (ZIN) voor 18+(WMO nieuwe taken) is voor 2019 en voorgaande jaren een nadeel van € 229.000 ontstaan. De werkelijke kosten zijn gebaseerd op door de Gemeente Amersfoort verstrekte voorlopige rekeningcijfers. De raming is gebaseerd op het vastgestelde regionale inkoopkader 2019. Dit budget is bij de najaarsnota verhoogd met de in de begroting beschikbare budgetten voor volume- en prijsstijgingen. Ten opzichte van deze geactualiseerde raming vallen de zorgkosten € 167.000 hoger uit. Ten opzichte van de werkelijke kosten 2018 zien we dat de zorgkosten WMO met 30% zijn gestegen. De afrekeningen 2017 en 2018 bevestigen het beeld van een stijgende trend in de WMO verstrekkingen (nadeel € 62.000). Redenen van deze stijging zijn dat inwoners langer zelfstandig thuis wonen, meer ambulante en (soms zelfs veel) minder zware geïnstitutionaliseerde zorg en dubbele vergrijzing. We zien vooral dat op het onderdeel ambulante dagbehandeling volwassenen een stijging heeft plaatsgevonden in unieke cliënten.
- Overig per saldo € 23.000 nadeel

6.72 Maatwerkdienstverlening 18- € 274.000 (voordeel)

- Op het CUP-budget voor de POH-JGGZ (praktijkondersteuner huisartsen-jeugd GGZ) blijft € 37.000 over. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2020. Er wordt geïnvesteerd op jeugd GGZ om de verwijzingen door huisartsen naar specialistische jeugd GGZ te verminderen. Zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019 en het collegebesluit L242240.
- Doordat Lariks strakker stuurt op de toekenning van de PGB's is bij jeugd € 93.000 over gebleven. Ook vindt er een verschuiving plaats van formele (90% PGB's) naar informele (50% PGB's). Voor 2020 wordt structureel € 100.000 afgeraamd op alle PGB's ten gunste van de taakstelling Sociaal Domein.
- Op de regionale inkoop zorg in natura (ZIN) voor jeugdzorg blijft € 147.000 over. De werkelijke kosten zijn gebaseerd op door de Gemeente Amersfoort verstrekte voorlopige rekeningcijfers. De raming is gebaseerd op het vastgestelde regionale inkoopkader 2019. Dit budget is bij de najaarsnota verhoogd met de in de begroting beschikbare budgetten voor volume- en prijsstijgingen en met de stelpost risicoverevening. Ten opzichte van deze geactualiseerde raming vallen de werkelijke zorgkosten in natura voor jeugd lager uit. De zorgbudgetten jeugd 2019 zijn op basis van de sterke stijging in 2018 bijgesteld. Ten opzichte van de werkelijke kosten 2018 zijn de werkelijke kosten 2019 gestegen met 4,5%. De stijging van de kosten lijkt daarmee af te vlakken ten opzichte van 2018.
- Overig € 3.000 nadeel.

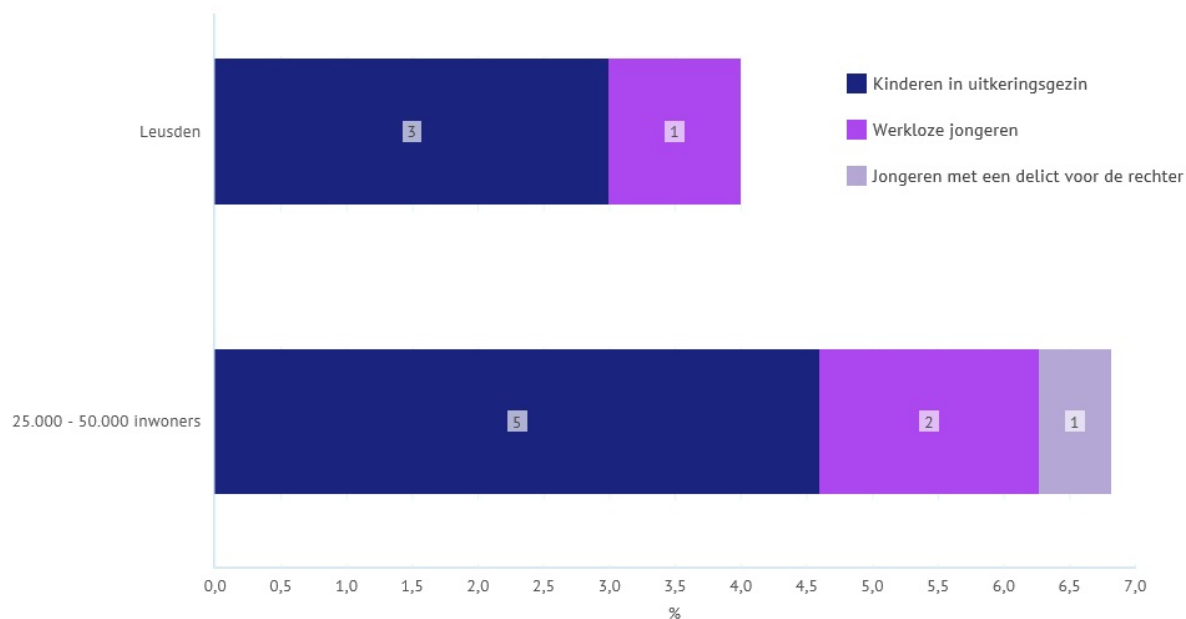
BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

BBV-indicatoren

% Jeugdwerkloosheid, % Jeugdcriminaliteit en % Kinderen in armoede 2018

Verwijzingen per gemeente

Leusden

2019

Leusden

19

8,1 per 1000 jongeren
-20.8% tov voorgaand jaar

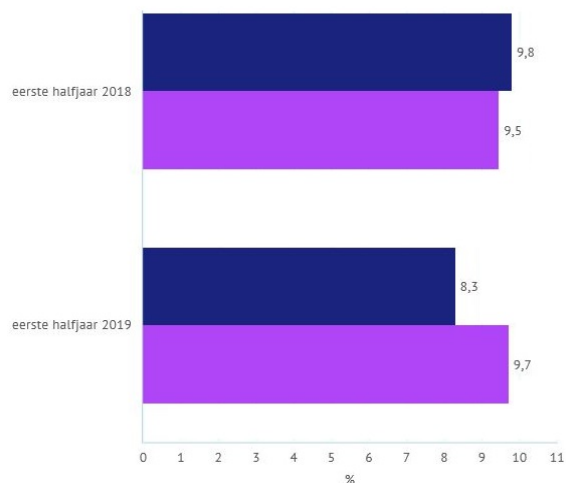

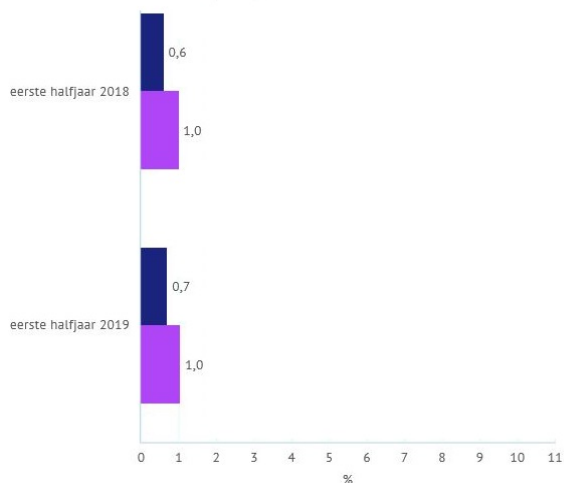
Gemeente Leusden

Jongeren met jeugdzorg naar soort

jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)

jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)

Personen met bijstandsuitkeringen per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder

Leusden

25.000 - 50.000 inwoners

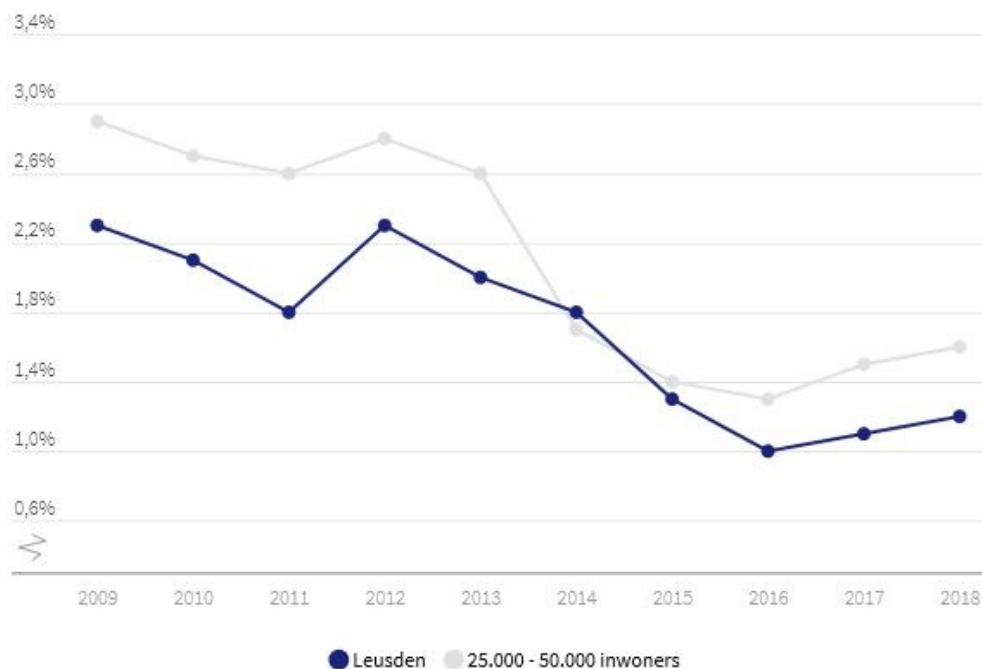
| 2019

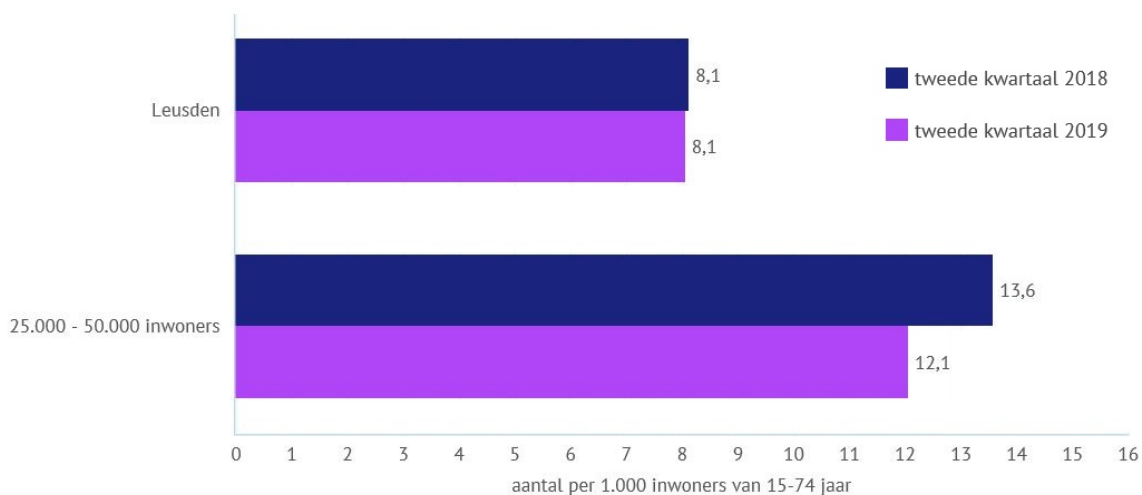
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...
1,2% **1,6%**

Meer informatie

Lopende re-integratievoorziening

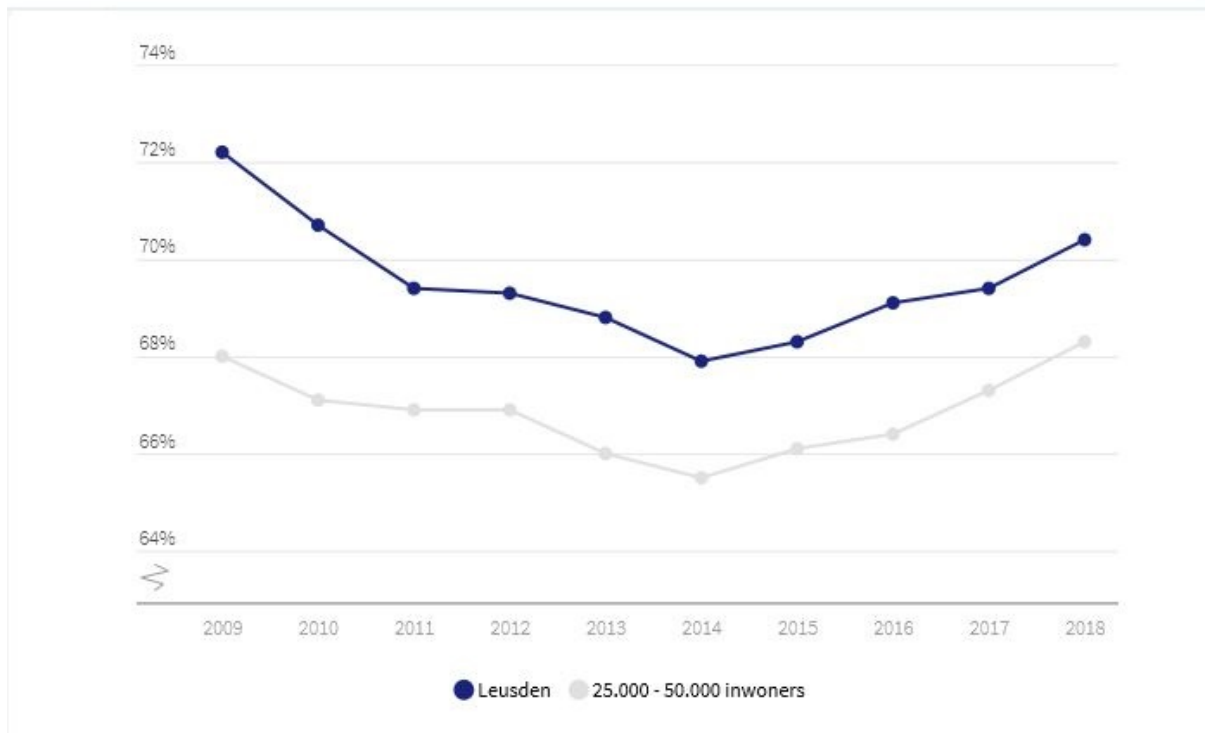
Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

Netto arbeidsparticipatie

70,4%

68,3%

Meer informatie

Niet-sporters

42,0%

Leusden

49,3%

25.000 - 50.000 inwoners

| 2016

per 10.000 inwoners

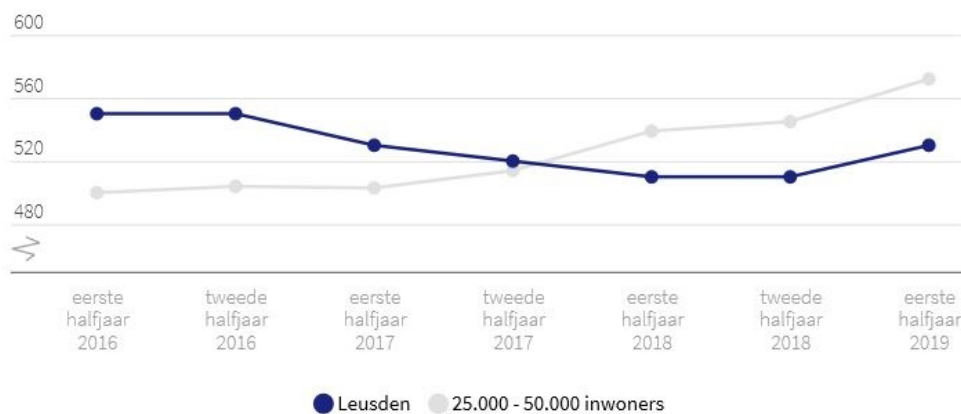
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

530

572

Meer informatie

per 1.000 leerplichtigen

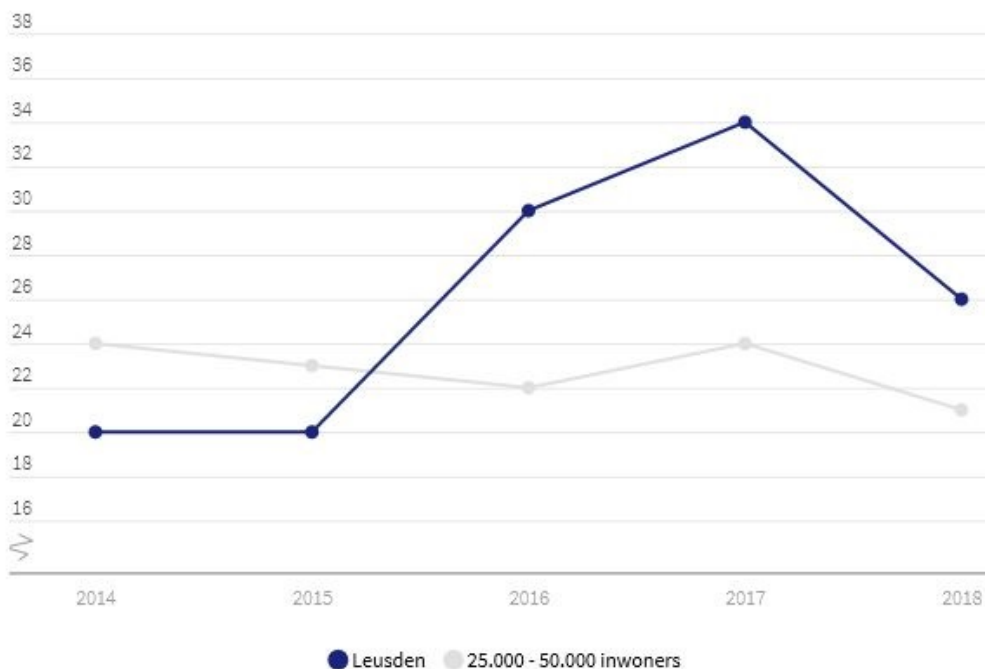
Relatief verzuim

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

26

21

Meer informatie

Domein Ruimte

Domein Ruimte

Leusden is een groene, vitale en dynamische gemeente die, met behoud van deze identiteit, ruimte biedt aan nieuwe opgaven zoals energietransitie, klimaatverandering en beperkte groei.

Ambitie ruimte

Leusden profileert zich sterker op haar kwaliteiten voor wonen, werken en recreëren: met behoud van het dorpse en groene karakter van Leusden ruimte geven aan woningbouw, bedrijvigheid en voorzieningen.

Ambitie wonen

Leusden bouwt door op de kracht van Leusden: dorpse kwaliteiten en regionale dynamiek.

Ambitie verkeer en vervoer

Leusden is goed bereikbaar en veilig voor automobilist, fietser, reiziger openbaar vervoer en voetganger. Nadelige gevolgen van gemotoriseerd verkeer op het leefmilieu en gezondheid worden zoveel mogelijk beperkt.

Ambitie economie

De economie is van belang voor de werkgelegenheid, vitaliteit en identiteit van Leusden. Wij creëren kansen voor en bieden ruimte aan de ontwikkeling van de economische sector.

Ambitie buitengebied

Een mooi en vitaal buitengebied met ruimte voor economisch vitale en duurzame landbouw, natuur- en landschapsontwikkeling en recreatief medegebruik, dat kansen biedt voor de energietransitie en inspeelt op het vraagstuk van klimaatverandering en de groene ontwikkelstrategie voor wonen.

Ambitie cultuurhistorie

Cultuurhistorische waarden in Leusden worden gezien en (h)erkend.

Ambitie omgevingswet

Leusden is op tijd klaar voor de stelselwijziging van de Omgevingswet. We benutten de potentie van deze wet optimaal om onze ambities van werken vanuit de bedoeling, samenleving voorop, maatwerk, uitnodigingsplanologie en inhoudelijke doelen, zoals de energietransitie waar te maken.

In de begroting is aangegeven 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat gaan we daar voor doen?'

In de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over 'Wat hebben we bereikt?' en 'Wat hebben we daarvoor gedaan?'. De Teksten van de vragen uit de begroting zijn niet meer opgenomen in de jaarstukken. Deze zijn via de app in de begroting na te lezen.

1. Ruimte

Wat hebben we bereikt?

- **1. Behouden en versterken van de kernkwaliteiten van de gemeente Leusden.**

De Omgevingsvisie stedelijk gebied geeft de kernkwaliteiten van het stedelijk gebied van Leusden weer; zowel naar thema als naar gebied. De omgevingsvisie legt op hoofdlijnen het verband tussen ruimtelijk relevante beleidsterreinen. Om deze visie te kunnen concretiseren is er een uitvoeringsprogramma Omgevingsvisie stedelijk gebied opgesteld.

Hiermee is meer samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen ontstaan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R.1.1.1 We geven samen met betrokken partijen uitvoering aan de omgevingsvisie stedelijk gebied en maken hiervoor een uitvoeringsprogramma**

De omgevingsvisie stedelijk gebied bevat maatregelen voor behoud en versterking van de kernkwaliteiten. Samen met betrokken partijen bespreken we wie welke maatregelen kan en wil uitvoeren en vertalen dit in een programma dat in 2019 wordt vastgesteld.

De acties en activiteiten uit de Omgevingsvisie stedelijk gebied zijn neergelegd in een uitvoeringsprogramma.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R1.1.2 We brengen mogelijke woningbouwlocaties binnen de bebouwde kom voor na 2025 in beeld**

Er zijn eerste verkenningen uitgevoerd naar mogelijke woningbouwlocaties na 2025 binnen het stedelijk gebied. Besluitvorming hierover is gepland voor de 2e helft van 2020.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R1.1.3 We brengen mogelijke bouwlocaties buiten de bebouwde kom in beeld**

Er zijn eerste verkenningen uitgevoerd naar mogelijke woningbouwlocaties na 2025 buiten het stedelijk gebied. Besluitvorming hierover is gepland voor de 2e helft van 2020.

Portefeuillehouder: Wim Vos

2. Wonen

Wat hebben we bereikt?

- **1. Door nieuwe woningbouwprojecten en mogelijke herprogrammering van bestaande woningbouwprojecten voldoen we kwantitatief en kwalitatief aan de Leusdense woningbehoefte.**

Zoals besloten in de Woonvisie 2016-2025 wordt meegewerkt aan nieuwe bouwinitiatieven als deze bijdragen aan de vraag naar woningen in Leusden. In 2019 zijn 187 woningen opgeleverd. Ook zijn onder andere voor de projecten Maanwijk, Hof van Liz en Mastenbroek verdere stappen gezet voor de bouw van nieuwe woningen.

Hiermee is bijgedragen aan CUP 7.1 (Realiseren woningbouwprogramma).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R2.1.1 We monitoren de vraag naar en het aanbod aan woningen in Leusden**

Er is door een bureau onderzoek gedaan naar de vraag naar woningen. Daarvoor is onder andere een enquête gehouden onder woningzoekenden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.2 We maken concrete afspraken over het te realiseren woningbouwprogramma bij nieuwbouwprojecten en herprogrammering van bestaande bouwprojecten**

Om te zorgen dat het bouwprogramma aansluit op de uit de monitoring voortvloeiende gewenste woningvoorraad, geven we in het programma van eisen voor nieuwe projecten aan voor welke doelgroepen, welke woningtypen en in welke prijsklassen we moeten (laten) bouwen. Er is met name aandacht voor senioren en goedkopere huisvesting. Waar mogelijk regelen we dit in goed overleg in de vorm van bijvoorbeeld een anterieure overeenkomst. Waar nodig zetten we andere instrumenten in om dit te bereiken, zoals bijvoorbeeld het bestemmingsplan.

Met initiatiefnemers voor bouwprojecten worden overeenkomsten gesloten over de voorwaarden waaronder de gemeente hieraan meewerkt. Eén van deze voorwaarden is het aantal en de soort te realiseren woningen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.3 We actualiseren en vullen het woonbeleid aan op de aspecten wonen, zorg en welzijn**

Er is in 2019 onderzoek gedaan naar de vraag naar woningen die voortvloeit uit vergrijzing en uitstroom uit zorginstellingen. In overleg met lokale zorgaanbieders en regiogemeenten worden deze uitkomsten verder aangevuld. Eind 2020/begin 2021 worden voorstellen voor nieuw beleid voorgelegd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.4 We analyseren de beschikbaarheid van de voorraad sociale huurwoningen**

Op het vlak van sociale woningbouw zijn veel ontwikkelingen gaande op het terrein van huurbeleid, duurzaamheid, wachttijden en woningtoewijzing. Daarnaast neemt de vraag naar woningen toe omdat ouderen minder snel naar een verzorgings- of verpleeghuis kunnen verhuizen en langer zelfstandig moeten blijven wonen. Dit vraagt om een nadere beschouwing op de noodzakelijke omvang van de voorraad sociale huurwoningen en (mogelijk) daaruit voortvloeiend een voorstel voor (andere) inzet van instrumenten.

Er is in 2019 onderzoek gedaan naar de vraag naar woningen. Daarvoor is onder andere een enquête gehouden onder woningzoekenden.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.1.5 We bevorderen nieuwe en vernieuwende woonconcepten en –vormen die de druk op de woningmarkt verlichten**

Een initiatiefnemer heeft voorgesteld Tiny Houses te realiseren op de voormalige camping aan de Waterlooweg. Tiny Houses zijn voor Leusden een nieuw woonconcept. De raad vond de locatie niet geschikt, maar staat wel open voor dit en andersoortige woonconcepten op geschikter locaties.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. We bereiken onze woondoelen 'doorstroming' en 'diversificatie van het woningaanbod' door beschikbare middelen en instrumenten efficiënt en effectief in te zetten.**

Er heeft nog geen onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden van bestaande instrumenten en eventueel nieuw in te zetten instrumenten voor het aanjagen van doorstroming in de woningvoorraad en het meer divers maken van het woningaanbod.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R2.2.1 We brengen de noodzakelijke omvang van de voorraad sociale huurwoningen in beeld**

Er is onderzoek gedaan naar de vraag naar woningen. Daarvoor is onder andere een enquête gehouden onder woningzoekenden.

We hebben in het onderzoek tevens meegenomen of de omvang van de sociale huur (2.800 woningen) na 2025 nog verder uitgebreid moet worden. De conclusie was dat dit niet nodig is.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.2.2 We evalueren het systeem van woonruimteverdeling**

Het systeem van woonruimteverdeling is geëvalueerd. In samenwerking met de regiogemeenten en de regiocorporaties worden voorstellen voor verbetering gedaan. In juli 2019 is de Urgentieverordening Huisvesting Leusden 2019 vastgesteld.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R2.2.3 We (her)overwegen bestaande en nieuwe, aanvullende instrumenten ten behoeve van doorstroming en meer diversificatie**

Mede ten behoeve van de (her)overweging van instrumenten is eerst onderzoek gedaan naar de vraag naar woningen. Nadat de update van het woonbeleid is vastgesteld, vindt in 2021 de evaluatie van bestaande instrumenten plaats en wordt een voorstel voor eventueel in te zetten nieuwe instrumenten gedaan.

Vooruitlopend daarop zijn via Anterieure Overeenkomsten afspraken met de WSL vastgelegd over aantal en (huur)prijzen van woningen voor jongeren en middenhuur.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

3. Verkeer en vervoer

Wat hebben we bereikt?

- **1. Afname van het aantal (letsel)ongevallen en het verhogen van het verkeersveiligheidsgevoel.**

In 2019 lag het aantal letselongevallen lager dan dat in elk van de 3 daaraan voorafgaande jaren. In 2019 waren er 24 gewonden te betreuren en 1 dodelijk slachtoffer. Het gemiddelde in de periode 2016 tot en met 2018 lag op 31 gewonden. Deze ongevallencijfers zijn niet 100% betrouwbaar. En dat komt doordat de hulp van de politie niet bij alle ongevallen wordt ingeroepen.

Dit neemt niet weg dat het beeld voor 2019 positief afsteekt ten opzichte van voorgaande jaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R3.1.1 We voeren een second- opinion onderzoek uit naar het functioneren 'shared space-gebieden'**

In plaats van een second opinion over de 'shared space-gebieden' in de Biezenkamp is met de belangrijkste belanghebbenden gesproken over de situatie en de knelpunten. Dit heeft geleid tot een maatregelenpakket dat in 2019 is uitgevoerd, waarbij onder meer vaker gecontroleerd wordt door de gemeentelijke opsporingsambtenaren (boa's). Door de mix van maatregelen is de situatie voor het langzaam verkeer in de Biezenkamp verbeterd. Met de raad is afgesproken dat het effect van de maatregelen begin 2020 geëvalueerd wordt en in de loop van 2020 gepresenteerd.

Ons beeld is dat de bewonerstevredenheid omhoog is gegaan. De Biezenkamp blijft echter wel een aandachtsgebied.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R3.1.2 We realiseren fietsvoorzieningen op de Hamersveldseweg (tussen Leusbroekerweg en de Grasdrogerijweg)**

Langs de Hamersveldseweg, tussen de Leusbroekerweg en de voormalige spoorwegovergang, is een vrijliggend fietspad aangelegd. Ook op het drukker gedeelte van de weg, tussen de spoorwegovergang en de Grasdrogerijweg, zijn maatregelen genomen. Hier is de rijbaan verbreed en van nieuw asfalt voorzien. Zo wordt de fietsers meer veiligheid en comfort geboden.

Voor dit project heeft de provincie een subsidie toegekend van ongeveer € 300.000,- .

Met dit bedrag kan de helft van de uitvoeringskosten worden betaald.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R3.1.3 We intensiveren de samenwerking met Veilig Verkeer Nederland (VVN)**

Veilig Verkeer Nederland (VVN) is een onafhankelijke instantie, die ook burgers kosteloos advies geeft om hun omgeving veiliger te maken. Als bewoners daar prijs op stellen legt de gemeente contact tussen VVN en de verontruste bewoners. In 2019 is dit een aantal keren gebeurd. De ervaringen hiermee zijn positief.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **2. Meer mensen op de fiets en uit de auto te krijgen.**

Er zijn allerlei activiteiten uitgevoerd om de positieve punten van de fiets onder de aandacht te brengen. Daarbij is gebruik gemaakt van de inspanningen van 033opdefiets. Deze fietscommunity heeft ook meegeholpen bij onze inspanningen om Fietsstad 2020 te worden. Helaas is dat niet gelukt. Maar dit heeft wel een mooie top-10 notering opgeleverd. De aandacht rond de Fietsstadverkiezing heeft een positief effect gehad op het fietsklimaat in Leusden. Helaas heeft verdere uitvoering van het Fietsplan wegens capaciteitsgebrek te weinig aandacht gekregen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R3.2.1 We voeren het herinrichtingsplan Hessenweg binnen de kern van Achterveld uit**

Gemeente Leusden

Het herinrichtingsplan Hessenweg nadert zijn voltooiing. In 2019 is hard gewerkt om het dorpse karakter van de Hessenweg in Achterveld te versterken. En daardoor kan hier ook veiliger en prettiger worden gefietst. Voor dit project heeft de provincie een subsidie toegekend van ongeveer 1 miljoen euro.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **R3.2.2 We onderzoeken de haalbaarheid van een fietspad langs/naast de Pon-lijn**

Omdat vrij snel duidelijk werd dat realisatie van een fietspad langs de Pon-lijn, tussen de Groene Zoom en de Lockhorsterweg, geen haalbare kaart is, is de haalbaarheid ervan niet onderzocht.

Portefeuillehouder: Wim Vos

- **3. Doorstroming op het hoofdwegennet verbeteren.**

Vlotte doorstroming van verkeer is van belang voor het woon- en werkklimaat in Leusden. Door het aantrekken van de economie is het verkeer in onze regio drukker geworden. En dat merken we ook in Leusden. De wachtrijen op onze belangrijkste wegen zijn weer langzaam toegenomen. Hierdoor zijn voorzieningen minder goed bereikbaar en neemt de milieubelasting op kruispunten toe.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R3.3.1 We verruimen de capaciteit op de Randweg en maken de entree aantrekkelijker**

De plannen om de capaciteit op de Randweg in 2019 te verbeteren zijn uitgesteld. Dit moet nu alsnog in 2020 gebeuren. De doorstroming kan worden verbeterd door verlenging van een aantal uitvoegstroken.

Portefeuillehouder: Wim Vos

4. Economie

Wat hebben we bereikt?

- **1. Realiseren van duurzame vitale werklocaties.**

Er zijn locaties beschikbaar voor verschillende groepen ondernemers (MKB-bedrijven, ZZP-ers, bedrijfsverzamelgebouwen), door te segmenteren in het aanbod van bedrijfskavels en door samen te werken met vastgoedeigenaren.

Onderzoek heeft ons inzicht geboden in de ontwikkeling van de behoefte aan bedrijventerreinen in de regio Amersfoort tot 2030. Er ontstaan tekorten. Over de ontwikkeling van nieuwe terreinen, worden in 2020 afspraken gemaakt in de regio en met de provincie Utrecht.

Met deze activiteiten is bijgedragen aan CUP 9.1 (Vestigingsmogelijkheden bedrijven) en CUP 9.2 (Kantorenlocatie De Horst)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R4.1.1 We stellen een transformatiestrategie op om te komen tot duurzame gebieden waar menging van functies plaatsvindt**

In 2019 zijn we gestart met het opstellen van een transformatiestrategie. We hebben de over- en ondercapaciteit van kantoren en bedrijventerreinen in beeld gebracht. Op basis hiervan wordt de strategie uitgewerkt tot een helder kader: in welke gebieden kunnen verouderde kantoren van functie veranderen en onder welke voorwaarden? In 2020 wordt dit afgerond.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.1.2 We versterken De Horst als dé kantorenlocatie van Leusden**

De Bedrijvenvereniging Leusden Noord (BVLN) is opgericht. Met de vereniging verkennen we kansen voor verduurzaming van bedrijventerrein De Horst als werkgebied. Verschillende panden zijn verduurzaamd en hebben nieuwe gebruikers gekregen. De werkgelegenheid is sinds 2017 gestegen met ongeveer 400 banen tot ruim 2.900 banen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.1.3 We bieden bedrijfskavels aan in Noord-West Leusden**

De economie trekt aan. De verkoop van bedrijfskavels verloopt voorspoedig. Aan de Larikslaan zijn in het middengebied nog 2 kavels beschikbaar, waarvan de verkoop nog niet ter hand is genomen. Dit in afwachting van het functioneren van het gebied wanneer de bouw van het Afas Experience Center is afgerond. De Buitenplaats is grotendeels verkocht aan Smartphonehoesjes. De overige kavels zijn deels onder optie. Op de Plantage zijn verschillende kleine bedrijfsunits gerealiseerd, er resteren nog 2 bedrijfskavels en enkele kantoor kavels.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **2. Behoud van stabiele werkgelegenheid in Leusden.**

Leusden telt ongeveer 15.300 banen (peil 2018). We constateren een groei van het aantal banen in Leusden. De werkloosheid in Leusden is erg laag, rond de 3% (peil 2018).

Dit heeft bijgedragen aan CUP 9.1 (vestigingsmogelijkheden voor bedrijven).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R4.2.1 We monitoren jaarlijks de ontwikkelingen in Leusdense economie**

De Economic Board Utrecht (EBU) heeft een monitor uitgebracht, waarin de economische kerncijfers worden gemonitord. De afgelopen jaren groeit de economie van de regio Amersfoort evenredig met het landelijk

gemiddelde. De werkgelegenheid is gestegen naar 207.00 banen in de regio, waarvan ruim 15.300 banen in Leusden.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **3. Versterken economische positie en ondernemerscultuur.**

De Regio Amersfoort heeft ingestemd met de Regionaal Economische Agenda Utrecht +. Deze agenda brengt focus aan in de manier waarop we samenwerken aan versterking van de Utrechtse economie.

We voeren actief accountmanagement en hebben in de regio overleg over bedrijven die ruimte zoeken en bedrijven die mogelijk willen verhuizen. In 2019 hebben we aan 2 bedrijven uit de regio een bedrijfskavel verkocht.

Met deze activiteiten is bijgedragen aan CUP 9.4 (Versterken economische positie en ondernemerscultuur)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R4.3.1 We intensiveren het accountmanagement bedrijven**

We hebben een "eerste Ondernemerscongres Leusden" georganiseerd, samen met bedrijvenverenigingen, Rabobank en Stimuleringsprijs Ondernemend Leusden. De opkomst was groot: ruim 200 ondernemers. Sinds eind 201 brengen we een digitale nieuwsbrief uit voor ondernemers "Leusden onderneemt"; We bezoeken bedrijven. Daarbij wordt de focus gelegd op "duurzaamheid / energietransitie" en op het samenlevingsakkoord "Leusden werkt samen". Dit heeft ertoe geleid dat mensen een werkplek vonden bij Leusdense bedrijven en daardoor uit de bijstand kwamen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.3.2 We ondersteunen de Regio Amersfoort in het sluiten van een convenant met Economic Board Utrecht (EBU)**

De Regio Amersfoort heeft een convenant gesloten met de Economic Board Utrecht (EBU). Doel hiervan is het versterken van de regionale economie. De evaluatie van dit convenant heeft nog niet plaatsgevonden (voorjaar 2020).

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **4. Winkelgebieden worden verder ontwikkeld tot compacte dorpsharten en ontmoetingsplekken met ruimte voor verschillende functies.**

Door gesprekken met ondernemers, vastgoedeigenaren en de Leusder Ondernemers Federatie (LOF), hebben we het bewustzijn vergroot dat winkelgebieden onomkeerbaar veranderen. Ze zullen verbreden qua functies en compacter worden. Vastgoedeigenaren hebben we uitgedaagd om na te denken over andere functies en hierover in gesprek te gaan.

Met deze activiteiten is bijgedragen aan CUP 9.3 (doorontwikkeling winkelgebieden).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R4.4.1 We gaan verder met het project Hart van Leusden (revitalisering Hamershof)**

Conform plan is de openbare ruimte van de Hamershof vernieuwd. Oplevering volgt volgens planning in het voorjaar van 2020.

Naast het investeren in de openbare ruimte is er meer nodig om het centrum toekomstbestendig te maken. We hebben de samenwerking van de driehoek "gemeente, vastgoedeigenaren en ondernemers" geïntensiveerd. Dat heeft geleid tot een nieuw marketing- & communicatieconcept én zal in 2020 leiden tot een visie op de doorontwikkeling van de Hamershof, als compact dorpshart.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.4.2 We onderzoeken welke instrumenten ingezet kunnen worden om functiemenging in de winkelcentra te stimuleren en de ontmoetingsfunctie te vergroten**

We hebben, met vastgoedeigenaren en ondernemers in de Hamershof, een start gemaakt met het opstellen van een visie voor de doorontwikkeling van het gebied. In 2020 moet dit leiden tot een concreet perspectief voor ruimtelijke initiatieven in en om de Hamershof (andere functies). Daarnaast moet de visie vastgoedeigenaren in staat stellen samen te werken aan een optimale branching van het centrum.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.4.3 We verkennen de mogelijkheden om een verplaatsingscoach in te zetten**

De inzet van een verplaatsingscoach door de provincie Utrecht is verkend. In Leusden doen zich nog geen mogelijkheden voor. Het initiatief hiervoor ligt bij de winkelier die wil verplaatsen. In gesprekken met winkeliers vestigen wij de aandacht hierop.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **5. We zetten Leusden op de kaart.**

We hebben bekendheid aan Leusden gegeven door mee te dingen naar de titel 'Leusden Fietsstad 2020'. Ook Koningsdag 2019 heeft nationaal de aandacht op Leusden gevestigd dankzij het winnen van de Regioquiz. We hebben een visie Recreatie & Toerisme opgesteld, met een duidelijke koers voor Leusden als toeristische verblijfplaats in de regio, midden in het midden van het land.

Dit heeft een bijdrage geleverd aan CUP 9.5

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R4.5.1 We stimuleren de lokale VVV**

In 2019 hebben we een subsidie verstrekt voor de functie "VVV".

We zijn de mogelijkheden aan het onderzoeken om de zichtbaarheid, vindbaarheid en bereikbaarheid van de VVV te verbeteren en de samenwerkingsvorm opnieuw tegen het licht te houden. Dit krijgt in 2020 zijn beslag.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.5.2 We stimuleren evenementen gericht op wandelen en fietsen**

De eerste editie van de Leusdense Wandel- en Fiets Eendaagse was in het voorjaar van 2019. De eendaagse is georganiseerd door de VVV Leusden, in samenwerking met het Leusdense bedrijfsleven. Het succes van dit evenement heeft geleid tot een vervolg in 2020.

Daarnaast zijn in het kader van de verkiezing Fietsstad 2020 diverse evenementen georganiseerd om bewoners, bezoekers en bedrijfsleven enthousiast te maken voor de verkiezing. Dit heeft geleid tot een groot aantal waardevolle ideeën en input voor verbeteringen.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

- **R4.5.3 We zetten Leusden op de kaart door promotieactiviteiten en communicatie**

Tal van grotere en kleinere evenementen zijn door bewoners, winkeliers en bedrijfsleven georganiseerd. De VVV speelt daarin een centrale rol in, met haar informatiebalie, website, nieuwsbrief, social kanalen en de maandelijkse informatiepagina in de Leusder Krant.

Portefeuillehouder: Patrick Kiel

5. Buitengebied

Wat hebben we bereikt?

- **1. Behoud en de versterking van de kernkwaliteiten van ons buitengebied.**

De omgevingsvisie buitengebied zet in op het behoud en de versterking van de groene kernkwaliteiten van ons buitengebied. Dit werkt door in de plannen die wij maken voor het buitengebied en de beoordeling van plannen van initiatiefnemers. Natuur en landschap zijn sturend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is in het belang van ons agrarisch cultuurlandschap, de bos- en natuurgebieden en cultuurhistorische elementen zoals de Grebbelinie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R5.1.1 We geven, samen met betrokken partijen, uitvoering aan de omgevingsvisie landelijk gebied en maken hiervoor een uitvoeringsprogramma**

Wij hebben de omgevingsvisie buitengebied vertaald naar een uitvoeringsprogramma. Partijen geven hier gezamenlijk uitvoering aan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.2 We bieden ruimere mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing**

We bieden meer mogelijkheden voor hergebruik van stallen die leeg komen te staan. In dit beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB), sturen we meer op de bijdrage van nieuwe functies aan de groene kernkwaliteiten van ons buitengebied. Dit wordt in het nieuwe omgevingsplan verwerkt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.3 We geven uitvoering aan het Landschapontwikkelingsplan door samen met partijen projecten uit te voeren**

We voeren het Landschapontwikkelingsplan uit met diverse partijen. Met het samenwerkingsverband Collectief Oost zijn lanen, poelen en houtwallen aangelegd via het provinciale project voor Kleine Landschapselementen. In samenwerking met landgoed De Boom, zijn broeihopen voor ringslangen gemaakt. Er is 2,2 km bloemrijke bermen ingezaaid. Het Vilderskerkhof aan de Emelaarseweg is gerestaureerd. Er is 1 hectare nieuwe natuur gemaakt bij De Mossel. Er is een start gemaakt met de aanleg van een Voedselbos/Plukbos nabij de Vlindertuin. Er zijn 38 prehistorische grafheuvels gevonden in Leusden en gemeente Utrechtse Heuvelrug en zekergesteld.

Foto: het opzetten van broeihopen voor ringslangen is een LOP-project (Bron: Hans-Peter Reinders).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.1.4 We leveren kennis aan en adviseren stichting De Boom en toetsen de plannen aan beleid, regelgeving, haalbaarheid en draagvlak**

Het maken van een plan voor versterking van natuur, landbouw en recreatie in het Langesteegebied door stichting De Boom is verstraagd. Dit komt doordat er geen, of veel minder provinciale subsidie beschikbaar komt dan werd aangenomen. De planologische voorbereiding voor beperkte woningbouw aan de zuidkant van Tabaksteeg kan pas starten nadat er een door de gemeente goedgekeurd groen inrichtingsplan ligt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden, Wim Vos

- **2. Werken aan duurzaam economisch perspectief voor de Leusdense landbouw.**

De omgevingsvisie buitengebied zet in op toekomstbestendige en duurzame landbouw. Vitale landbouw vormt de voorwaarde voor het behoud van ons waardevolle cultuurlandschap. De omgevingsvisie werd vertaald naar een uitvoeringsprogramma om samen met partijen werk te maken van vitale landbouw.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R5.2.1 We geven, samen met betrokken partijen, uitvoering aan de omgevingsvisie landelijk gebied en maken hiervoor een uitvoeringsprogramma**

De omgevingsvisie is vertaald naar een uitvoeringsprogramma buitengebied. Partijen geven hier gezamenlijk uitvoering aan. Dit gebeurde o.a. via de uitvoering van diverse projecten, zoals:

- Leader Gelderse Vallei: voor het verbinden van stad en platteland (Leader Gelderse Vallei)
- Regiodeal Food Valley: door te bevorderen dat Leusdense boeren als proefbedrijf mee kunnen doen (bevorderen kringlooplandbouw).

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.2.2 We ondersteunen de landbouw door in het nieuwe omgevingsplan Buitengebied ruimte te houden en te bieden voor een duurzaam economisch perspectief**

Het omgevingsplan buitengebied wordt gemaakt. Dit bestemmingsplan 'nieuwe stijl' zal meer ruimte bieden voor nevenactiviteiten in vrijkomende stallen. Dit kan voor sommige boeren extra economisch perspectief bieden. De agrarische gronden behouden zoveel mogelijk een agrarisch functie.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.2.3 We verlenen onze kennis aan en adviseren stichting De Boom over het planologisch mogelijk maken van het versterken van de grondgebonden melkrundveehouderij**

Het financieel mogelijk maken van het staken van de intensieve veehouderij (varkens) én het tegelijk versterken van de grondgebonden melkrundveehouderij binnen landgoed De Boom, vraagt om de bouw van twee extra woningen. In 2020 verwachten wij hiervoor een aanvraag van Stichting De Boom. Wij adviseren Stichting De Boom over het planologisch mogelijk maken hiervan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **3. Behouden en versterken van natuur en ecologie.**

De omgevingsvisie buitengebied zet in op het behoud en de versterking van de groene kernkwaliteiten van ons buitengebied, waaronder het Natuurnetwerk Nederland. Deze visie werd vertaald naar een uitvoeringsprogramma dat we samen met partijen uitvoeren. Dit komt de kwaliteit, aantrekkelijkheid en biodiversiteit van ons buitengebied ten goede.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R5.3.1 We verlenen onze kennis aan en adviseren stichting De Boom over het planologisch mogelijk maken om 55 hectare grond om te zetten naar nieuwe natuur**

Stichting De Boom heeft tot 2023 de tijd om 55 ha nieuwe natuur binnen haar landgoed te realiseren. De gemeente adviseert de stichting voor het planologisch mogelijk maken van de omzetting van (landbouw-)grond naar natuur.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.3.2 We leveren kennis aan en adviseren stichting De Boom en toetsen de plannen aan beleid, regelgeving, haalbaarheid en draagvlak**

Het maken van een plan voor versterking van natuur, landbouw en recreatie in het Langesteeggebied door stichting De Boom is vertraagd. Dit komt doordat er geen, of veel minder provinciale subsidie beschikbaar komt dan werd aangenomen. De planologische voorbereiding voor beperkte woningbouw aan de zuidkant van Tabaksteeg kan pas starten nadat er een door de gemeente goedgekeurd groen inrichtingsplan ligt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden, Wim Vos

- **R5.3.3 We geven uitvoering aan het Landschapsontwikkelingsplan door samen met partijen projecten uit te voeren**

We voeren het Landschapsontwikkelingsplan uit met diverse partijen. Met het samenwerkingsverband Collectief Oost zijn lanen, poelen en houtwallen aangelegd via het provinciale project voor Kleine Landschapselementen. In samenwerking met landgoed De Boom, zijn broeihopen voor ringslangen gemaakt. Er is 2,2 km bloemrijke bermen ingezaaid. Het Vilderskerkhof aan de Emelaarseweg is gerestaureerd. Er is 1 hectare nieuwe natuur gemaakt bij De Mossel. Er is een start gemaakt met de aanleg van een Voedselbos/Plukbos nabij de Vlindertuin. Er zijn 38 prehistorische grafheuvels gevonden in Leusden en gemeente Utrechtse Heuvelrug en verzekerd.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **4. Benutten en versterken van recreatieve mogelijkheden van het buitengebied.**

Wij hebben een recreatievisie opgesteld om de kansen voor recreatie van een prachtig en afwisselend buitengebied te benutten. Met deze visie hebben we aangesloten bij de ambities in CUP 9.5 (Leusden op de kaart) en CUP 7.3 (Omgevingsvisie landelijk gebied)

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R5.4.1 We geven, samen met betrokken partijen, uitvoering aan de omgevingsvisie landelijk gebied en maken hiervoor een uitvoeringsprogramma**

Wij hebben de omgevingsvisie buitengebied vertaald naar een uitvoeringsprogramma. Daarin is het maken van een Leusdense recreatievisie opgenomen. Met de inbreng van veel partijen werd deze gemaakt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R5.4.2 We gaan op zoek naar partners voor een gezamenlijke lobby voor de gedeeltelijke openstelling van de Leusderheide voor recreatief gebruik, opwekking duurzame energie, of een combinatie daarvan**

Defensie denkt na over de toekomstige ontwikkeling van haar terreinen op de overgang van Leusden, Amersfoort en Soest. De gemeente Leusden wordt hierbij betrokken en gebruikt dit als ingang om gedeeltelijke openstelling van de Leusderheide voor recreatie en/of energieopwekking te bewerkstelligen.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

6. Cultuurhistorie

Wat hebben we bereikt?

- **1. Leusden werkt aan behoud en instandhouding van boven- en ondergronds cultuurhistorisch erfgoed.**

We hebben het draagvlak en bewustzijn bij eigenaren van het gebouwde cultuurhistorische erfgoed vergroot. Dit hebben we gedaan door het organiseren van informatieavonden ten behoeve van het parapluplan Cultureel Erfgoed. We hebben begrip gekregen voor ons beleid van behoud versus sloop. Daarnaast hebben we een gemeentelijke Open Monumentendag georganiseerd.

We zijn, voor het behoud van cultuurhistorisch erfgoed bijgestaan door het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit dat onafhankelijk advies over het erfgoed geeft aan de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R6.1.1 We beschermen cultuurhistorische waarden (niet zijnde rijksmonumenten of gemeentelijk monumenten) en landschapsstructuren in een zogeheten paraplubestemmingsplan**

We beschermen het gebouwde cultuurhistorische erfgoed (niet zijnde aangewezen rijks of gemeentelijk monumenten) in een paraplubestemmingsplan. Dit plan is ter goedkeuring aan de raad voorgelegd in april 2019. De besluitvorming over dit plan is aangehouden. Het plan is aangepast ter inzage gegaan op 20 december 2019. De besluitvorming volgt in 2020.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.1.2 We implementeren de cultuurhistorische waardenkaart bij ruimtelijke ontwikkelingen**

De cultuurhistorische waardenkaart wordt intern bij ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.1.3 We breiden het netwerk van monumenteneigenaren uit**

Door tijdgebrek hebben het netwerk van monumenteneigenaren niet uitgebreid.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **R6.1.4 We wijzen ten minste 1 gemeentelijk monument aan**

Het originele gedeelte van het pand aan de Hamersveldseweg 138 is per 1 april 2019 aangewezen als gemeentelijk monument.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

- **2. De (her)kenbaarheid en zichtbaarheid van monumenten vergroten.**

Aan het begin van planvorming voeren we gesprekken met initiatiefnemers over het behoud van aanwezige cultuurhistorische waarden. Dit heeft in enkele gevallen geleid tot aanpassingen van plannen. Daardoor zijn cultuurhistorische waarden gespaard, of komt er verwijzing naar de originele waarden in terug.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R6.2.1 We organiseren en evalueren de gemeentelijke Open Monumentendag en reiken de Erfgoedprijs uit**

We hebben een gemeentelijke Open Monumentendag georganiseerd op het terrein van kasteel Stoutenburg. Dit hebben we samen met de Historische Kring Leusden en het Utrechts Landschap gedaan.

Portefeuillehouder: Erik van Beurden

Gemeente Leusden

7. Omgevingswet

Wat hebben we bereikt?

- **1. Een succesvolle implementatie van de omgevingswet.**

De tijdshorizon van veel resultaten van het programma Omgevingswet was in 2019 gericht op eind 2020. We gingen er vanuit dat de wet op 1 januari 2021 in werking zou treden. Inmiddels is bekend dat de inwerkingtreding is uitgesteld. In 2019 zijn diverse tussenresultaten gehaald. Zoals het opstellen van plannen van aanpak, een programma van eisen voor de vorm van de omgevingsvisie en het werken aan bewustzijn en de veranderopgave. Hiermee wordt gaandeweg invulling gegeven aan CUP 7.7 (invoering Omgevingswet).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- **R7.1.1 We gaan op de verschillende deelgebieden van de Omgevingswet plannen van aanpak opstellen en die uitvoeren/implementeren**

De invoering van de Omgevingswet in Leusden is vormgegeven als een programma met 8 deelgebieden:

1. We hebben een plan gemaakt voor de omvorming van de in 2018 vastgestelde omgevingsvisie(s) tot een digitaal, makkelijk raadpleegbaar en actueel te houden product. Hiermee zijn we beter in staat om kortcyclische en integrale beleidskaders te actualiseren.
2. We zijn gestart met een nota van uitgangspunten voor het omgevingsplan buitengebied.
3. De voorbereidingen om in 2020 te kunnen koppelen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn uitgevoerd
4. Het is niet gelukt voor Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH) een plan van aanpak voor de implementatie op te stellen. Dat zal nu in 2020 gebeuren. Wel is een beleidsplan voor de uitvoering van de handhavingstaken van bouwen en wonen opgesteld.
5. Het beoogde communicatieplan is niet tot stand gekomen, net als het beoogde plan voor training en opleiding. Dat wordt in 2020 opgepakt.
6. In het najaar 2019 is gewerkt aan visievorming over participatie, zodat in 2020 een Leusdense participatie methode kan worden gemaakt.
7. Met de raad, het college en de organisatie is gewerkt aan visie- vorming, houding en gedrag in het nieuwe stelsel. Hiervoor zijn praktijkproeven ("botsproeven") en interactieve bijeenkomsten georganiseerd.
8. We hebben een inventarisatie en ordening van lokale beleidsregels gemaakt. Dat is een voorbereiding op het geleidelijk maken van het definitieve omgevingsplan vanaf 2021.

Portefeuillehouder: Wim Vos

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Domein 4 - Ruimte

bedragen x € 1.000	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	5.000	18.879	13.898	4.981
Baten	2.555	16.643	13.060	-3.583
Resultaat voor bestemming	2.445	2.236	838	1.398
Toevoeging reserves	0	924	937	-13
Onttrekking reserves	192	839	692	-147
Resultaat na bestemming	2.253	2.321	1.083	1.238

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
2.1	Verkeer en vervoer	221	199	7	7	22
2.2	Parkeren	81	70	10	13	14
2.5	Openbaar vervoer	29	29	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	19	19	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	19	19	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	85	79	7	7	6
3.4	Economische promotie	138	126	107	105	10
5.4	Musea	20	28	0	13	5
5.5	Cultureel erfgoed	179	112	0	0	67
5.7	Openbaar groen en recreatie	720	619	118	111	94
8.1	Ruimtelijke ordening	1.067	1.036	387	317	-39
8.3	Wonen en bouwen	934	837	870	977	204
0.3	Beheer ov. gebouwen en gronden (grex)	50	0	0	9	59
0.5	Treasury (grex)	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur (grex)	1.143	1.004	3.699	254	-3.306
8.1	Ruimtelijke ordening (grex)	2.112	625	3.847	2.998	638
8.2	Grondexploitatie (niet bedr. terreinen)	12.062	9.096	7.591	8.249	3.624
	Domein Ruimte	18.879	13.898	16.643	13.060	1.398
0.10	Mutaties reserves (AD)	924	937	609	510	-112
0.10	Mutaties reserves (GB)	0	0	230	182	-48
	Resultaat na bestemming	19.803	14.835	17.482	13.752	1.238

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de gerealiseerde cijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per taakveld groter dan € 50.000.

2.1 Verkeer en vervoer € 22.000 (voordeel)

- Er is € 22.000 minder aan onderzoekskosten Fietsplan uitgegeven. De uitgaven staan gepland voor 2020. Dit voordeel valt weg tegen het nadeel bij de mutaties reserves.

5.5 Cultureel erfgoed € 67.000 (voordeel)

- Van de incidentele middelen voor het parapluplan is in 2019 € 29.000 nog niet uitgegeven. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen voor besteding in 2020 (zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019). Het parapluplan is een bestemmingsplan dat historisch interessante zaken op een bepaalde manier beschermd.
- Per abuis is op dit taakveld € 10.000 aan inhuur budget geraamd terwijl dit bij een ander taakveld hoorde.
- Doordat er minder gemeentelijke monumenten zijn is op het budget € 25.000 overgebleven. Ook de kosten voor de monumentendag waren lager.

5.7 Openbaar groen en recreatie € 94.000 (voordeel)

- Een voordeel van € 11.000 op openluchtrecreatie. De nadruk lag op visieontwikkeling. Zwaartepunt was de campagne Fietsstad-verkiezing.
- Het restant € 31.000 budget voor de inrichting openbare ruimte 2e sporthal blijft over en wordt overgeheveld naar 2020. Zie ook voorstel bestemming rekeningresultaat 2019.
- De initiatieven die in 2019 plaatsvonden, zoals Leader Gelderse Vallei-projecten, regionale aanpak Vrijkomende Agrarische Bebouwing en uitzendingen van de Keuken van Utrecht, waren goedkoper. Hierdoor is een bedrag van € 15.000 overgebleven op landbouwstructuur en natuurontwikkeling.
- Salarissen € 29.000 voordeel; zie Overhead voor de verklaring
- Overig € 8.000 (voordeel)

8.1 Ruimtelijke ordening Algemene Dienst € 39.000 (nadeel)

- Voor € 83.000 is dit een nadeel op de anterieure overeenkomsten. De overeenkomst voor Hof van Liz stond gepland voor 2019 maar wordt pas in 2020 ondertekend. Dit nadeel valt weg tegen voordeel bij mutaties reserves.
- Salarissen € 21.000 voordeel; zie Overhead voor de verklaring
- Overig € 23.000 (voordeel)

8.3 Wonen en bouwen € 204.000 (voordeel)

- Er is voor € 96.000 meer aan bouwleges ontvangen (dit voordeel wordt gereserveerd).
- Een groot deel van de kosten voor de uitbesteding van taken voor de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie) wordt in 2020 uitgegeven. Een aantal onderdelen (fases van aanbesteding, transitie en implementatie) is nog niet gestart. Een voordeel van € 61.000. Dit voordeel valt weg tegen nadeel bij mutaties reserves.
- Van de CUP-budgetten woningbouwprogramma en omgevingsvisie landelijk- en stedelijk gebied is € 29.000 niet uitgegeven. De projecten zijn nog niet afgerond. Dit voordeel valt weg tegen nadeel bij mutaties reserves.
- Overig € 18.000 (voordeel)

Grondexploitaties € 967.000 (voordeel na mutaties reserves)

Na mutaties in de reserve blijft er per saldo een voordeel over van € 1.015.000 -/- € 48.000 = € 967.000

- Winstnemingen € 330.000 (voordeel)
  - Vrijval verliesvoorzieningen € 627.000 (voordeel)
  - Overige voordelen € 10.000 (voordeel)
-
- Totaal resultaat grondexploitaties € 967.000 (voordeel)

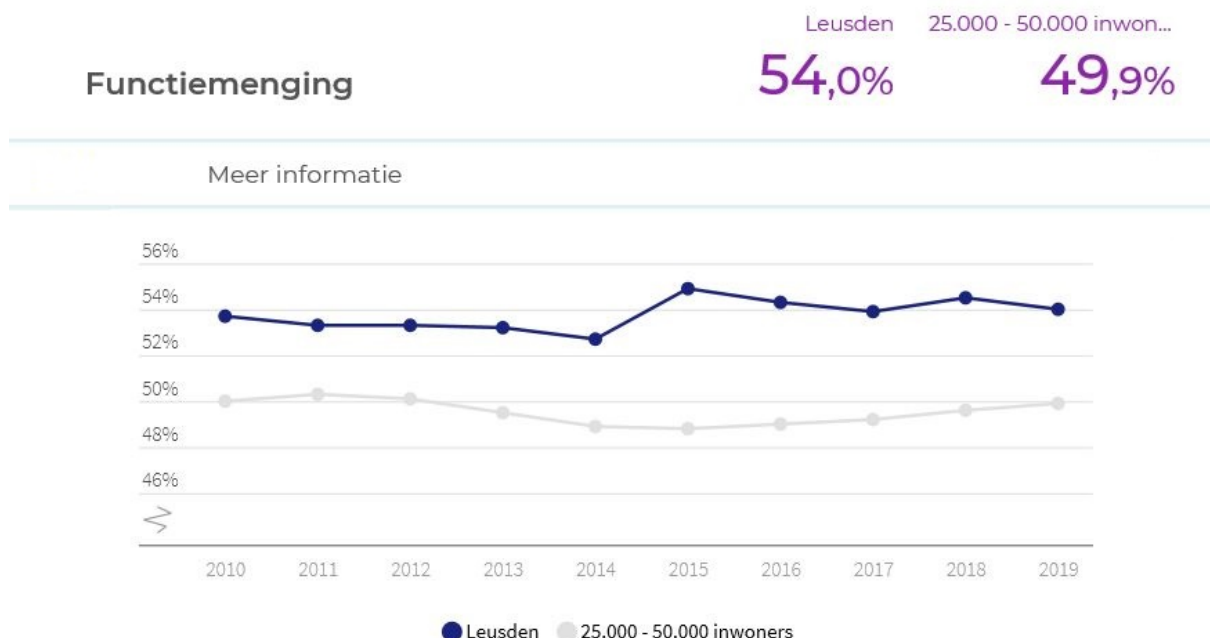
0.10 Mutaties reserves AD € 112.000 (nadeel)

- Zie taakveld 8.3
- € 96.000 nadeel bouwleges
- € 61.000 nadeel outsourcing BGT
- € 29.000 nadeel woningbouwprogramma en omgevingsvisie
- Zie taakveld 8.1
- € 83.000 voordeel anterieure overeenkomsten
- Zie taakveld 2.1
- € 22.000 nadeel onderzoekskosten Fietsplan
- Overig per saldo voordeel van € 13.000

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

BBV-indicatoren

per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar

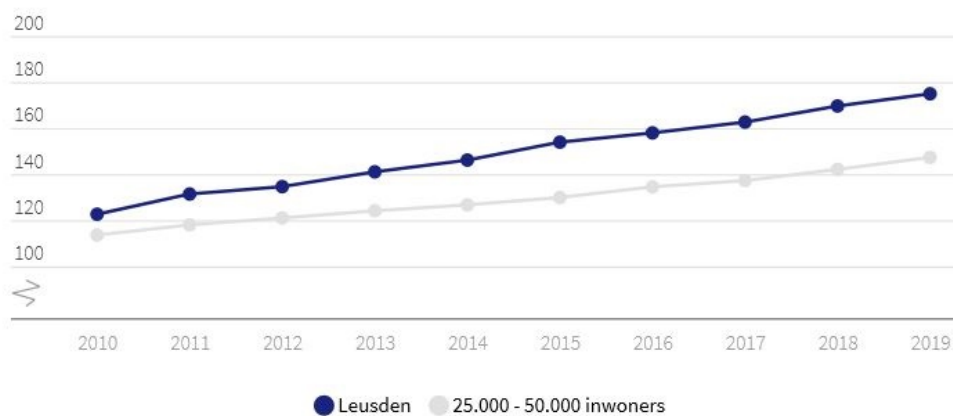
Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

Vestigingen (van bedrijven)

174,9

147,3

Meer informatie

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

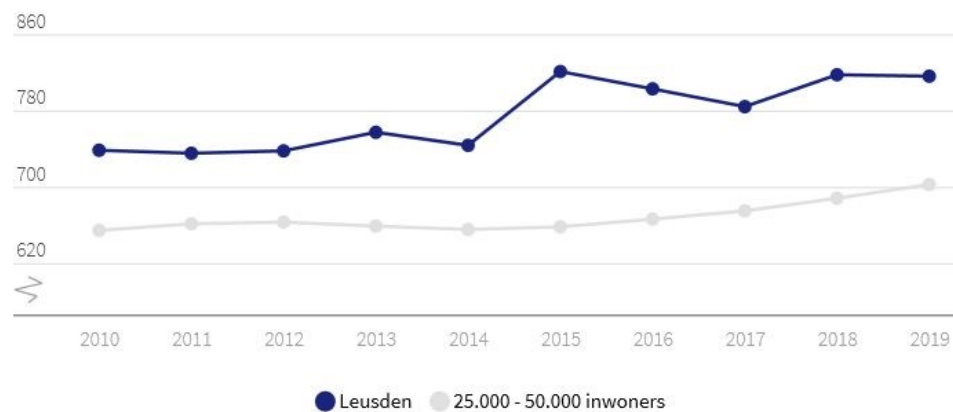
Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

Banen

815,9

702,4

Meer informatie

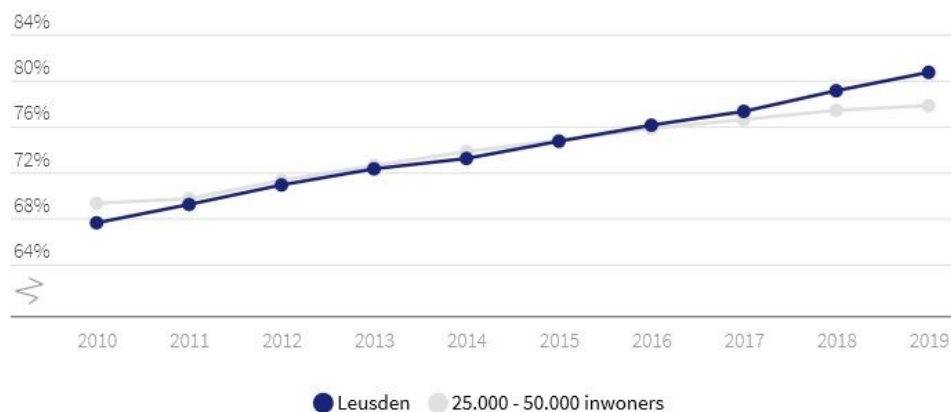

Demografische druk (Groene + grijze druk tov 20-64)

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...
80,7% **77,8%**

Meer informatie

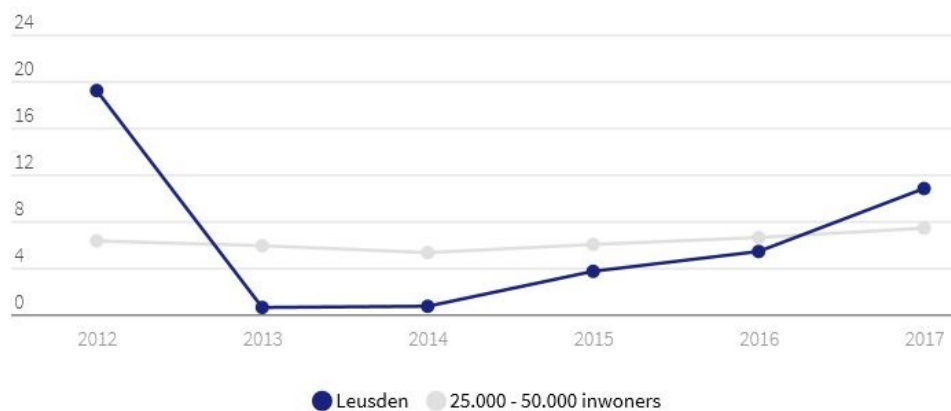

per 1.000 woningen

Nieuw gebouwde woningen

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...
10,8 **7,4**

Meer informatie

Overhead

Algemeen

De kosten van overhead worden niet meer onder de beleidsprogramma's (domeinen) verantwoord maar onder een afzonderlijk taakveld overhead. Het BBV geeft de definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Specificatie van de overhead

De personeelskosten van de gehele overhead zijn in totaal opgenomen en niet per overhead-onderdeel gespecificeerd.

De personeelskosten van het primaire proces zijn rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

De overige kosten zijn per overhead-onderdeel gespecificeerd.

Wij kennen de volgende overhead-onderdelen: personeelskosten, P&O/HRM, facilitaire zaken, huisvesting, automatisering en ICT, juridische zaken en communicatie.

Een deel van de overhead is doorberekend aan externe kostendragers (grondbedrijf, onderhoudsvoorzieningen en investeringen).

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Overhead

bedragen x € 1.000	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	7.580	8.033	8.312	-279
Baten	583	827	1.046	219
Resultaat voor bestemming	6.997	7.206	7.266	-60
Toevoeging reserves	0	15	15	0
Onttrekking reserves	30	131	113	-18
Resultaat na bestemming	6.967	7.090	7.168	-78

Specificatie taakveld 0.4 overhead (per onderdeel)

Verschuiving binnen overhead van primitieve lasten per onderdeel

De afschrijvingslasten binnen de overhead zijn primitief verdeeld over facilitaire zaken, huisvesting en automatisering/ICT. Om dit proces efficiënter te laten verlopen hebben we in 2019 geen uitsplitsing meer gemaakt en is een apart onderdeel 'afschrijvingen overhead' opgenomen in de tabel specificatie overhead.

De primitieve begroting 2019 is hier budgettair neutraal op aangepast.

Ook een kleine primitieve correctie in de lasten tussen de onderdelen personeel en P&O/HRM.

De verdeling van de onderdelen in de primitieve begroting 2019 is daarom voor de lasten volgens onderstaand overzicht aangepast.

bedragen x € 1.000

	Lasten		
	Primitief	Brugstaat	Primitief
Personeel	4.878	96	4.974
P&O/HRM	430	-96	334
Facilitair	527	-43	484
Huisvesting	651	-407	244
ICT	1.001	-352	649
Juridisch	30	0	30
Communicatie	63	0	63
Toerekening aan grondexploitaties/investeringen	0	0	0
Afschrijvingen	0	802	802
0.4 Overhead	7.580	0	7.580
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
Resultaat na bestemming	7.580	0	7.580

Specificatie taakveld 0.4 overhead (per onderdeel)

bedragen x € 1.000

	Lasten			Baten			Saldo
	Primitief	Begroting	Rekening	Primitief	Begroting	Rekening	
Personeel	4.974	5.214	5.415	88	135	378	42
P&O/HRM	334	517	462	0	0	0	55
Facilitair	484	466	483	0	0	0	-17
Huisvesting	244	342	421	24	102	136	-45
ICT	649	649	707	0	0	0	-58
Juridisch	30	43	72	0	0	0	-29
Communicatie	63	65	57	0	0	0	8
Toerekening aan grondexploitaties/investeringen	0	0	0	471	590	532	-58
Afschrijvingen	802	737	695	0	0	0	42
0.4 Overhead	7.580	8.033	8.312	583	827	1.046	-60
0.10 Mutaties reserves	0	15	15	30	131	113	-18
Resultaat na bestemming	7.580	8.048	8.327	613	958	1.159	-78

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse onderdeel overhead

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de gerealiseerde cijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per onderdeel overhead groter dan € 50.000.

P&O/HRM € 55.000 (voordeel)

- Er was geen inzet nodig voor specialistisch advies bij gecompliceerde arbeidsrechtelijke zaken, voordeel € 10.000

- Op het centraal opleidingsbudget is € 29.000 overgebleven.
- Overig per saldo voordeel van € 17.000

Huisvesting € 45.000 (nadeel)

- Dit wordt veroorzaakt door meerkosten op schoonmaak, beveiliging en dagelijks onderhoud.

ICT € 58.000 (nadeel)

- Om het risico op datalekken met e-mail te verkleinen is een systeemoplossing geïmplementeerd. Er zijn diverse privacy onderzoeken uitgevoerd. Een nadeel van € 10.000.
- Er zijn incidentele kosten gemaakt voor de migratie naar Office 365. Omdat de verouderde versie niet langer ondersteund wordt zijn upgrades uitgevoerd. Daarnaast aansluiting op externe systemen. Totaal nadeel € 48.000

Toerekening aan grondexploitaties/investeringen € 58.000 (nadeel)

- Vanuit het grondbedrijf is er € 133.000 minder toegerekend aan interne uren en overhead (nadeel). Dit komt doordat voor fase 4 van Valleipark niet langer ingezet wordt op realisatie van woningbouw. Het wordt nu groen en de kosten daarvoor zijn lager. Ook zijn er enkele projecten doorgeschoven in de tijd (o.a. De Plantage).
- Aan kapitaalwerken (civiele projecten) is voor € 75.000 meer toegerekend dan begroot (voordeel). Door de jaren heen kan er in enig jaar een voordeel of een nadeel ten opzichte van de begroting ontstaan. In 2019 leidt deze toerekening tot een voordeel.

0.10 Mutaties reserves € 18.000 (nadeel)

- Zie onderdeel personeel
- € 20.000 nadeel interimmanager
- Overig per saldo voordeel € 2.000

Verschillen in salarissen en sociale lasten (totaal voordeel van € 24.000)

De totale raming voor salarissen en sociale lasten is bijna € 11,6 miljoen. Hiervan blijft in 2019 een bedrag van € 24.000 over. Maar omdat dit totale bedrag voor salarissen in de administratie verdeeld staat over een groot aantal taakvelden (41 ramingen) geeft dit op een aantal taakvelden een voor- of nadeel. Deze voor- of nadelen zijn op sommige taakvelden onderdeel van de verschillenanalyse geworden.

Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Deze indicator (onderdeel van de BBV indicatoren) drukt de totale overheadkosten in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves. Dit levert een percentage op van 10,07% (begroting 12,12%).

Dit is echter niet het percentage dat wordt toegepast voor de toerekening van de overhead.

De overheadkosten van Leusden bedragen € 7.266.182

De apparaatskosten die toe te rekenen zijn aan het primaire proces bedragen € 8.334.223

Het overheadpercentage komt hiermee op 87,18%.

In de programmabegroting 2019 is een overheadpercentage van 102,4% berekend. Het verschil tussen deze overheadpercentages kan worden verklaard doordat de kostenstijging binnen het primaire proces hoger is dan binnen de overhead. Dit komt met name door de gerealiseerde kosten voor externe inhuur. Het gerealiseerde percentage van de inhuur is 23,99% (begroting 3,34%). Zie voor toelichting onderdelen kengetallen organisatie en lasten en baten in de paragraaf E. Bedrijfsvoering.

BBV indicatoren

De verplicht op te nemen beleidsindicatoren komen voor de programma's van de bron waarstaatjegemeente.nl. Voor het onderdeel bestuur en organisatie zijn ook vijf indicatoren ontwikkeld die echter door de gemeente uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen moeten worden omdat er geen landelijke bron beschikbaar is.

Omdat het gaat om indicatoren betreffende de organisatie nemen wij ze op bij het onderdeel overhead.

Indicator	Eenheid	Leusden Rekening 2018	Leusden Begroting 2019	Leusden Rekening 2019

Gemeente Leusden

Formatie	fte per 1.000 inwoners	4,839 fte	4,732 fte	4,779 fte
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,562 fte	4,404 fte	4,536 fte
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 494,97	€ 454,44	€ 513,15
Externe inhuur	kosten externe inhuur als % van totale loonsom	20,94 %	3,34 %	23,99 %
Overhead	overhead in % van totale kosten	11,90 %	12,12 %	10,07 %

Een toelichting is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemeen

In de vier programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, de onvoorziene uitgaven, de stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze nemen we op bij de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Wat heeft het gekost 2019

Lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	1.058	993	1.127	-134
Baten	40.447	41.209	41.555	346
Resultaat voor bestemming	-39.389	-40.216	-40.428	212
Toevoeging reserves	0	5.772	5.680	92
Onttrekking reserves	936	8.361	8.275	-86
Resultaat na bestemming	-40.325	-42.805	-43.023	218

Saldo taakvelden

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.5	Treasury	217	217	256	259	3
0.61	OZB woningen	315	324	4.225	4.183	-51
0.62	OZB niet-woningen	0	0	2.476	2.412	-64
0.64	Belastingen Overig	0	5	199	195	-9
0.7	Algemene uitkering en ov. Uitk. Gemeentefonds	264	269	33.849	34.232	378
0.8	Overige baten en lasten	12	133	40	90	-71
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	34	50	0	0	-16
3.4	Economische promotie	0	0	164	184	20
6.3	Inkomensregelingen	151	129	0	0	22
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	993	1.127	41.209	41.555	212
0.10	Mutaties reserves	5.772	5.680	8.361	8.275	6
	Resultaat na bestemming	6.765	6.807	49.570	49.830	218

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de rekeningcijfers van 2019. Weergegeven worden de belangrijkste verschillen per taakveld groter dan € 50.000.

0.61 OZB woningen € 51.000 (nadeel)

- De toename van de waardering woningen (in aanbouw) is lager uitgevallen. Hierdoor is € 28.000 minder aan OZB woningen 2019 ontvangen.
- De bijdrage 2019 aan GBLT is € 10.000 hoger dan geraamd.
- OZB woningen voorgaande jaren geeft per saldo een nadeel van € 13.000.

0.62 OZB niet-woningen eigenaar en gebruiker € 64.000 (nadeel)

- Er zijn drie objecten verschoven van de categorie niet-woningen naar de categorie woningen. Het tarief voor OZB woningen is lager dan voor OZB niet-woningen. Het nadeel heeft betrekking op 2019 en voorgaande jaren.

Gemeente Leusden

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds € 378.000 (voordeel)

- Er is € 237.000 aan klimaatmiddelen ontvangen. Hiervan wordt € 182.100 meegenomen naar 2020 (zie overzicht resultaatsbestemming in de aanbiedingsbrief). Het restant van € 55.000 valt vrij in 2019 t.g.v. het rekeningresultaat. Hiervoor waren bij het CUP al middelen geraamd.
- Onderbestedingen door het Rijk leiden tot negatieve bijstellingen van de accessen en dus tot minder Algemene Uitkering. De ramingen zijn in 2019 meer negatief bijgesteld dan de werkelijkheid. Dit geeft een voordeel van € 131.000. Bij de voorjaarsnota 2020 wordt gekeken in hoeverre de actuele accessen aanleiding geven tot structurele bijstelling van de Algemene Uitkering.
- Overig 10.000 (voordeel)

0.8 Overige baten en lasten € 71.000 (nadeel)

- Vrijval voorziening voormalig personeel € 37.000 (voordeel)
- Mutatie voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst € 57.000 (nadeel)
- Mutatie voorziening dubieuze belastingdebiteuren € 36.000 (nadeel)
- Overig € 15.000 (per saldo nadeel)

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. In onderstaande indicatoren wordt Leusden vergeleken met gemeenten van 25.000-50.000 inwoners. Op de website kunnen ook andere vergelijkingen worden gemaakt.

BBV-indicatoren

x €1.000

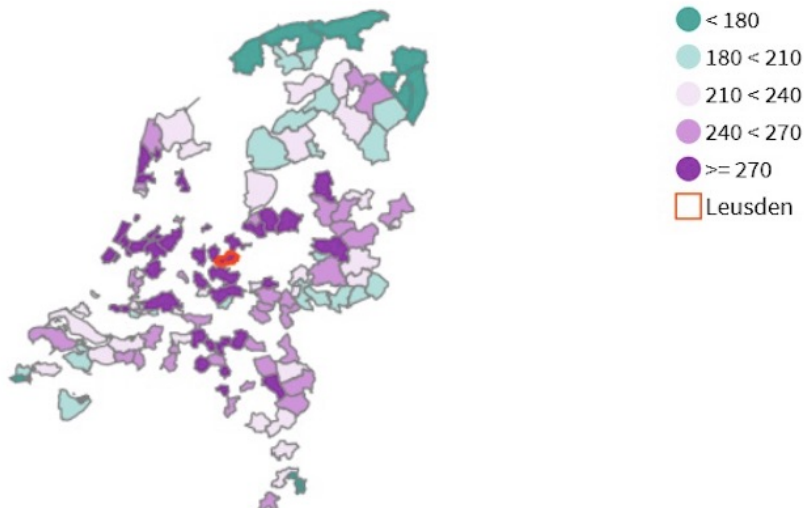
WOZ-waarde woningen

Leusden 25.000 - 50.000 inwon...

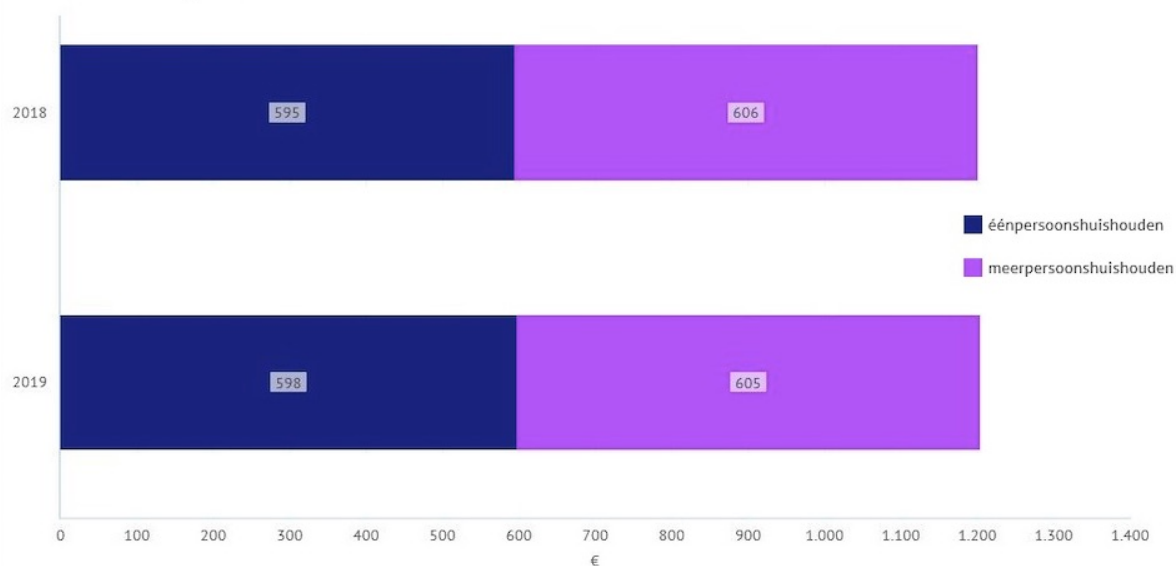
317

260

[Meer informatie](#)

Gemeentelijke woonlasten

Gemeente Leusden

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Paragraaf A Lokale heffingen

Wettelijk kader

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan inwoners en

bedrijven mag opleggen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid en de belangrijkste ontwikkelingen in 2019 met betrekking tot de lokale heffingen. Daarnaast wordt ingegaan op de belastingopbrengst, de ontwikkeling van de lokale lastendruk en kwijtscheldingen.

Beleidskader

Op basis van door de raad vastgestelde verordeningen zijn de volgende heffingen opgelegd: OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht), rioolheffing, rioolaansluitrecht, leges, marktgeld en lijkbezorgingsrechten. De gemeente voert een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid.

Bij de belastingen en tarieven zijn de volgende beleidsuitgangspunten toegepast:

- Aanpassing van tarieven met 3% in verband met de ontwikkeling van de inflatie;
- De tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2018;
- In 2019 is de eerste tranche van de afschaffing van de hondenbelasting uitgevoerd waarbij de tarieven met 10% zijn verlaagd;
- Streven naar kostendekkende heffingen, zo nodig met gebruikmaking van egalisatiereserve of –voorziening.

Uitvoering

Het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT) verzorgt de heffing en inning van de OZB, rioolheffing, reinigingsheffingen, hondenbelasting, en de toeristenbelasting. De overige heffingen int de gemeente Leusden zelf.

Het GBLT verzorgt eveneens de uitvoering van de wet Waardering onroerende zaken (WOZ).

Tarieven

In de tabel hieronder worden de belangrijkste belastingtarieven in 2019 vermeld, en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2018.

Belastingtarieven	2018	2019
OZB, % van de WOZ-waarde:		
- eigendom woningen	0,1104%	0,1026%
- eigendom niet-woningen	0,2607%	0,2757%
- gebruiker niet-woningen	0,2101%	0,2222%
Reinigingsheffingen:		
- afvalstoffenheffing, vast deel	€ 145,00	€ 147,00
- afvalstoffenheffing, variabel deel		
inwerptrommel 30 liter	€ 0,72	€ 0,72
inwerptrommel 60 liter	€ 1,44	€ 1,44
mini-container 240 liter	€ 5,76	€ 5,76
- reinigingsrecht bedrijven, vast deel (incl. btw)	€ 175,45	€ 177,87
Rioolheffing, per aansluiting	€ 113,80	€ 117,20
Hondenbelasting, 1 ^e hond	€ 83,80	€ 77,70
Toeristenbelasting, per overnachting:		
- in hotels, vakantiewoningen, chalets	€ 1,57	€ 1,61
- in overige onderkomens/verblijfaccommodaties	€ 1,05	€ 1,08

Opbrengst

	Begroting, primitief	Begr. wijziging	Na wijziging	(bedragen x € 1.000) Opbrengst 2019
Belastingen:				
OZB	6.889	-188	6.701	6.594
Hondenbelasting	173		173	170
Toeristenbelasting	164		164	184
Precariobelasting	22		22	26
Heffingen en rechten:				
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	2.325	-216	2.109	2.229
Rioolheffing	1.534		1.534	1.567
Rioolaansluitrecht	5		5	12
Lijkbezorgingsrechten	35		35	62
Leges	788	350	1.138	1.297
Totaal	11.935	-54	11.881	12.141

Toelichting

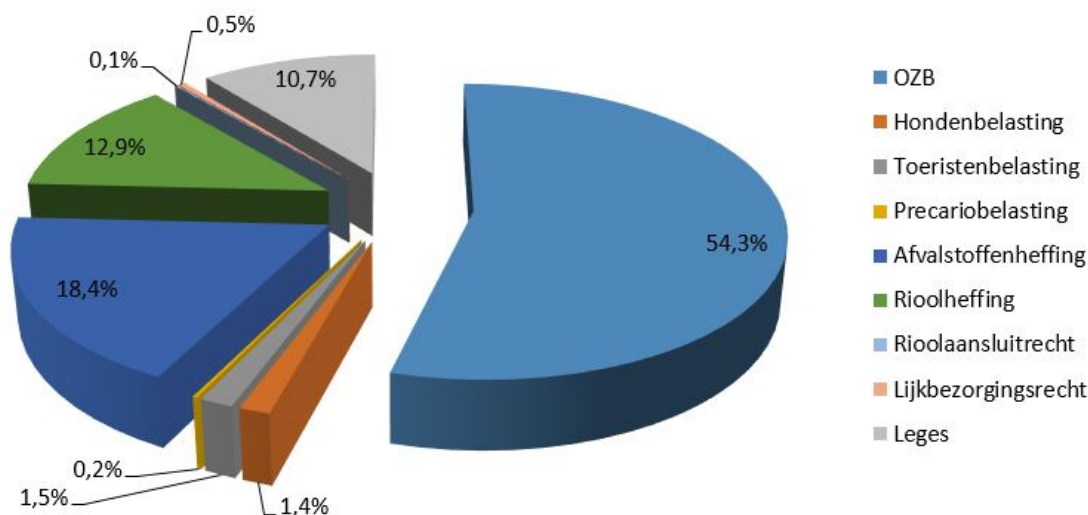
Er is in 2019 minder OZB ontvangen. De voornaamste verklaring is dat bij de niet-woningen een nadeel van € 64.000 is ontstaan als gevolg van uitspraken van de Hoge Raad. Op grond hiervan is een drietal objecten verschoven van de categorie niet-woningen naar de categorie woningen waarvoor een lager tarief geldt. De correctie van deze verschuiving is financieel verwerkt binnen de categorie niet-woningen en had betrekking op 2019 en voorgaande jaren.

Bij de afvalstoffenheffing is de raming voor het variabele deel (diftar) in de Najaarsnota met € 216.000 verlaagd naar

€ 261.000 op grond van een lager verwacht aantal aanbiedingen. Achteraf gezien is de raming te ver verlaagd. Begin 2020 heeft GBLT € 329.000 opgelegd op grond van de geregistreerde aanbiedingen.

Bij de leges is een meeropbrengst van € 96.000 ontstaan door meer aanvragen om omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten.

Procentuele verdeling opbrengst lokale heffingen

Ontwikkeling lokale lastendruk

Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2019 bedraagt de gemiddelde woonlastendruk in Leusden € 605 voor een meerpersoonshuishouden. Dat is ruim beneden het landelijk en provinciaal gemiddelde (zie tabel hierna). Dit blijkt uit de landelijke ranglijst van gemeenten van bureau Coelo, waarop Leusden in 2019 de 19e positie inneemt van de in totaal 355 gemeenten.

De tabel geeft een overzicht van de gemiddelde woonlasten van meerpersoonshuishoudens in Leusden en in

Gemeente Leusden

omringende gemeenten. Ten opzichte van deze gemeenten heeft Leusden de laagste woonlasten. De gegevens zijn ontleend aan de Coelo Atlas lokale lasten 2018 en 2019.

Lokale woonlasten	2018	2019
Leusden	€ 606	€ 605
Soest	€ 641	€ 652
Zeist	€ 646	€ 718
Amersfoort	€ 723	€ 743
Barneveld	€ 752	€ 775
Scherpenzeel	€ 764	€ 774
Woudenberg	€ 778	€ 771
Gemiddeld in provincie Utrecht	€ 726	€ 737
Gemiddeld in Nederland	€ 721	€ 740

Kwijtschelding

Voor inwoners met de laagste inkomens is er de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en bij de hondenbelasting voor de eerste hond.

In totaal is er in 2019 voor € 107.000 aan kwijtscheldingen verleend: afvalstoffenheffing € 59.000, rioolheffing € 42.000 en hondenbelasting € 6.000.

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Leusden in staat is middelen vrij te maken om (incidentele) financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening'. Het weerstandsvermogen is een financieel vangnet voor optredende gevolgen van risico's die niet goed kunnen worden afgedekt op basis van het gevoerde risicomangement. In deze paragraaf geven wij u inzicht in risico's van de gemeente, het beschikbare en het benodigde weerstandsvermogen.

Beleidskader

Het beleid is vastgelegd in de Nota risicomangement en weerstandsvermogen 2010. Er wordt onderscheid gemaakt in risico's van de algemene dienst en die van het grondbedrijf.

Risicomangement

Bewustwording van risico's is een belangrijke stap in het beheersen van risico's. Daarom is het van belang regelmatig stil te staan bij de risico's die het bereiken van de doelstellingen in de weg staan en het gesprek hierover te organiseren. Onze risico's worden systematisch in beeld gebracht en op mogelijke consequenties beoordeeld. Tweemaal per jaar wordt een monitor samengesteld waarbij risico's worden geïnventariseerd dan wel geactualiseerd. Daarnaast zijn risico's en risicobeheersing een vast onderdeel van de planning en control gesprekken in onze organisatie. Risicomangement draagt zo bij aan een grotere weerbaarheid en wendbaarheid. En dat is goed voor de continuïteit van de gemeente als het gaat om de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden in de samenleving.

Ontwikkelingen

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Het corona virus heeft geen financiële gevolgen heeft voor de jaarrekening 2019. Maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Het is moeilijk in te schatten wat de gevolgen zullen zijn. Het centraal planbureau heeft meerdere scenario's geschetst van de gevolgen voor de economie. Duidelijk is dat de ernst en lengte van een eventuele recessie wordt bepaald door de lengte van de lock down die nu van kracht is. Dit zal ook gevolgen hebben voor onze financiële positie.

Risico's algemene dienst

Op basis van de eerste Risicomonitor 2020 zijn de belangrijkste risico's van de algemene dienst in beeld gebracht aan de hand van een drietal scenario's, namelijk het optimistische scenario, het pessimistisch scenario en het midden scenario.

Het midden scenario beschouwen we als meest realistisch en wordt in relatie gebracht met het berekende benodigde weerstandsvermogen. Bij het opstellen van de risicomonitor zijn de mogelijke gevolgen van het corona virus zo goed als mogelijk meegenomen.

Wij willen benadrukken dat de uitkomsten van de scenario's geen voorspelling geven van de werkelijkheid, maar inzichten geven wat er gebeurt als er op meerdere onderdelen van de gemeentelijke begroting sprake is van tegenvallende ontwikkelingen en stress (gevoelighedsanalyse). De uitkomsten moeten daarom ook met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd en beseft moet worden dat een verkenning van een toekomstige situatie gepaard gaat met inherente beperkingen en onzekerheden.

bedragen x € 1.000

Risico	optimistische scenario	midden scenario	pessimistisch scenario
1 Jeugdhulp	350	600	1.030
2 Algemene uitkering	150	350	500
3 Directe gevolgen Coronacrisis	125	300	545
4 Pensioenen & wachtgeld wethouders	200	300	400
5 Bedrijfsvoeringrisico's	60	250	400
6 WMO	90	220	450
7 Werk, inkomen & participatie	120	195	295
8 Niet halen ombuigingen en taakstellingen	120	170	240
9 Leningen en garanties	90	130	200
10 Verbonden en gerelateerde partijen	30	120	200
Overige risico's in monitor 2020-01	160	370	680
Totaal	1.495	3.005	4.940

Benodigd weerstandsvermogen Algemene dienst

Het benodigde weerstandsvermogen is genormeerd op 10% van de omzet van de algemene dienst (exclusief sociaal domein), namelijk € 5.113.000,-. Omdat het totaal van de geïnventariseerde risico's aan de hand van het midden scenario lager is dan het genormeerd benodigd weerstandsvermogen wordt bij berekening van het weerstandsvermogen uitgegaan van het genormeerd benodigd weerstandsvermogen.

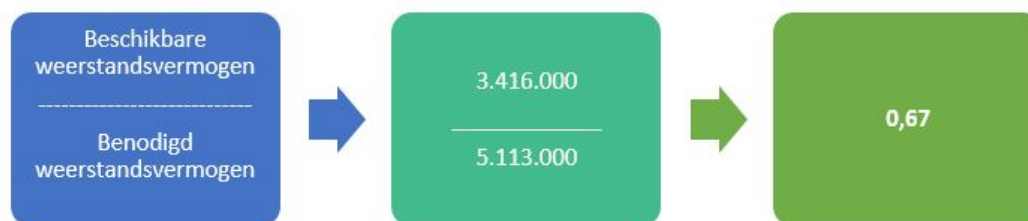
Beschikbare weerstandsvermogen Algemene dienst

Het beschikbare weerstandsvermogen voor het afdekken van de risico's bij de algemene dienst wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve (basisdeel). Dit bedraagt € 3.416.000,- zijnde het saldo van deze reserve per 31 december 2019.

Naast dit deel is voor het opvangen van risico's in het sociaal domein een afzonderlijke reserve sociaal domein ingesteld. Op 31 december 2019 bedraagt de omvang van deze reserve € 989.000,-.

Ratio weerstandsvermogen Algemene dienst

Wij drukken het weerstandsvermogen uit in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente streeft naar een ratio van 1,0 met als toegestane bandbreedte een bovengrens van 1,2 en een ondergrens van 0,8. Komt de ratio buiten de bandbreedte dan wordt binnen een jaar een voorstel gedaan om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen of te verlagen. De ratio wordt als volgt berekend:

Conclusie:

De ratio van 0,67 (afgerond op 2 decimalen) valt buiten de bandbreedte. Het weerstandsvermogen is niet toereikend. In de Voorjaarsnota 2019 is de ratio geraamd op 0,62. Conform het huidige beleid zal het college in de Voorjaarsnota 2020 een voorstel doen om de ratio weer binnen de bandbreedte te brengen.

Risico's grondexploitatie

In de Actualisatie Grondexploitaties 2020 zijn de risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van grondexploitaties.

Benodigd weerstandsvermogen Grondbedrijf

In de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is beschreven hoe de norm voor het benodigde

weerstandsvermogen wordt berekend. Op basis van de grondexploitaties zoals opgenomen in de Actualisatie 2020 wordt het benodigde weerstandsvermogen grondbedrijf genormeerd op € 1.780.000.

Beschikbare weerstandsvermogen Grondbedrijf

Het beschikbare weerstandsvermogen grondbedrijf wordt gevormd door het vrij aanwendbare deel van de Algemene Reserve Grondbedrijf. De omvang van deze reserve bedraagt € 2.663.000 . Dit bedrag is na bestemming resultaat grondexploitatie jaarrekening 2019 en inclusief de geraamde toevoegingen en onttrekkingen in het jaar 2019.

Ratio weerstandsvermogen Grondbedrijf

Evenals voor de Algemene Dienst wordt ook voor het Grondbedrijf uitgegaan van een ratio van minimaal 1,0 met als toegestane bandbreedte een bovengrens van 1,2 en een ondergrens van 0,8. Komt de ratio buiten de bandbreedte dan wordt binnen een jaar een voorstel gedaan om het beschikbare weerstandsvermogen te verhogen of te verlagen. De ratio wordt als volgt berekend:

Conclusie:

Met een weerstandratio van 1,50 is, afgezet tegen het gemeentelijke beleid zoals vastgelegd in de Nota risicomanagement & Weerstandscapaciteit, de weerstandscapaciteit ruim voldoende.

De ratio valt buiten de bandbreedte van 0,8 - 1,2, welke in het voornoemde beleidskader is vastgelegd. Aangezien de huidige ratio hierboven ligt, zal bij de Voorjaarsnota 2020 een voorstel worden gedaan op welke wijze wordt omgegaan met het surplus binnen het weerstandsvermogen van de ARG. Dit surplus bedraagt ongeveer € 0,9 miljoen.

In de rapportage “Actualisatie Grondexploitaties 2020” is eveneens ingegaan op de stand van de Algemene Reserve Grondbedrijf. Daarbij is abusievelijk een ratio van het weerstandsvermogen gepresenteerd van 1,44. In werkelijkheid ligt de aanwezige weerstandscapaciteit per 1 januari 2020 hoger en komt de ratio uit op 1,50. De afwijking is ontstaan doordat de mutatie van het gelabelde bedrag voor Binnen in het Buitengebied ad € 102.654 niet juist was verwerkt.

Kengetallen financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de rekening of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.

Bij de beoordeling van de kengetallen maken we gebruik van ‘zogeneten ‘signaleringswaarden’ die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+gemeenten en het gemeenschappelijk financieel toezichtskader 2020. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Wij zullen de kengetallen opnemen en indelen in onderstaande drie categorieën waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

	Signaalwaarden kengetallen		
Kengetallen:	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	< 90 %	90 -130 %	> 130 %
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 -130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20%
structurele exploitatieruimte	> 0 %	0 %	< 0 %
grondexploitatie	< 20%	20 – 35%	>35%
belastingcapaciteit	< 95%	95 – 105 %	> 105 %

In de hierna opgenomen tabel zijn de voorgeschreven kengetallen vermeld en zijn de berekende waarden alsmede het verloop van deze waarden ingevuld. Daarna volgt per kengetal een korte uitleg en wordt op de uitkomst en situatie voor Leusden ingegaan.

Jaarverslag 2019	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	Jaarverslag 2018		Begroting 2019		Jaarverslag 2019	
netto schuldquote	10,8%		3,7%		10,41%	
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	8,6%		1,3%		12,29%	
solvabiliteitsratio	49,6%		46,6%		43,27%	
structurele exploitatieruimte	-/- 1,3 %		0%		-/- 3,7 %	
grondexploitatie	13,8%		2,5 %		7,9%	
belastingcapaciteit	97%		87,4%		81,76%	

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote neemt in meerjarenperspectief toe omdat onze liquide middelen sterk afnemen door een aantal investeringsprojecten. Toch blijft onze netto schuldpositie van Leusden laag en financieel gezond.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terugbetaald worden geeft dit kengetal inzicht in wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met

dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. Het aandeel doorgeleende gelden is voor Leusden relatief beperkt waardoor de uitkomst van dit kengetal niet of nauwelijks afwijkt van de netto schuldquote. Dit geeft aan dat het 'terugbetalingsrisico' gering is.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen hoe gezonder de gemeente. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Leusden bevindt zich met een solvabiliteitsratio van 43,27% binnen deze bandbreedte.

De solvabiliteitsratio heeft als signaleringswaarde B, maar zit net op de grens tussen A en B. Dit wordt mede veroorzaakt door het grote aandeel van o.a onderhoudsvoorzieningen in onze balans. Wanneer rekening wordt gehouden met onze onderhoudsvoorzieningen, door deze mee te nemen bij onze reserves, dan komt de solvabiliteitsratio uit op 57%. Hieruit blijkt dat Leusden in staat is zeer goed te voldoen aan zijn financiële verplichtingen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel

beïnvloeden. Deze posten zijn tijdelijk en/of hebben een eindig doel. Met andere woorden, er is een einddatum bekend. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal geeft hiermee aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

In 2019 waren onze structurele lasten hoger dan onze structurele baten. Daarnaast waren de structurele toevoegingen aan onze reserves lager dan de structurele onttrekkingen. Het kengetal voor de structurele exploitatie ruime komt hierdoor uit op negatief 3,7% met een signaalwaarde van C.

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeentes. De boekwaarde van de voorraad gronden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het kengetal geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. Hoe lager het kengetal, hoe beter

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Voor de jaarrekening komt het kengetal voor de belastingcapaciteit uit op 81,76%. De belastingcapaciteit ligt onder het landelijk gemiddelde.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De financiële kengetallen geven aan dat Leusden een sterke financiële positie heeft maar uit de signaalwaarden blijkt dat onze financiële positie wel afneemt. Voor Leusden was in 2019 geen sprake van structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening. Structureel evenwicht is een belangrijk uitgangspunt voor de (meerjaren)begroting. Wanneer sprake is van negatieve structurele begrotingsruimte betekent dit dat de uitgaven met een structureel karakter niet volledig wordt gedekt met structurele baten. Daaruit volgt dat de Leusden inteert op haar reservepositie. De schuldenlast van Leusden ten opzichte van de eigen middelen is relatief laag. Hierdoor is de druk van de rentelasten en de aflossing van geldleningen op de exploitatie laag. Onze solvabiliteitsratio daalt licht, maar wanneer rekening wordt gehouden met onze onderhoudsvoorzieningen blijkt dat Leusden in staat is zeer goed te voldoen aan haar financiële verplichtingen.

Ook is onze belastingdruk laag ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Het kengetal grondexploitatie geeft aan dat wij nog boekwaarden aan voorraad gronden hebben die door middel van verkopen moeten worden goedgeemaakt. In meerjarenperspectief neemt dit sterk af. Ook beschikken we voor onze grondexploitaties over ruim voldoende weerstandsvermogen om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

Het weerstandsvermogen van de algemene dienst is lager dan de ondergrens van 0,8. De impact van de uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft naar verwachting voor veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna gevolgen. Vooralnog veronderstellen wij dat er voldoende ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid inzake de gemeentelijke dienstverlening. Conform het huidige beleid zal het college in de Voorjaarsnota 2020 een voorstel doen om de ratio van de algemene dienst weer binnen de bandbreedte te brengen.

Gemeente Leusden

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen en investeringen

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen en investeringen

Algemeen

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het gemeentelijk beleid ten aanzien van het groot onderhoud van kapitaalgoederen in het jaar 2019 tot uitvoering is gebracht en welke middelen hiervoor zijn aangewend. Het onderhoud van kapitaalgoederen bestaat uit twee soorten onderhoud; het dagelijks klein onderhoud, waarvan de kosten direct ten laste van de exploitatie komen en daarnaast het groot onderhoud, waarvan de kosten ten laste van de aanwezige onderhoudsvoorzieningen worden gebracht. Levensduur verlengende onderhoudsmaatregelen worden geactiveerd en afgeschreven, daar waar mogelijk gedekt vanuit daartoe gereserveerde bedragen.

Kapitaalgoederen in Leusden

De gemeente Leusden heeft circa 1.720.000 m² aan wegen, 227 kilometer aan riolering, 5 hectare aan water, 1.330.000 m² aan groen en 27.000 m² aan gebouwen in beheer. De instandhouding van deze kapitaalgoederen vergt circa 20% van de jaarlijkse gemeentelijke lasten.

Ontwikkelingen

Actualisatie groot onderhoud

Eind 2016 zijn de groot onderhoudsperspectieven geactualiseerd. De geactualiseerde onderhouds-ramingen zijn toen vastgesteld voor de vierjaarlijkse periode 2016-2019. De benodigde instandhoudingsuitgaven op het terrein van Openbare Verlichting (binnen de financiële kaders van het beleidsplan Openbare Verlichting) en de vervanging van ondergrondse afvalinzamelings-containers maken nog geen onderdeel uit van de door het college vastgestelde onderhoudsrapportage. De uitgaven op deze twee onderhoudsdisciplines worden geïntegreerd in een volgende actualisatie van het groot onderhoud. In 2020 wordt het groot onderhoud geactualiseerd voor de vierjaarlijkse periode 2020-2023.

Faciliteiten ondergrondse afvalinzameling

Aanvang 2019 is door het college het vervangingsplan "voorzieningen ondergrondse afvalinzameling" vastgesteld. Hiermee is de instandhouding en vervanging van verzamelcontainers voor de inzameling van glas, papier, gft en PMD geborgd voor de periode 2020-2030. De benodigde vervangingskredieten worden opgenomen in het Meerjarig Investerings Programma (MIP) dat onderdeel uitmaakt van de Programmabegroting.

Activeren investeringen met maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 verplicht het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gemeenten om investeringen met maatschappelijk nut te activeren- en af te schrijven. Als gespaarde middelen worden ingezet voor levensduurverlenging of kwaliteitsverbetering van kapitaalgoederen met maatschappelijk nut dan worden gespaarde bedragen ondergebracht in de reserve dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut. Deze gedragslijn wordt met ingang van het jaar 2017 gehanteerd.

Groot onderhoud

De begrotingsramingen 2019 voor groot onderhoud zijn in de begroting gebracht op basis van de in 2016 door het college vastgestelde groot onderhoudsrapportage. De onderhoudsmaatregelen zijn opgesteld vanuit de kwaliteitscriteria- en de kwaliteitsambitie 'basis'. Groot onderhoud en investeringen op het gebied van Riolering in 2019 vallen binnen het gemeentelijke rioleringsplan dat eind 2019 door de raad is vastgesteld.

Riolering

Uitvoeringsplan: Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023

Stand van zaken: In december 2019 is het nieuwe GRP door de raad vastgesteld. In het GRP is een meerjarenplanning opgenomen voor vervanging, renovatie- en reparatie van riolen en is tevens een onderzoekplanning opgenomen. In het nieuwe GRP is een moderne manier van asset management toegepast die zich toespitst op risicospreiding en restlevensduurbepaling. Daarnaast is het GRP op een dusdanige manier geschreven, dat het goed in de Omgevingsvisie in te passen is.

Activiteiten 2019:

- o het reinigen en inspecteren van ruim 25 kilometer vrijvervalriolering;
- o de uitvoering van diverse deelreparaties aan de hoofd- en drukriolering;
- o het realiseren van een nieuwe GRP;
- o met de buurgemeenten Amersfoort en Bunschoten is een aantal gezamenlijke werken riolering geïnspecteerd en vernieuwd;
- o op het gebied van grotere werken is het bijleggen van regenwaterriolering in Leusden Zuid met betrekking tot de twee inbreidingslocaties gerealiseerd;
- o het riool in de Hessenweg in kern Achterveld is een start gemaakt om te vervangen door een gescheiden stelsel;
- o als klimaat adaptieve maatregel wordt bij de bewoners, die daar toestemming voor hebben gegeven, de

regenwaterpijp afgekoppeld van het vuilwaterriool.

- o de beoogde zuiveringskas in de Glind is na zorgvuldig onderzoek voorlopig on hold gezet. Over vijf jaar wordt er weer bekeken of de realisatie plaats gaat vinden;
- o tot slot is de vervanging van de schakelkasten en telemetrie van de drukriolering in uitvoering genomen.

Water

Uitvoeringsplan: Baggerplanning stedelijk gebied Leusden 2014-2023, onderhoudsplan stedelijk water 2011-2016, Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: In 2017 zijn er slibmetingen uitgevoerd in Leusden en Achterveld (Leusden Oost). Op basis hiervan wordt er een nieuwe baggerplanning en prioritering opgesteld. De eerste baggerwerken zouden naar verwachting in 2018 plaatsvinden. Echter is er wat vertraging in de werkzaamheden gekomen. De geplande baggerwerkzaamheden zouden in 2019 plaats vinden, maar zijn uitgesteld naar eind 2020. Dit heeft te maken met de aanwezigheid van PFAS in de baggerspecie en het niet kunnen afvoeren daarvan. Daarnaast vinden er voorbereidingen plaats voor realisatie van het volgende baggerbestek voor de watergangen aan de westkant van Leusden (Leusden west).

Groot onderhoudsmaatregelen zijn in 2019 beperkt tot kleine reparaties aan damwanden en beschoeiingen. Het jaarlijks klein onderhoud (uitmaaien en bladverwijdering) van de gemeentelijke watergangen is uitgevoerd in een gezamenlijk contract met Waterschap Vallei en Veluwe.

Activiteiten 2019:

- o voorbereidende werkzaamheden realiseren baggerbestek 2020 en 2021.

Wegen

Uitvoeringsplan: Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: In 2018 is er een weginspectie uitgevoerd. De resultaten uit deze inspectie geven geen aanleiding om grote aanpassingen in het uitvoeringsprogramma wegen te doen. Groot onderhoudsuitgaven vanuit de discipline wegen vonden plaats binnen de financiële kaders van de meerjarige onderhoudsraming 2016-2019. Voor asfalt en elementen is in 2019 kleinschalig onderhoud uitgevoerd, zoals herstel van losliggende tegels en het gedeeltelijk vernieuwen van belijningen op o.a. kruisvlakken en zebrapaden. Verder is bijgedragen aan de aanleg van nieuwe parkeervakken en kleinschalige reconstructies. Daarnaast is in 2019 het wegenbeheerplan geactualiseerd. Naast eerder genoemde activiteiten zijn er de navolgende onderhoudswerken uitgevoerd en is er bijgedragen aan diverse projecten, te weten de volgende werken en locaties:

Activiteiten 2019:

- o reconstructie van de Hessenweg in Achterveld;
- o Hart van Leusden herinrichting openbare ruimte winkelcentrum;
- o Hamersveldseweg-zuid herinrichting en aanleg fietspad;
- o Horsterbrug vervanging verkeersbrug. Uitvoering is gestart in november 2018;
- o Horsterweg-Plesmanstraat kleine aanpassingen wegprofiel en vervangen asfaltdeklaag;
- o Ursulineweg herinrichting en rioolvervanging. Dit project zal gedeeltelijk worden uitgevoerd in 2020 en sluit aan op de verdere gebiedsontwikkeling op deze locatie.
- o Leusden Zuid herinrichting in combinatie met riool vervanging. Er was voorzien dat in 2019 een start gemaakt zou worden met de herinrichting van wegen en riolering in Leusden Zuid. De uitvoering van het gros van de maatregelen uit dit project is opgeschoven in verband met de vaststelling van het GRP.

Verkeersregelinstanties

Beleidsplan: Groot onderhoud 2016 – 2019.

Stand van zaken: Het onderhoud van verkeersregelinstanties is in overeenstemming met het gewenste niveau. In 2019 heeft een actualisatie plaatsgevonden van de onderhouds-/vervangingsplanning.

Activiteiten 2019:

- o het dagelijks beheer en storingsonderhoud van de VRI's is uitgevoerd in een gezamenlijk werk met de gemeente Amersfoort;
- o in 2019 zijn de voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van het jaarlijks onderhoud aan de VRI's. In het jaar 2020 wordt dit onderhoud gegund;
- o in 2019 zijn de voorbereidingen getroffen op een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Amersfoort. De samenwerkingsovereenkomst wordt in 2020 geformaliseerd;
- o bij het opstellen van de najaarsnota '19 werd voorzien dat de automaten van de VRI aan de Horsterweg nog in 2019 zouden worden vervangen. Deze werkzaamheden faseren naar het jaar 2020.

Wegenbouwkundige kunstwerken

Uitvoeringsplan: Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: In 2016 is het hele areaal kunstwerken geïnspecteerd. Uit deze inspectie kwam naar voren dat bij een drietal betonnen bruggen over het Valleikanaal, te weten Horsterweg, Asschatterweg en Langsteeg de constructie niet meer voldeed aan de wettelijk gestelde eisen. Nader onderzoek heeft de ernst en omvang in beeld gebracht. De constructie van de verkeersbrug in de Horsterweg voldeed niet meer aan de eisen en moest worden vervangen. In de najaarsnota 2018 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld ad. € 500.000 ter vervanging van de verkeersbrug. De Horsterbrug is begin 2019 opgeleverd. Over de brug in de Langsteeg mogen geen voertuigen zwaarder dan 30 ton. Voor deze brug is een gewichtsbepanking ingesteld. De constructie

van de verkeersbrug in de Asschatterweg voldoet. Over deze verkeersbrug mag geen exceptioneel transport meer over plaatsvinden.

In 2019 heeft onderzoek plaatsgevonden naar het benodigde onderhoud van de parkeergarages in de Hamershof. Renovatie van het overgebleven deel van de kademuur in de Hamershof heeft nog niet plaats gevonden, dit hangt samen met de ontwikkelingen van de Korf.

Activiteiten 2019:

- o In 2019 is de brug aan de Visotter vervangen.

Gebouwenbeheer

Uitvoeringsplan: Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: De in 2018 uitgevoerde nulmeting laat zien dat de gebouwen het gewenste conditieniveau hebben. In 2019 is er een beperkt aantal onderhouds-maatregelen uitgevoerd. Met de aanbesteding van het onderhoud in 2020 zal er in hoge mate een samenwerking ontstaan met de uitvoerend aannemer. In deze aanbesteding is ook het groot onderhoud betrokken.

Voor de locatie de Korf is er besloten om toe te werken naar een beslismoment rond 2026. Dat houdt in dat alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd zal worden. Voor de locatie Brandweerkazerne Leusden Centrum is er nog geen besluit genomen over al dan niet grootschalige renovatie van het pand. Ook hier zal voorlopig alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd worden. De locatie 'de oude Bieb' in Achterveld is aangepast (voor verhuur) en het uitgestelde groot onderhoud aan dit pand is inmiddels uitgevoerd.

Activiteiten 2019:

- o schilderwerk gevelkozijnen Brandweerkazerne LC, Brandweerkazerne Achterveld en de Moespot;
- o schilderwerk houten hekwerken in de Torens Oud Leusden;
- o onderhoud rietenkap Bibliotheek LC;
- o vervangen vloerafwerking bij de Moespot;
- o lampen vervangen in de sporthal van Antares;
- o herinspectie (conditiemeting) van de gebouwen;
- o onverwachte vervangingen i.v.m. misstanden (de Til / nieuwe pannen op een deel van het dak).

Groen

Uitvoeringsplan: Groenbeleidsplan gemeente Leusden 'Groene rijkdom in beeld' (2005), Oplegnotitie Prioritering Groenbeleid gemeente Leusden, Bomenplan 2012-2021, Groenbeheerplan 2019-2039.

Stand van zaken: Het groot onderhoud groen is vanaf 2015 gedeeltelijk opgenomen in het woonomgevingsbestek voor de openbare ruimte. In dit bestek is een jaarlijks bedrag van € 40.000 opgenomen voor groenrenovaties in de directe woonomgeving. In het kader van "de samenleving voorop" kunnen bewoners initiatieven indienen voor onderhoud en inrichting van het openbaar groen. Door middel van het beschikbaar gestelde budget kunnen deze plannen die door aannemer en bewoners worden uitgewerkt - na gemeentelijke goedkeuring- worden uitgevoerd. Het overige budget wordt met name gebruikt voor renovaties in de groene hoofdstructuren van de gemeente Leusden. Uitgangspunt voor deze renovaties vormt het Groenbeleidsplan en de oplegnotitie prioritering Groenbeleid gemeente Leusden. In 2018 is er een groeninspectie uitgevoerd waarin de kwaliteit van de groenvakken binnen de gemeente is geïnventariseerd. De uitkomsten van deze

groeninspectie zijn in 2019 samen met uitgangspunten uit onze beleidsdocumenten verwerkt in een groenbeheerplan voor de gemeente Leusden. Dit beheerplan geeft inzicht in de manier waarop de openbare ruimte duurzaam in stand wordt gehouden. Het beschrijft de omvang en de gewenste kwaliteit van de te beheren arealen en de (financiële) middelen die daarvoor nodig zijn.

Activiteiten 2019:

- o groot onderhoud diverse locatie zoals geluidswal Maten, entree park Claverenblad- Wildenburg;
- o opstellen Groenbeheerplan 2019-2039;
- o diverse bewonersparticipatieprojecten.

Speelvoorzieningen

Beleidsplan: Speelruimteplan 2011-2021, Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: Door personele wisselingen kwam de werkvoorbereiding en uitvoering van discipline spelen in 2019 op een laag pitje te staan. De noodzakelijke vervangingen en het noodzakelijk dagelijks onderhoud heeft wel doorgang gevonden. Ook is er vanuit de ambtelijke organisatie ondersteuning verleend aan initiatieven vanuit de samenleving.

Activiteiten 2019:

- o opstellen Uitvoeringsplan 2020-2023;
- o plaatsing speeltoestellen op oa. Klaverland, van Hardenbroeklaan, Esdoornhof;
- o uitvoering ontwerpen 2018 met bewonersparticipatie. Deze zijn in 2019 allemaal in uitvoering gegaan. Dit betreft onder meer de speelplekken op de Daatselaarhof, omgeving Moespot en de Binnentuin op de Ruigevelddreef;
- o voorbereiding ontwerpen 2019 met bewonersparticipatie. Deze gaan in 2020 allemaal in uitvoering: Valkenhoeve, Acacialaan, Platanenlaan. Aanvullend worden op enkele speelplekken speeltoestellen verwijderd en vervangen door sporttoestellen vb. tafeltennistafel;
- o vervangen Jeugd ontmoetingsplek (JOP) Bavoortseweg en realiseren nieuwe JOP Groene Zoom;
- o inventarisatie van alle speellocaties op veiligheid, functionaliteit en gebruik. De laagst scorende speellocaties zullen vanaf 2020, in overleg met de buurt, worden omgevormd tot speelaanleidingen.

Sportterreinen

Uitvoeringsplan: Meerjarenplanning Buitensportaccommodaties, Groot onderhoud 2016-2019.

Stand van zaken: In 2016 is in samenwerking met ingenieursbureau Kybys een nieuw model opgesteld voor het onderhoud van de buitensportaccommodaties. Deze nieuwe meerjarenplanning sluit nog beter aan op de praktijksituatie en in het model zijn de meest recente (kostentechnische) inzichten meegenomen. In het model zijn alle kosten tot en met het jaar 2040 inzichtelijk gemaakt zodat duidelijk is welke financiële middelen gereserveerd dienen te worden om alle buitensportaccommodaties duurzaam in stand te houden. In 2019 hebben wij de top laag renovatie van de kunstgras voetbalvelden 3 en 4 bij Roda '46 uitgevoerd. Deze renovaties zijn één jaar naar voren gehaald omdat bij keuring van de velden bleek dat ze niet meer aan de sporttechnische eisen van de KNVB voldeden. Verder hebben wij in 2019 onze meerjarenplanning Buitensportaccommodaties ge-update zodat ons meerjarenperspectief weer aansluit op de laatste (prijs)ontwikkelingen in de markt. Wij zijn nog steeds in gesprek met Roda '46 over de invulling van veld 2. Dit natuurgrasveld moet gerenoveerd worden waarbij in overleg met Roda '46 mogelijkheden worden verkend om hier een ander veldtype neer te leggen.

Activiteiten 2019:

- o updaten meerjarenplanning buitensportaccommodaties;
- o top laag renovatie kunstgrasvelden 3 en 4 bij Roda '46.

Openbare Verlichting

Uitvoeringsplan: Beleidsplan Openbare Verlichting 2015 – 2024

Stand van zaken: Er wordt uitvoering gegeven aan de vervanging van masten en armaturen zoals in het beleidsplan is opgenomen.

Activiteiten 2019:

Per april 2017 is begonnen met de uitvoeringsfase van de vervanging van de openbare verlichting (vervanging armaturen). In het jaar 2019 is een inhaalslag gemaakt voor wat betreft de in het Beleidsplan Openbare Verlichting geplande- en in de begroting opgenomen vervangingsuitgaven. Hiermee zijn alle geplande grootschalige vervangingswerkzaamheden in 2019 afgerond. Alle uitgaven vinden plaats binnen het financieel kader van het beleidsplan Openbare Verlichting.

Actualiteit van de beheerplannen

Voorzieningen die worden gevormd om de (groot) onderhouds- lasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren kunnen alleen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed. In het beheerplan worden de activiteiten en benodigde middelen voor de instandhouding van de kapitaalgoederen vermeld. Onderstaand wordt per onderhoudsdiscipline het actuele beheerplan en de geplande actualisatie daarvan weergegeven. Zoals eerder vermeld worden vervangingsinvesteringen geactiveerd en daar waar mogelijk gedekt vanuit de binnen de begroting gespaarde middelen.

discipline	beheerplan	actualisatiejaar
Water	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Wegen	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Verkeersregelininstallaties	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Civiele kunstwerken	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Gebouwen	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Groenonderhoud	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Speelvoorzieningen	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Sportterreinen	Groot onderhoud 2016-2019	2020
Riolering	GRP 2019-2023	2024
Openbare verlichting	Beleidsplan OVL 2015-2024	2020
Ondergrondse afvalinzameling	Collegebesluit L211553 mei '19	2020

Budgetten

In onderstaande tabel geven wij een overzicht van de totale kosten van het onderhoud van de kapitaalgoederen, zoals opgenomen in de diverse programma's van de begroting. De begroting na wijzigingen is hoofdzakelijk ontstaan door bijstelling van de budgetten bij de Najaarsnota 2019.

Tabel C.1 Uitgaven groot onderhoud kapitaalgoederen per programma

Budget inclusief VAT, pp 2019	Begroting 2019		Realisatie 2019	Saldo 2019
	Primitief	na wijziging		
Domein Leefomgeving				
- wegen	2.191.000	2.191.000	1.801.000	390.000
- civiele kunstwerken	132.000	52.000	43.000	9.000
- openbaar groen	128.000	128.000	100.000	28.000
- speelvoorzieningen	164.000	164.000	105.000	59.000
- waterbeheer	56.000	56.000	25.000	31.000
- verkeersregelininstallaties	107.000	47.000	28.000	19.000
- brandweergarages	12.000	6.000	20.000	-14.000
- bibliotheek	2.000	18.000	13.000	5.000
- binnensportaccommodaties	12.000	12.000	23.000	-11.000
- buitensportaccommodaties	38.000	651.000	494.000	157.000
- onderhoud zwembad	514.000	214.000	211.000	3.000
- multifunctionele accommodaties	100.000	31.000	34.000	-3.000
- verhuurde panden	10.000	4.000	2.000	2.000
- aula en toren begraafplaats	0	4.000	5.000	-1.000
- jeugd- en jongerencentra	12.000	14.000	13.000	1.000
- parkeeraccommodaties	0	0	0	0
- gemeentewerf / Milieustraat	0	18.000	1.000	17.000
- renovatie en groot onderhoud riolering	125.000	717.000	625.000	92.000
- vervanging Openbare Verlichting	54.000	54.000	207.000	-153.000
- ondergrondse afvalinzameling	0	0	0	0
Overhead				
- gemeentehuis	44.000	44.000	44.000	0
Totaal	3.701.000	4.425.000	3.794.000	631.000

Inclusief de budgetten die beschikbaar zijn voor de instandhouding van de gemeentelijke riolering en de vervanging van Openbare Verlichting komt de totaal voor 2019 voorziene investerings-/groot onderhoudsuitgaven neer op ca. € 4,4 mln. (zie bovenstaande tabel). De voornaamste financiële afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting 2019 na wijzigingen worden hier onder toelicht.

Onderhoud wegen € 390.000 lagere uitgave dan in 2019 gepland

De lagere uitgaven worden voornamelijk verklaard door een later dan beoogde start met de herinrichting van de wegen en riolering in Leusden Zuid. Naar verwachting wordt de voorbereiding van dit project in 2020 verder opgepakt en vindt uitvoering van werkzaamheden voornamelijk in 2021 plaats.

Onderhoud speelvoorzieningen € 59.000 lagere uitgave dan in 2019 gepland

Door personele wisselingen stond de werkvoorbereiding van de onderhoudsdiscipline Spelen in 2019 onder druk. Hierdoor zijn er in 2019 minder speeltoestellen vervangen dan oorspronkelijk beoogd. In december 2019 is er een uitvoeringsplan speelruimte opgesteld met daarin een herziene onderhoudsplanung voor de speelvoorzieningen in de gemeente.

Waterbeheer, € 31.000 lagere uitgave dan in 2019 gepland

Een aantal voor het jaar 2019 voorziene werkzaamheden zijn doorgeschoven:

- o aanpak talud bij watergang Afas is doorgeschoven naar 2020. Op dat moment kunnen werkzaamheden worden gecombineerd met de aanleg van de waterpartij rond het nieuwe kantoor van Afas;
- o in oktober 2019 zijn enkele opdrachten (enkele sloten schonen en beschoeiing zetten) weg gezet bij een aannemer. De werkzaamheden konden echter niet worden uitgevoerd vanwege de vele regen met als gevolg te natte projectlocaties. De genoemde werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2020;
- o tot slot zijn voor 2019 voorziene baggerwerkzaamheden doorgeschoven naar eind 2020. Er is een SOK met het Waterschap waarbij baggerwerkzaamheden samen met het Waterschap worden uitgevoerd. Toen de raming werd gemaakt en de overeenkomst getekend was er nog geen sprake van PFAS.

Onderhoud buitensportaccommodaties, € 157.000 lagere uitgave dan in 2019 gepland

Het college heeft in april 2019 met collegebesluit L208694 een budget van € 538.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging van twee kunststof toplagen bij de Roda '46. Na financiële afwikkeling resteert op dit budget een bedrag van ca. € 80.000 verklaard door het behaalde aanbestedingsresultaat op de aanbesteding van de renovatie van de twee toplagen. Daarnaast bleek tijdens het uitvoeren van de veldrenovatie dat de onder de velden liggende drainage niet volledig vervangen hoefde te vervangen (geraamde uitgave bedroeg € 75.000). De aannemer heeft enkele stukken van de drainage kosteloos vervangen tijdens de uitvoering van zijn werkzaamheden. De middelen blijven binnen de onderhoudsvoorziening beschikbaar en worden betrokken bij de onderhoudsactualisatie in 2020.

Renovatie en groot onderhoud riolering, € 92.000 lagere uitgave dan in 2019 gepland

Door de fasering in werkzaamheden is er in 2019 minder uitgegeven dan oorspronkelijk in het GRP werd voorzien. In 2020 volgt een afrekening met de gemeente Amersfoort voor de nog uit te voeren relinings-werkzaamheden.

Vervanging armaturen Openbare Verlichting, € 153.000 hogere uitgaven dan in 2019 gepland

In het jaar 2019 is een inhaalslag gemaakt voor wat betreft de vervanging van de armaturen van de openbare verlichting. Alle investeringsuitgaven vinden plaats binnen de kaders van het Beleidsplan Openbare Verlichting dat in de gemeentelijke begroting is verwerkt.

Onderhoudsvoorzieningen

De bekostiging van het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen wordt gedekt uit diverse onderhoudsvoorzieningen. Het feitelijke verloop van de voorzieningen in het jaar 2019 wordt in Tabel C2 weergegeven. Het totale saldo van de onderhoudsvoorzieningen neemt met circa € 0,2 mln. af ten opzichte van de stand per 1 januari 2019 (inclusief de voorziening egalisatie rioolbeheer). Alle uitnamen vanuit de onderhoudsvoorzieningen vinden binnen de kaders van de onderhoudsplanung 2016 welke in de gemeentebegroting is gebracht.

In de doorrekening behorende bij het in 2016 door het college vastgestelde onderhoudsperspectief (looptijd van 12 jaar) sluiten de onderhoudsvoorzieningen per eind 2019 op een saldo van € 7,8 mln.

De feitelijke stand per eind 2019 van de onderhoudsvoorzieningen (exclusief de voorziening egalisatie rioolbeheer) bedraagt € 10,5 mln. Hieruit kan worden opgemaakt dat de feitelijke onderhoudsuitgaven in de periode 2016 t/m 2019 hebben plaatsgevonden binnen de kaders van de begroting. Hierbij is op de voeding van de onderhoudsvoorzieningen (exclusief de voorziening riolering) bij de kerntakendiscussie 2013 een korting doorgevoerd van € 425.000 p/j. De onderhoudsvoorzieningen worden in het jaar 2020 opnieuw doorgerekend op basis van een actualisatie van de beheerplannen.

Tabel C.2 Saldi onderhoudsvoorzieningen (bedragen x € 1.000)

Onderhoudsvoorzieningen	stand 1-1-2019	Vermeerdering	Vermindering	stand 31-12-2019	mutatie in 2019
Wegbeheer, deklagen	3.629	1.608	1.784	3.453	-176
Wegbeheer, elementen	777	249	71	955	178
Waterbeheer	175	85	25	235	60
Gebouwenbeheer	1.352	751	368	1.735	383
Groenbeheer	1.785	126	206	1.705	-80
Rioolbeheer	2.814	415	625	2.604	-210
Sportterreinen	2.783	245	572	2.456	-327
Totaal voorzieningen	13.315	3.479	3.651	13.143	-172

Paragraaf D Financiering

Paragraaf D Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de ministeriële regeling Ruudo en de Treasury verordening 2016.

Financieringsbeleid

De (tijdelijke) overtollige liquide middelen worden aangehouden bij het Agentschap (schatkist). Dit gebeurt in een rekening courant-verhouding. De vergoeding hierop in 2019 was 0%.

Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering van investeringen met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen in de vorm van projectfinanciering worden aangetrokken, mede op basis van de liquiditeitsprognose en rentevisie. In 2019 is een langlopende lening voor de bouw van IKC Berkelwijk aangetrokken.

Als wekelijkse boodschappen (tijdelijk) niet kunnen worden gedaan is er de mogelijkheid voor een kasgeldlening (kort geld). In 2019 is geen kasgeldlening aangetrokken.

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Onze verplichte aflossingen langlopende leningenportefeuille zijn € 641.000 en vallen daarmee ruimschoots binnen de norm van € 11.496.000

Kasgeldlimiet

Er is in 2019 geen kort geld aangetrokken (kasgeldleningen).

Drempelbedrag schatkistbankieren

Alle (tijdelijke) overtollige middelen moeten verplicht in de schatkist aangehouden worden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag van € 431.000 is in 2019 niet overschreden.

Rente en beleggingsvolume

Ontvangen rente uitgezette leningen en liquide middelen

In de programmabegroting werd uitgegaan van een opbrengst van € 68.500, een verwacht rendement van 0,5% op langlopende uitgezette leningen en liquide middelen. Bij de Najaarsnota 2019 is hiervan € 50.000 afgeraamd. In 2019 is uiteindelijk een opbrengst gerealiseerd van € 18.700 over de uitgezette langlopende leningen.

Over de liquide middelen (schatkist en bankrekeningen) is € 0 rente ontvangen.

Bij een gemiddeld volume van € 9.266.000 betekent dit een gemiddeld rendement van 0,21%.

Overzicht resultaat uitgezette leningen en liquide middelen		<i>bedrag x € 1.000</i>
	Rekening 2018	Rekening 2019
Opbrengst per saldo	16	19
Gemiddeld volume	10.768	9.266
Gemiddeld rendement	0,14%	0,21%

Betaalde rente leningenportefeuille (externe projectfinanciering)

Voor het project Integraal Kind Centrum Berkelwijk is in februari 2019 een 25-jarige lening aangetrokken bij de BNG van € 4,315 miljoen (looptijd tot en met 5-2-2044).

Gemeente Leusden

De restant schuld per ultimo boekjaar is € 4,315 miljoen.
De rentelast 2019 voor deze nieuwe lening is € 49.707 (1,278%).

Leningenportefeuille 2019:

Kredietverstrekker - Project	Ingangsdatum	Einddatum	Totaal leningen	Tarief	Schuld 1-1	Lening 2019	Aflos 2019	Schuld 31-12	Rente 2019
BNG - MFC Atria	15-7-2015	14-07-2040	€ 6.000.000	1,705%	€ 5.280.000	0	€ 240.000	€ 5.040.000	€ 88.148
BNG - Hart van Leusden	11-10-2018	31-12-2042	€ 5.700.000	1,455%	€ 5.472.000	0	€ 228.000	€ 5.244.000	€ 79.618
BNG – IKC Berkelwijk	6-2-2019	5-2-2044	€ 4.315.000	1,278%	0	€ 4.315.000	0	€ 4.315.000	€ 49.707
Totaal			€ 16.015.000		€ 10.752.000	€ 4.315.000	€ 468.000	€ 14.599.000	€ 217.473

Renteontwikkeling

De rentes op de kapitaal- en geldmarkt zijn in 2019 nog verder gedaald. Brexit, handelsoorlogen, consumenten die sparen en ook het beleid van de Centrale Banken: veel oorzaken die aan de basis stonden van de zeer lage en zelfs negatieve rentes in 2019.

De banken verwachtten voor 2020 geen forse stijging van de korte en/of lange rente. Renteontwikkelingen zijn mede afhankelijk van het ECB beleid. De verwachting was dat het huidige beleid van de ECB niet op korte termijn radicaal omgegooid zou worden. Echter, vanaf begin 2020 worden rente- en beursontwikkelingen gedomineerd door het coronavirus, ze bewegen daarmee alle kanten op. Iedere uitspraak over een verwachting is een slag in het luchtledige.

Indicatie: 10 jaar NL-staatslening begin maart 2020 -/ 0,20%, half april 2020 -/ 0,02% (maart 2019 0,50%)

Renteschema

In onderstaand schema wordt uiteen gezet hoe de rentetoerekening in 2019 heeft plaatsgevonden:

a.	externe rente lasten over korte en lange financiering		217.473
b.	externe rente baten		18.655
	saldo rente lasten en rentebaten		€ 198.818
c1.	rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	0	
c2.	rente van projectfinanciering die aan betreffende taakvelden is doorberekend	217.473	
	aan taakvelden toe te rekenen rente		18.655
d1	Rente over eigen vermogen		-
d2	Rente over voorzieningen		-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		€ 18.655
e	aan taakvelden toegerekende rente		-
	Positief renteresultaat op het taakveld treasury		€18.655

Volume leningen en liquide middelen

Het volume aan uitgezette langlopende leningen en liquide middelen per ultimo boekjaar is als volgt:

Overzicht leningen en liquide middelen	bedragen x € 1.000	
	31-12-2018	31-12-2019
Uitgezette leningen, looptijd langer dan 1 jaar	1.361	1.307
Middelen in de schatkist	5.642	9.605
Bankrekeningen	351	275

Totaal	7.354	11.187
---------------	--------------	---------------

Het volume per ultimo boekjaar (momentopname) is met € 3,8 miljoen toegenomen van € 7,4 miljoen naar € 11,2 miljoen. Het gemiddelde volume is met € 1,5 miljoen afgenomen van € 10,8 miljoen naar € 9,3 miljoen. Deze gemiddelde afname wordt met name veroorzaakt door de investeringen Verkeersplan Achterveld/Hessenweg € 2,1 miljoen, Hart van Leusden € 3,0 miljoen en IKC Berkelwijk € 1,6 miljoen en aan de andere kant inkomsten vanuit het grondbedrijf van € 5,6 miljoen door grondverkopen.

Gemeentegaranties

Garantstelling geldleningen

Het totaal van door de gemeente geborgde geldleningen bedraagt per eind 2019 € 2,607 miljoen (per eind 2018: € 2,593 miljoen). Dit zijn in totaal tien gemeentegaranties. In 2019 is een nieuwe gemeentegarantie voor een lening van € 150.000 verstrekt aan LTV Lockhorst ten behoeve van de vervanging van een blaashal en aanschaf van led-verlichting. Voor deze garantie heeft de Stichting Waarborgfonds Sport zich ten behoeve van de gemeente voor 50% oftewel € 75.000 mede borg gesteld.

Achtervang sociale woningbouw

De leningen van in Leusden werkzame woningbouwcorporaties worden primair geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het schuldrestant van deze leningen bedraagt per eind 2019 in totaal € 106,6 miljoen (per eind 2018 was dit € 105,0 miljoen). In 2019 zijn drie nieuwe achtervangovereenkomsten met het WSW aangegaan. De gemeente heeft samen met het Rijk een achtervangpositie in het WSW.

Nationale Hypotheek Garantie

Via de Nationale Hypotheek Garantie worden leningen geborgd om het eigen woningbezit te bevorderen en voor de kwaliteitsverbetering van eigen woningen. Het Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW) is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit instrument. Per 2011 is de gemeentelijke achtervangpositie in het WEW voor nieuwe hypotheekgaranties beëindigd. Het Rijk is sindsdien de achtervanger voor nieuwe garanties. Voor de tot en met 2010 verstrekte, nog lopende garanties blijft de gemeentelijke achtervang in stand. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (juni 2019) betreft het in Leusden 733 hypotheekgaranties van in totaal € 135 miljoen.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Doel en inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering gaat in op de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering over het jaar 2019.

Bedrijfsvoering gaat over mensen, middelen en mogelijkheden om de gemeente goed te laten functioneren en over de randvoorwaarden die onze ambities, plannen en voornemens helpen realiseren. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn: personeel, organisatie, informatisering, automatisering, huisvesting, planning en control enzovoorts.

Als college moeten wij expliciet verantwoording afleggen aan de raad over het onderwerp "informatieveiligheid". Wij doen dat door in deze paragraaf "bedrijfsvoering van het jaarverslag" een aparte paragraaf "controle en verantwoording informatieveiligheid" op te nemen. Daarmee voldoen wij aan het nieuwe (horizontale) verantwoordingsproces voor de informatieveiligheid.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2019 hebben we de zorg- en knelpunten in de organisatie geïnventariseerd. Een oplopend ziekteverzuim, hoge werkdruk bij een substantieel deel van de organisatie, en verminderde integraliteit in de organisatie zijn belangrijke zorgpunten. Op een aantal plaatsen in de organisatie is sprake van een formatief knelpunt. Daarnaast wordt geconstateerd dat het gevoel van verbondenheid en sociale cohesie afneemt. We hebben in 2019 de zorgpunten gemonitord en middels de Benchmark Berenschot is inzicht gegeven in de taken en formatie. De bevindingen zijn opgenomen in de Kadernota 2020. In juli 2019- december 2019 zijn de geconstateerde knelpunten nader onderzocht. Door middel van een onderzoek door een extern deskundige en personeelsbijeenkomsten is nader geduid waar de knelpunten zitten. Vervolgens heeft een analyse plaatsgevonden en is begin 2020 een plan van aanpak opgesteld om de zorg- en knelpunten op te lossen.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Voor de invoering van de WNRA is in BLNP-verband samengewerkt. Om de invoering zo eenvoudig en zuiver mogelijk te houden is er gekozen voor een technische omzetting, waarbij de bestaande lokale regelingen zoveel mogelijk zijn behouden. Dit heeft geresulteerd in 4 personeelshandboeken en een gemeenschappelijke set WNRA-proof brieven, arbeidsovereenkomsten en addenda.

In 2020 starten we met de harmonisatie van de lokale regelingen om uiteindelijk tot 1 personeelshandboek voor de 4 BLNP gemeenten te komen.

Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)

Begin 2019 heeft de Risico Inventarisatie en evaluatie (RI&E) plaatsgevonden van het nieuwe Huis van Leusden. Voorafgaand is aan alle medewerkers gevraagd naar specifieke aandachtspunten in de werkomgeving die in het onderzoek meegenomen konden worden.

Uitkomst van de RIE is dat het gebouw ARBO-technisch in orde is. De veiligheid en gezondheid van de medewerkers is gewaarborgd. De aanvullende adviezen uit de RIE hebben in 2019 tot een aantal wijzigingen geleid, zoals andere instelling van de airconditioning en aanpassingen aan de balies. Andere aanpassingen staan nog gepland voor 2020. Daarnaast is een aanvullend Akoestisch onderzoek gedaan, waardoor ook aanpassingen zijn gedaan om de overlast van het geluid in de kantooromgeving te beperken.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)

In 2019 is, zoals afgesproken een planning gemaakt voor het MTO in 2020. Dit staat opgenomen in de planning van de organisatie ontwikkeling.

Sturing en verantwoording

Bestuurlijke planning en control

In een amendement van 8 november 2018 heeft de raad besloten dat de werkgroep Financiële Verantwoording zich buigt over aanbevelingen ter verbetering van de P&C- instrumenten. Doel daarbij was:

- het delen van ervaringen;
- en daarbij suggesties en ideeën te verzamelen (gezamenlijk oordeel)
- om de P&C-instrumenten beter te maken;
- zodat ieder individueel raadslid meer inzicht heeft in welke keuzes er zijn en daarin zijn of haar invloed kan aanwenden.

Afgelopen zomer heeft de raad de eerste stap gezet om Kaderbrief 2020 en de Voorjaarsnota 2019 te evalueren. Vanuit de organisatie is de input van de evaluatieavond uitgewerkt naar een "top 5" van aanbevelingen. De aanbevelingen zijn 30 januari 2020 besproken met de begeleidingsgroep. Besluitvorming in uw werkgroep financiële verantwoording heeft inmiddels plaatsgevonden en de organisatie zal starten met de implementatie van de aanbevelingen.

Van managementletter tot boardletter

Op initiatief van de werkgroep Financiële Verantwoording is in 2019 nagedacht over de waarde en het gebruik

van de Managementletter. De vraag die daarbij speelde was of een Boardletter niet beter aan zou sluiten bij de behoefte van de raad. Dit om de informatie van de accountant meer op de hoofdlijnen te delen in plaats van de details. Met het advies "rapportagevorm bevindingen accountantscontrole" is een stap gezet op weg naar een vorm van Boardletter. Niet als doel op zich, maar meer vanuit de gedachte

- dat een gerichtheid op de "echte" kernpunten de raad in het algemeen zou kunnen helpen de toezichtfunctie effectiever en ook efficiënter in te vullen;
- dat de raad haar eigen rol richting accountant meer functioneler en optimaler zou kunnen invullen

Om dat te bereiken is ingezet op de aanpak van de "standaardfocus vragen", een grotere bestuurlijke duiding van de adviezen van accountant in drie scenario's en een compact format in de vorm van een Boardletter. De eerste "Boardletter nieuwe stijl" is eind 2019 verschenen en de "eerste proeve" voldeed aan de verwachtingen. Met de wijze van behandeling, waarvan het soms nog even zoeken is, wordt verder ervaring opgedaan.

Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering

Per 1 januari 2017 werken de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking is aangegaan omdat er voordelen en resultaten kunnen worden behaald op de zogenaamde 4K's:

- een betere kwaliteit van dienstverlening;
- een minder kwetsbare positie bij een toenemend takenpakket en de eisen die daaraan gesteld worden;
- een kostenbesparing door gezamenlijke inkoop, standaardisatie en harmonisatie van werkzaamheden;
- een grotere kans voor het personeel in (door-) ontwikkeling en breedte en diepte in het takenpakket.

Samenwerking vindt plaats op vier taakvelden waar in 2019 de volgende resultaten zijn gerealiseerd

Financiën

In de samenwerking op het taakveld financiën zijn in 2019 weer stappen gezet. Er wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke financiële applicatie met één rekeningschema. Samenwerking vindt op verschillende vlakken van het financiële taakveld plaats. De focus moet zijn van werken voor één gemeente naar werken voor vier gemeenten. In 2019 zijn onder meer de volgende resultaten behaald.

- Per 18 april 2019 waren alle overheden verplicht om E-facturen te kunnen ontvangen en verwerken. Voor de BLNP gemeenten is deze doelstelling op tijd gerealiseerd.
- De brandverzekering is opnieuw aanbesteed. Nijkerk en Leusden hebben een gezamenlijke Europese aanbesteding uitgevoerd, Bunschoten en Putten een onderhandse aanbesteding. Helaas is de markt op dit moment niet gunstig. De aanbesteding heeft een premiestijging van circa 30% opgeleverd.
- Er wordt gewerkt volgens een gezamenlijk interne controle plan waarin controles en reviews bij elkaar worden uitgevoerd. De (gezamenlijke) accountant stelt in de managementletter van de vier gemeenten dat met deze werkwijze onafhankelijke controles worden bewerkstelligd.
- Waar van toepassing worden bevindingen van de account door de vier gemeenten gezamenlijk opgepakt.
- In het kader van de AVG is een Privacy Impact Assessment (PIA) uitgevoerd op de financiële applicatie. Deze heeft geleid tot een aantal aanbevelingen om de privacy beter te beschermen.
- Eind 2019 is een start gemaakt met het harmoniseren van de processen voor het samenstellen van de P&C producten.

ICT

In 2018 is het BLNP informatisering beleid vastgesteld voor de komende jaren. Uit dit beleid hebben we in 2019 de onderstaande projecten aangepakt.

- In 2019 hebben Leusden en Nijkerk de stap gemaakt naar Exchange Online en de overstap naar Office 365. Deze stap bevordert voor de samenwerking de uniformiteit en de harmonisatie.
- Er is een harmonisatieslag doorgevoerd met enkele applicaties. Met name geldt dit voor de applicatie voor leerlingen vervoer en de leerplichtwet.
- Het veiligheidsbeleid is door de CISO groep voortvarend opgepakt. Er zijn aanvallen op onze systemen geweest van buiten (zie onlangs Citrix). Ook hebben we gezamenlijk de gevolgen van datalekken opgepakt.
- Het privacy beleid is door de AVG groep met de FG (functionaris gegevensbescherming) opgepakt. Er is een conceptbeleidsplan ontwikkeld. Het verwerkingsregister en de werkersovereenkomsten zijn aangepakt. De eerste data protection impact assessments (DPIA's) zijn afgenomen. De verantwoording over 2019 van het privacy beleidsveld zal verderop in deze paragraaf worden toegelicht;
- Er is een gezamenlijk traject opgepakt voor de implementatie van veilige mail in de vier gemeenten. We hebben gekozen voor een applicatiediet ook voldoet aan de voorwaarden van veilige uitwisseling van zorgmail.

P&O

In 2019 heeft het team te maken gehad met de uitval van een aantal medewerkers. Dit heeft gevolgen gehad voor de realisering van de in het jaarplan opgenomen prestaties.

- Het projectplan Personeels- en Salarisadministratie (PSA) bevatte voor 2019 diverse onderdelen. Deze zijn deels geïmplementeerd volgens plan. Zo is er een centraal loket ingericht voor PSA-gerelateerde vragen (Topdesk). Het project Performance Management is technisch gezien opgeleverd. In BLNP-verband is nog geen gezamenlijk beleid opgesteld ten aanzien van de gesprekscyclus. Wel is begonnen om hiermee te werken. Er is in 2019 hard gewerkt aan de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). De onderdelen die hiervoor waren genoemd in het projectplan zijn voor het grootste deel opgeleverd. Vanwege capaciteitsproblemen is in 2019 besloten om het project om te komen tot een eenduidige arbodienstverlening niet uit te voeren

Juridische zaken

In 2019 is door de medewerkers van het juridische team BLNP uitvoering gegeven aan het door het team opgestelde jaarplan. In de basis is het team zelfsturend. Er zijn drie clusters (pijlers), te weten: juridische kwaliteitszorg, juridische advisering en bezwaren en klachten. Speerpunt in het jaarplan 2019 was een digitaal platform. Hieronder wordt kort per onderdeel aangegeven wat in 2019 specifiek is gerealiseerd.

- Team JZ

De kwartiermakers functie is roulerend door een aantal leden van het team ingevuld. In de gastheergemeente Putten vonden de maandelijkse plenaire overleggen plaats en werden door de verschillende clusters de inhoudelijke werkzaamheden afgestemd.

- Juridische kwaliteitszorg

De in het jaarprogramma 2019 geplande werkzaamheden zijn door het team grotendeels uitgevoerd. De huisadvocaat heeft in 2019 drie keer een training voor het team verzorgd. Door de juristen is drie keer een algemene juridische cursus voor medewerkers verzorgd.

- Bezwaren en klachten

Er is een groot aantal commissieleden dat formeel voor alle vier de commissies werkt. Deze leden worden ook wisselend voor de verschillende commissies ingezet. In de praktijk blijkt dat de poule van commissieleden nu voldoende groot is om alle zittingen te kunnen bemensen. De secretarissen van de commissies vervangen elkaar ingeval van ziekte, vakantie etc.

- Juridische advisering

Door de leden van het cluster juridische advisering werd de advisering verzorgd aan de collega's en bestuurders van de deelnemende gemeenten. Waar nodig is over en weer ondersteuning geboden. Ook vond binnen dit cluster de coördinatie van de Wob-verzoeken (Wet openbaarheid van bestuur) plaats.

- Speerpunt: digitaal platform

In 2019 is het digitale platform TOPdesk gelanceerd. Collega's van de vier gemeenten kunnen via dit platform om advies vragen en de behandelaar van het advies kan daar vervolgens via TOPdesk op reageren. Op deze manier vindt kennisdeling plaats en daarnaast brengt het systeem collega's en adviseurs van de vier verschillende gemeenten met elkaar in contact.

Lasten en baten bedrijfsvoering

Jaarrekening 2019 - Apparaatskosten					
€ 15.600.405					
	Domein	Personeel	ICT	Huisvesting	Inhuur
Primaire proces	1. Bestuur	€ 1.282.616	€ 46.960	€ -	€ 391.181
	2. Leefomgeving	€ 2.133.340	€ 36.545	€ 53.245	€ 522.125
	3. Samenleving	€ 946.568	€ 37.073	€ -	€ 527.917
	4. Ruimte	€ 1.880.851	€ 87.121	€ -	€ 388.681
	Totaal	€ 6.243.375	€ 207.699	€ 53.245	€ 1.829.904
	Totale kosten primair proces		€ 8.334.223		
Overhead	voor specificatie van de kosten zie onderdeel Overhead				
	Totale kosten		€ 7.266.182		

Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van onder andere personeel, organisatie, automatisering (ICT), huisvesting, externe inhuur en dergelijke voor de uitvoering van organisatorische taken. Het zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

In bovenstaande tabel staan de totale apparaatskosten vermeld. Hierin is een onderverdeling gemaakt van kosten voor het primaire proces en de overhead. De kosten van het primaire proces zijn verdeeld over de domeinen. De kosten van de overhead worden toegelicht bij het betreffende onderdeel binnen de begroting.

apparaatskosten 2019	primaire proces	overhead	totaal
begroot (incl. wijzigingen)	€ 8.396.492	€ 7.206.221	€ 15.602.713
werkelijk	€ 8.334.223	€ 7.266.182	€ 15.600.405
resultaat	€ 62.269	€ -59.961	€ 2.308

In 2019 is een bedrag van € 15.602.700 begroot (inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen) voor de totale apparaatskosten, de werkelijke kosten zijn € 15.600.400 dit is € 2.300 lager. Deze lagere kosten zijn onder te verdelen in een voordeel van € 62.300 binnen het primaire proces en een nadeel van € 60.000 bij de overhead. Het resultaat valt binnen de vastgestelde budgettaire kaders.

Kengetallen organisatie

BBV indicatoren bedrijfsvoering

Naast de verplichte BBV indicatoren die zijn opgenomen op [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl) zijn er ook vijf indicatoren voor het onderdeel bestuur en organisatie die door de gemeente uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen moeten worden. Deze indicatoren hebben wij opgenomen bij het onderdeel overhead en in deze paragraaf bedrijfsvoering:

Indicator	Eenheid	Leusden Rekening 2018	Leusden Begroting 2019	Leusden Rekening 2019
Formatie	fte per 1.000 inwoners	4,839 fte	4,732 fte	4,779 fte
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	4,562 fte	4,404 fte	4,536 fte
Apparaatskosten	kosten per inwoner	€ 494,97	€ 454,44	€ 513,15
Externe inhuur	kosten externe inhuur als % van totaal loonsom	20,94%	3,34%	23,99%
Overhead	overhead in % van totale lasten	11,90%	12,12%	10,07%

Het gerealiseerde inhuurpercentage is 23,99% (begroting 3,34%). Binnen het primaire proces zijn de inhuurkosten € 1.532.600 hoger dan het begrote bedrag (€ 297.300), voor de overhead zijn de inhuurkosten € 615.900 hoger dan het begrote bedrag (€ 65.000).

Collegeverklaring wettelijke verantwoording Eenduidige Normatiek Singel Information Audit (ENSIA) en informatieveiligheid

Inleiding

Op basis van ENSIA vindt één keer per jaar, in de vorm van een collegeverklaring, verantwoording aan de gemeenteraad en aan diverse toezichthoudende instanties plaats. In deze separate verklaring geeft het college van B&W aan in hoeverre bij de gemeente de beheersingsmaatregelen voldoen aan de voor de ENSIA verantwoording geselecteerde normen voor wat betreft Digitale Identiteit (DigiD) en de Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI) . De gemeente Leusden voldoet aan deze normen.

Ontwikkelingen

De digitale weerbaarheid van gemeenten staat onder druk door een toenemende complexiteit en connectiviteit in het ICT-landschap, nieuwe ontwikkelingen en door te weinig aandacht voor digitale veiligheid bij experimenten en innovatieve projecten. Aanvallers hebben vaak niet meer nodig dan een niet bijgewerkt stukje software of een klik op een phishingmail om toegang te krijgen tot systemen. De meeste incidenten worden nog steeds veroorzaakt door menselijk handelen.

(Bron: Dreigingsbeeld 2019/2020 Informatiebeveiligingsdienst)

Beleid en doelstellingen

Vanaf 2020 geldt de Baseline Informatiebeveiliging voor de Overheid (BIO) als nieuw normenkader voor informatieveiligheid voor de hele overheid. De BIO is nog meer gericht op risicomanagement. Het aantal normen is teruggebracht van 300 Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) naar 150 (BIO). De overgebleven normen zijn echter allemaal verplicht. In BLNP-verband hebben wij ons beziggehouden met het in kaart brengen van de grootste veranderingen en het vormgeven van nieuw strategisch beleid. Vervolgens hebben wij een risico-analyse uitgevoerd. Hiermee heeft de gemeente inzichtelijk gemaakt waar de grootste bedreigingen

voor informatieveiligheid op dit moment liggen. Bovendien voldoet de gemeente Leusden hiermee aan verplichtingen die vanuit diverse audits en normenkaders worden opgelegd. Op basis van deze analyse zijn/worden passende maatregelen geïmplementeerd.

Activiteiten en beheersmaatregelen

Dat we als overheid kwetsbaar zijn bleek onlangs weer door de aanval op de systemen van de Universiteit Maastricht en de beveiligingsproblemen met Citrix systemen die door veel gemeenten, waaronder Leusden worden gebruikt. Ons systeembeheer had eind 2019 al de juiste maatregelen genomen om te voorkomen dat kwaadwillenden misbruik konden maken van de bij Citrix gesignaleerde kwetsbaarheden.

We hebben een risicoanalyse laten uitvoeren naar de informatieveiligheid van de gemeente Leusden. Daarnaast hebben de BLNP-gemeenten een Mystery-Guest uitgenodigd en op bezoek gehad. In beide rapportages worden aanbevelingen gedaan die zullen worden gebruikt als basis voor verbeteracties om de weerbaarheid van de gemeente verder te verhogen waarbij bewustwording extra aandacht verdient.

Meer dan de helft van alle datalekken is het gevolg van menselijke fouten met e-mail. We hebben in BLNP-verband de veilige e-mailoplossing ZIVVER geïmplementeerd waarmee fouten bij het versturen van gevoelige informatie kan worden voorkomen.

Om onze digitale weerbaarheid te verhogen hebben wij net als de andere BLNP-gemeenten ingeschreven op het landelijke VNG aanbestedingsproject GGI-Veilig (Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur). Via GGI-Veilig kunnen we onder meer actieve netwerk monitoring afnemen voor het bewaken van dataverkeer op ons bedrijfsnetwerk. Ook kunnen beveiligingsproducten voor de gemeentelijke ICT-infrastructure worden afgenomen zoals bijvoorbeeld PEN-tests (Penetratie-tests), firewalls, anti-DDOS (Distributed-denial-of-service-aanvallen), end-point protection. Tot slot kunnen beveiligingsexpertisediensten worden afgenomen.

De accountant heeft aandacht gevraagd voor verbetering van de procedures en controles van onze IT met betrekking tot de financiële processen. In BLNP verband hebben we onze procedures en controles voor logische toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer verbeterd.

Resultaten zelfevaluatie

Het beantwoorden van de ENSIA zelfevaluatie leidt niet tot een score. In 2019 wordt de ENSIA zelfevaluatie nog gedaan langs het normenkader van de BIG. Er wordt hoogstens wel of niet voldaan aan de BIG normen. De uitkomsten zijn een indicatie van het voldoen aan de normen. Net als de meeste gemeenten voldoet Leusden nog niet aan alle normen, maar dat is ook niet reëel. Het gaat erom dat je als gemeente continu werkt aan het verbeteren van de informatieveiligheid. Daarnaast gold 2019 als overgangsjaar naar de BIO.

Datalekken

In 2019 heeft de gemeente Leusden met 11 datalekken te maken gehad waarvan er 2 zijn gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) Het betrof 2 x verkeerd verzonden brieven, 5 x verkeerd verzonden e-mail, 2 x teveel persoonsgegevens zichtbaar, 1 x ontvreemding gegevens en 1 x onjuiste gegevensuitwisseling.

Paragraaf F Verbonden Partijen

Paragraaf F Verbonden Partijen

Algemeen

Visie op verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen uit de begroting

De gemeente Leusden wil beoogde doelen uit kadernota's en programmabegrotingen optimaal realiseren. Een optimale borging van het publieke belang is daarbij essentieel. Soms realiseert de gemeente daarbij zelfstandig taken en resultaten, en in andere gevallen zoekt ze samenwerking met derden (bijvoorbeeld andere gemeenten), of belegt de uitvoering extern via subsidiëring of inkoop.

Een specifieke vorm van externe uitvoering is de verbonden partij. Soms volgt dit uit wetgeving, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's en de Regionale Uitvoeringsdiensten. Soms nopen de ontwikkelingen van schaalvergroting en nieuwe gemeentelijke taken tot regionale samenwerking voor de uitvoering van deze taken.

Kenmerken van Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Dit betreft enerzijds de publiekrechtelijke gemeenschappelijke regelingen en anderzijds privaatrechtelijke deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of wanneer de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als de financiële relatie alleen bestaat uit gemeentelijke bijdragen in de vorm van inkomens- of vermogensoverdrachten zoals een subsidie, dan is er geen sprake van een financieel belang. Deze relaties zijn daarom niet in deze paragraaf opgenomen.

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de (beleids)programma's. De functie van deze paragraaf verbonden partijen is om hier inzicht in te bieden.

Vereniging van Eigenaren

De gemeente heeft (in toenemende) ook een bestuurlijk en financieel belang bij verschillende Verenigingen van Eigenaren (VvE). Daarbij moet gedacht worden aan de multifunctionele accommodaties (bijvoorbeeld Atlas en Antaris), maar ook aan het Huis van Leusden. Er is hier sprake van een publiek, openbaar belang en een toenemend financieel belang door het aandeel in de onderhoudsvoorzieningen. Dat vraagt transparantie wat betreft het bestuurlijk toezicht en de toetsing. Daarom nemen wij dit type verbonden partij met ingang van het verslagjaar 2019 op in het hierna opgenomen overzicht van verbonden partijen.

Lokale en regionale sturing op Verbonden Partijen

Het laten uitvoeren van gemeentelijke taken door Verbonden Partijen heeft het risico dat de democratische controle niet optimaal is. Bij de realisering van beoogde gemeentelijke doelen is een optimale borging van het publieke belang echter essentieel. Sinds 2015 is (op initiatief van de Leusdense raad) daarom een regionale werkwijze voor de sturing en controle op verbonden partijen van kracht. Deze werkwijze is ook beschreven in de Nota Verbonden Partijen (2013). De werkwijze is in 2014 regionaal opgenomen in het Manifest Verbonden Partijen, dat is ondertekend door 10 gemeenteraden uit de regio Zuid-Oost Utrecht. De werkwijze haakt in op de aangescherpte Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) 2015. Krachtens de Wgr dienen verbonden partijen jaarlijks vóór 15 april een kadernota met algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende begrotingsjaar aan de raad aan te bieden. Dit is vooral van groot belang bij voorgenomen inhoudelijke of financiële wijzigingen. In de regionale werkwijze worden de verbonden partijen verzocht hun kadernota uiterlijk op 31 januari in te dienen, zodat de raad nog een zienswijze op voorgestelde wijzigingen kan indienen vóórdat het AB van de verbonden partij de concept-begroting vaststelt. Zo wordt het zwaartepunt van sturing door de raad meer vooraan in de beleids- en begrotingscyclus geplaatst.

De raad heeft per verbonden partij twee "rapporteurs" benoemd. Zij volgen namens de hele raad de ontwikkelingen bij de verbonden partij nauwgezet en informeren de raadsfracties.

Gemeentelijk vindt (in principe) geregeld overleg plaats tussen de accounthouders (beleidsadviseurs), de financiële adviseurs en de procescoördinator Verbonden Partijen. Daarbij toetsen zij het vastgestelde afsprakenkader rondom sturing en controle aan de praktijk en bespreken zij nieuwe ontwikkelingen op dit gebied. In 2019 is door capaciteitsgebrek geen structurele invulling gegeven aan de rol van procescoördinator Verbonden Partijen. Omdat de stroom rondom de verbonden partijen, de rol van de adviseurs goed is in geregeld en ook de aanpak met de raadsrapporteurs goed werkt, beraden we ons in het kader van de organisatieontwikkeling op de vraag of de rol van procescoördinator überhaupt wel ingevuld moet worden.

In 2018 is een nieuw Coalitieakkoord opgesteld. In het coalitieakkoord 2018-2022 zetten we, waar dat bewezen de best denkbare vorm is, ook in de regio in op samenwerking en partnerschap. We zoeken op alle mogelijke terreinen naar schaalvoordeel en we willen samen werken om de efficiency en innovatie van beleid en uitvoering te verbeteren. Onze eigen effectief gebleken werkmethodes (best practices) delen wij met onze partners in en buiten de regio.

Beheersingsmethodiek voor verbonden partijen

De gemeente monitort de verbonden partijen door het beoordelen van management- en bestuursrapportages en de begrotingen en jaarrekeningen van de betreffende instellingen. Het college rapporteert de raad gedurende het jaar in de P&C-documenten over relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen, nieuwe financiële risico's en beleidswijzigingen in de uitvoering van de taken.

Het Coalitieakkoord 2018-2022 en de Nota Verbonden Partijen van 2013 zijn daarbij kaders. De Nota Verbonden Partijen dateert van 2013. Wegens capaciteitsgebrek en onvoldoende prioriteit is de nota verbonden partijen in 2019 niet geactualiseerd.

Overzicht verbonden partijen en deelnemersbijdragen 2019

	Naam	Programma begroting	Juridische rechtsvorm	Bijdrage 2019
1	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.499.836
2	GGD regio Utrecht (GGDrU)	Bestuur en Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 975.000
3	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 823.596
4	GBLT (belastingen)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 451.200
5	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	Bestuur en Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 342.682
6	Regionale Werkvoorziening Amersfoort e.o. (RWA)	Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 211.000
7	Amfors Holding BV	Samenleving	Vennootschap (BV)	€ 0
8	Vitens	Bestuur	Vennootschap (BV)	€ 0
9	VvE Atlas	Leefomgeving	Vereniging	€ 11.654
10	VvE Antares	Leefomgeving	Vereniging	€ 38.496
11	VvE Huis van Leusden	Leefomgeving	Vereniging	€ 1.149
12	VvE De Biezenkamp 29	Leefomgeving	Vereniging	€ 3.120
13	Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)	Bestuur	Stichting	€ 110.000
14	Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP	Bestuur	Regeling zonder meer	€ 0
	TOTAAL BIJDAGEN 2019			€ 4.467.733

Financieel belang

In totaal is in 2019 door Leusden een deelnemersbijdrage aan de verbonden partijen van € 4,47 miljoen betaald. Dit is circa 7,7 % van de totale gemeentebegroting. Het grootste deel van deze bijdrage is gekoppeld aan afgenomen producten en diensten. Het resterende deel betreft een bijdrage naar rato van het aantal inwoners of woningen.

Het financiële belang van de gemeente Leusden in de verschillende Verbonden Partijen varieert tussen 0,5% en 6,4%, afhankelijk van het aantal en de omvang van de andere deelnemers in een Verbonden Partij.

Gegevens en ontwikkelingen per verbonden partij

1. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht en de Meldkamer Ambulancezorg (MKA). De politie Eenheid Midden Nederland is aan de veiligheidsregio verbonden door een convenant.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Burgemeester G.J. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoering brandweezorg, organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen. Noodhulpverlening in de regio Utrecht.
<i>Openbaar belang:</i>	Adequate brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Alle burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten hebben zitting in het AB.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

Vanaf 2019 maakt de fusiegemeente Vijfherenlanden deel uit van Veiligheidsregio Utrecht. Naast de collectieve taken neemt Leusden geen aanvullende taken meer af van de VRU.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma veiligheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 1.499.836
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijkse inwonersbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zgn. “ijkpuntscores”
<i>Financieel belang in %:</i>	1,9%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 2.572.000 (concept jaarrekening 2019)
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 13.081.000 (inclusief resultaat 2019)
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 44.366.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Frictie- en ontvlechtingskosten die door de overgang naar een landelijke meldkamer achterblijven bij de VRU. - Extra loonkosten a.g.v. gelijkwaardige bezoldiging vrijwilligers en beroepskrachten. - Wegvallen opbrengsten OMS aansluitingen.

2. GGD regio Utrecht (GGDrU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zeist
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke Regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder P. Kiel
<i>Doel deelname:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg. Daartoe voert de dienst (wettelijke) “basistaken” en (op lokaal beleid gebaseerde) “keuzetaken” uit.
<i>Openbaar belang:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Invulling geven aan de wettelijke rol bij crisis en rampen; - Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke gemeente is met een lid vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (met uitzondering van gemeente Utrecht) en ook in de bestuurscommissie. Het AB benoemt het DB.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019

Het jaar 2019 van GGD regio Utrecht (GGDrU) stond in het teken van de vaststelling van de bestuursagenda 2019- 2023. Er zijn drie belangrijke speerpunten vastgesteld; Kansrijk opgroeien; gezonde leefomgeving en langer gelukkig gezond zelfstandig. Om handen en voeten te geven aan deze speerpunten worden er programma's uitgevoerd zoals het programma Voorzorg om de ontwikkelkansen van (aanstaande) moeder en kinderen te vergroten. Het programma Kansrijk opgroeien is hoe eerder je investeert in veilig en gezond opgroeien hoe langer je rendement hebt.

Een gezonde leefomgeving en langer gelukkig gezond zelfstandig is gericht op de verbinding met het fysieke domein. Het thema gezondheid moet een plek krijgen in de omgevingsvisie en- plannen. Het derde speerpunt gaat over gelukkig gezond zelfstandig. Het gaat hier vooral erom dat alle inwoners blijvend gestimuleerd worden om in beweging te blijven.

Naast de uitvoering van de maatschappelijke opdracht vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg), is gewerkt aan

Gemeente Leusden

de voorbereidingen om het nieuwe digitale dossier, het GGID, verder te ontwikkelen. Er is vertraging opgelopen en er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de drie GGD'en en de leverancier. Redenen voor vertraging zijn onder meer de voorbereiding en uitvoering van nieuwe vaccinatiecampagnes (meningokokken, maternale kinkhoest) en autonome ontwikkelingen, zoals de AVG waardoor GGD medewerkers minder beschikbaar waren voor de ontwikkeling van het GGID.

Met de leverancier is een plan van aanpak vastgesteld voor de uitvoering van de resterende werkzaamheden. Concreet betekent dat er een extra vergoeding wordt gevraagd van 1.5 miljoen. De drie GGD-en dragen in gelijke delen bij in deze betaling. GGDrU verwerkt haar deel van de vertragingsvergoeding binnen het bestaande financieel kader en de begroting van 2020 en heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGDrU. De GGDrU kan nu verder met de ontwikkeling van het GGID met een verwachte oplevering in 2020.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 975.000
<i>Financieel belang:</i>	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd. Een voordeling of nadelig saldo over het begrotingsjaar wordt over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van het aantal inwoners per 1 januari van dat jaar.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca 3%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 594.000 (prognose obv BERAP)
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 4.232.700
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 11.747.500
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk-opbrengsten moet zodanig zijn, dat de GGDrU in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen.

3. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Soest
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De Utrechtse gemeenten
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Het op een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde manier sturing en uitvoering geven aan het afvalstoffenbeleid in provincie Utrecht.
<i>Openbaar belang:</i>	Zorgen voor goede, reguliere en milieu en financieel verantwoorde verwerking van door gemeenten ingezamelde grondstoffen en afval. Tevens kennisuitwisseling en –vergroting op het gebied van efficiënte afvalinzameling en –verwerking.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het AB bestaat uit 1 lid uit elke gemeente.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019

In 2019 heeft de omvorming naar een “Bedrijfsvoeringsorganisatie” conform de Wgr 2015 zijn beslag gekregen.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 823.596
<i>Financieel belang:</i>	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. De GR heeft een 100% belang in de NV Afvalverwijdering Utrecht (en is zo hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele omzetbelastingsschulden van de NV), en een minderheidsbelang in de NV Rova Holding.
<i>Financieel belang in %:</i>	2%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 193.627
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 497.533
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 17.070.250
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet, debiteuren- en investeringsrisico's.

4. GBLT (Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Vijf waterschappen en zes gemeenten, te weten Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Nijkerk, Leusden en Zwolle.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Een efficiënte en effectieve heffing en invordering van gemeentelijke belastingen (en waterschapsbelastingen) en uitvoering van WOZ-taken op een hoog kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten.
<i>Openbaar belang:</i>	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordening en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft met één bestuurslid zitting in het AB.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

In 2019 heeft GBLT opnieuw prioriteit gegeven aan het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening. Verbeteringen worden doorgevoerd op basis van een meerjarige ontwikkelstrategie, en betreffen het voortdurend doorvoeren van verbeteringen in processen, systemen en medewerkers.

Er is door GBLT gewerkt aan het invoeren van de gewijzigde systematiek voor het waarderen van WOZ-objecten. Per 2022 is het verplicht dat woningen naar gebruiksoppervlakte (m²) worden geregistreerd in plaats van naar inhoud (m³). Het project verloopt voorspoedig; naar verwachting worden in 2021 WOZ-beschikkingen op basis van m² naar inwoners van Leusden verstuurd. GBLT heeft in 2019 voor het eerst belastingaanslagen voor de variabele afvalstoffenheffing (diftar) in Leusden opgelegd. Het betrof aanslagen over het belastingjaar 2018.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 451.200
<i>Financieel belang:</i>	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn waar mogelijk ontleend aan de Basisregistratie Personen en Woz-basisregistratie (aantallen inwoners en Woz-objecten).
<i>Financieel belang in %:</i>	2,9%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 2.064.000
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 6.298.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	GBLT beschikt in principe niet over eigen (weerstand)vermogen; financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg, alsmede de provincie Utrecht.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder E. van Beurden
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoeren van milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten.
<i>Openbaar belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht heeft in 2019 wederom een aantal wettelijke milieutaken voor de gemeente Leusden uitgevoerd. Het ging om het milieudeel van de omgevingsvergunning, toezicht en handhaving voor alle Wm-bedrijven (VTH milieu), het uitvoeren van geluidtaken, de milieuklachtenlijn (24-uurs bereikbaarheid), advisering, het ketentoezicht en het Besluit bodemkwaliteit.

Aan deze taakuitvoering door de RUD Utrecht lag een aantal beleidsdocumenten ten grondslag: het VTH-beleidsplan milieu gemeente Leusden, het Jaarprogramma 2019 RUD Utrecht – gemeente Leusden, de dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2018-2021 RUD Utrecht – gemeente Leusden en de Landelijke Handhavingstrategie inclusief leidraad.

Gemeente Leusden

In 2019 was de totale gerealiseerde productie groter dan de geprognostiseerde productie in de DVO. Voor beoordelingen Milieu Effectrapportages (MER), meldingen bodemenergiesystemen en bodemtaken is een aanvullende opdracht verstrekt. Het betreft met name vraag gestuurde producten. De integrale milieucontroles zijn uitgevoerd conform DVO. Het naleefgedrag van de Leusdense bedrijven is goed te noemen. Er zijn 5 geluidscontroles bij evenementen uitgevoerd en 2 gebiedscontroles horeca. In 2019 zijn 16 milieuklachten afgehandeld door de RUD Utrecht. Het aantal meldingen Activiteitenbesluit bleef achter bij de prognose. De werkzaamheden voor vergunningverlening nam in 2019 toe door o.a. de beoordelingen MER (zie hierboven). Voor een aantal bedrijven zijn de energievoorschriften van de vergunning geactualiseerd. In het kader van het Besluit bodemkwaliteit (BBK) heeft de RUD Utrecht surveillances uitgevoerd en meldingen Besluit Bodemkwaliteit afgehandeld. De RUD Utrecht heeft de gemeente geadviseerd over PFAS, de PAS en het dossier Vink. Tot slot zijn in 2019 voorbereidingen getroffen voor de overdracht van asbesttaken aan de RUD Utrecht per 2020. Hiertoe heeft het college eind 2019 het VTH-Uitvoeringsbeleid bedrijfsmatige asbestsaneringen regio Utrecht vastgesteld.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur - programma Veiligheid Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 342.682
<i>Financieel belang:</i>	2,13%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 416.000
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 1.332.000
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 2.411.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Outputfinanciering (productie, kengetallen en innovatie), ziekteverzuim, bedrijfsvoering.

6. Regionaal Sociaal Werkvoorzieningschap Amersfoort en Omstreken (RWA)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder P. Kiel
<i>Doel deelname:</i>	Het uitvoeren van alle gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een SW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Werk en Inkomen.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

RWA is de bestuurlijke opdrachtgever aan de uitvoeringsorganisatie Amfors. De ontwikkelingen die zich vanaf 2015 (sluiting van de Wsw) hebben ingezet duren voort. Het aantal SW-medewerkers blijft krimpen door natuurlijke afvloeiing, en daarmee moet ook de uitvoeringsorganisatie krimpen. Ook dit gebeurt door natuurlijke afvloeiing. Door in te zetten op programma's die de vitaliteit van de SW-medewerkers stimuleren, door te investeren in technische hulpmiddelen en door een effectievere inzet van de SW-medewerkers kunnen enerzijds de SW-medewerkers langer productief blijven, terwijl anderzijds het financiële resultaat van Amfors op peil blijft.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 211.000 (voorlopig)
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente stelt de ontvangen rijksbijdrage WSW volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatiesaldo.
<i>Financieel belang in %:</i>	6,39%
<i>Resultaat over 2019:</i>	Resultaten over 2019: Resultaat RWA (Wsw-resultaat) is € 5,485 miljoen negatief. Dit wordt aangezuiverd met het bedrijfsresultaat van Amfors ad € 2,181 miljoen positief. Het per saldo negatieve resultaat is door de gemeenten aangezuiverd met € 3,304 miljoen (waarvan Leusden € 211.000).
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 0 (ultimo 2019)
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 15.956.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Het resultaat van RWA is enerzijds afhankelijk van de Rijkssubsidie. Het macrobudget waarop deze Rijkssubsidie is gebaseerd, gaat uit van een hogere uitstroom van het aantal SW-ers dan in werkelijkheid plaatsvindt, waardoor de Rijkssubsidie eerder afneemt dan wenselijk. Het resultaat van RWA is anderzijds afhankelijk van de opbrengst van Amfors. Amfors heeft te maken met krimp in het aantal medewerkers en vergrijzing van medewerkers. Amfors moet daarop voldoende (kunnen) anticiperen om de opbrengsten op niveau te houden.

7. Amfors Holding

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Besloten Vennootschap
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Wethouder P. Kiel
<i>Doel deelname:</i>	Instandhouding van werkbedrijven waarheen werknemers van RWA gedetacheerd worden om te (leren) werken.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een SW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De portefeuillehouders Financiën uit de deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

Zie hierboven bij Regionaal Werkvoorzieningschap Amersfoort e.o.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente Leusden bezit aandelen Amfors.
<i>Financieel belang in %:</i>	6,39%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 0 (ultimo 2017). Betreft resultaat na aanzuivering tekort aan RWA van € 2,867 miljoen.
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 2.500.000
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 4.250.806
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Door het dalende aantal SW-ers bij RWA en een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten bij RWA worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat RWA nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.

8. Vitens

Gemeente Leusden

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Naamloze vennootschap.
<i>Deelnemers:</i>	Vitens heeft honderdtien aandeelhouders, die gezamenlijk 5.777.247 aandelen bezitten.
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Zeggenschap op basis van het aantal aandelen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
<i>Openbaar belang:</i>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de drinkwatervoorziening in de gemeente Leusden. Vitens is in 2006 ontstaan uit fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Bezit van aandelen.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

In 2019 heeft Vitens vooral ingezet op het veilig stellen van toekomstige grondwatervoorraden. De voorliggende grote maatschappelijke opgaven (groei waterafzet, impact klimaatverandering, versterken waterreserves, intern: handhaving kwaliteit dienstverlening en versterking van de organisatie) vergen een groter investeringsvolume. Daarnaast zorgen ook de dalende WACC en de dalende rente voor een toenemende druk op de financierbaarheid van Vitens. De Solvabiliteit is daardoor in 2019 gedaald onder de 30%. Op basis van het afgesproken financieel beleidskader wordt er in dat geval geen dividend aan de gemeenten uitgekeerd.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen € 1,00 Vitens.
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	nihil
<i>Financieel belang in %:</i>	Ongeveer 0,5%
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 5.400.000 (ultimo 2019) Over het jaar 2019 zal geen dividend worden uitgekeerd omdat de solvabiliteit lager is dan 30%.
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 533.000.000 (ultimo 2019)
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 1.293.000.000 (ultimo 2019)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

9. VvE Atlas

Programma	Domein Leefomgeving, accommodaties
Doel	De gemeente Leusden is eigenaar van de scholen, de gymzaal en de BSO ruimte in MFC Atlas. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
Betrokkenen	Gemeente Leusden, Woningstichting Leusden (WSL) en gebruikers waaronder Voila, Cordeo en Human Kind.
Openbaar belang	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijke delen van VvE Atlas.
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Woningstichting Leusden. De concerncontroller is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen.
Aandelen belang	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 52% eigenaar is (apartementsindex 1: onderwijs, gymzaal en BSO) en de Woningstichting Leusden 48% (apartementsindex 2: woningen).
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente in de VvE Atlas bedraagt op basis van de vastgestelde jaarrekening 2019 € 11.654.
Materiele risico's	Geen.
Ontwikkelingen	Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.
Ambtelijke benoemingen	De concerncontroller vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financieel adviseurs van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

10. VvE MFC Antares

Programma	Domein Leefomgeving, accommodaties
Doel	De gemeente Leusden is eigenaar van de sportzaal in MFC Antares. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
Betrokkenen	Woningstichting Leusden en Gemeente Leusden. Als gebruikers Voila, Real-gym, Leusden ZET, horeca exploitant.
Openbaar belang	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Antares.
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Woningstichting Leusden.
Aandelen belang	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 12,5% eigenaar is (apartementsindex 5: sportzaal) en de Woningstichting voor 87,5% (Onderwijs, Horeca, kinderopvang, commercieel en woningen).
Financieel belang	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering. De VvE is in 2020 actief geworden. In 2019 is er geen financieel beheer uitgevoerd door de VvE. Tijdens de oprichtingsvergadering in 2020 is de VvE bijdrage van de gemeente vastgesteld op € 38.496.
Materiele risico's	Geen.
Ontwikkelingen	De Vereniging van Eigenaars is in 2017 opgericht. In 2020 is er een oprichtingsvergadering geweest waarin het bestuur is benoemd en de beheerafspraken zijn vastgelegd.
Ambtelijke benoemingen	De beleidsadviseur vastgoed is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen. Twee financiële adviseurs van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

11. VvE Huis van Leusden

Programma	Domein Bestuur, dienstverlening
Doel	De gemeente is eigenaar van kantoorruimte op de begane grond en de 1e en 2e verdieping van het Huis van Leusden. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
Betrokkenen	Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies (bestuurder en beheerder), Gemeente Leusden (appartementenrecht 1: eigenaar van kantoorruimte op de begane grond, 1e en 2e verdieping. Woningstichting Leusden: eigenaar van de stallingsruimten en bergingen in het souterrain van gebouw, (zorg)woonruimten op de 1e tot en met de 5e verdieping van het gebouw.
Openbaar belang	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Huis van Leusden.
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies.
Aandelen belang	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 27,7% eigenaar is.
Financieel belang	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering. De bijdrage van de gemeente voor 2019 is vastgesteld op € 1.149,37.
Materiele risico's	Geen
Ontwikkelingen	Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.
Ambtelijke benoemingen	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen.

12. VvE De Biezenkamp 29

Programma	Domein Leefomgeving, vastgoed
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de eigenaars.
Betrokkenen	Gemeente Leusden en de mede-eigenaren van het appartement.
Openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijk eigenaar van het gebouw.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de VvE en wordt vertegenwoordigd door een medewerker de gemeente.
Aandelen belang	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 50% eigenaar is.
Financieel belang	De administratie van de VvE wordt uitgevoerd door VvE Beheer en Advies Gooi en Eemland. De jaarlijkse bijdrage 2019 in de VvE bedraagt € 3120.
Materiele risico's	Geen.
Ontwikkelingen	In 2019 is door de eigenaren van de VvE besloten tot renovatie van de buitengevel.
Ambtelijke benoemingen	Mede namens de gemeente is een medewerker van VvE Beheer en Advies Gooi en Eemland als bestuurder van de Vereniging benoemd.

13. Inkoopbureau Midden Nederland

<i>Vestigingsplaats:</i>	Vianen
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Stichting
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten IJsselstein, Leusden, Molenlanden, Montfoort, Scherpenzeel, Vijfheerenlanden, Woudenberg, GR Avres, GR RMN.
<i>Doel deelname:</i>	Het behalen van financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor de leden door inkoop in te zetten als strategisch en tactisch instrument voor waarde creatie.
<i>Openbaar belang:</i>	Professionalisering inkoopproces voor deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	In het bestuur van de stichting wordt de gemeente vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris.

Veranderingen in het belang en ontwikkelingen in de Verbonden Partij in 2019:

De gemeente Leusden neemt sinds 2009 deel in IBMN. In 2019 zijn door het bestuur van IBMN de afspraken herijkt en neergelegd in een nieuwe DVO. De deelnemers betalen een basisfee en hebben zich contractueel vastgelegd op de afname van een bepaald aantal uren en de vergoeding van de zgn. meer-uren.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	De gemeente heeft zich contractueel vastgelegd tot een minimale dienstenafname ter hoogte van € 55.000. In 2019 werd voor ca. € 110.000 aan diensten afgenomen van het IBMN.
<i>Financieel belang:</i>	Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst worden - rekening houdend met de minimale afnameverplichting – uren op basis van feitelijke afname vergoed aan het IBMN.
<i>Financieel belang in %</i>	De gemeente Leusden draagt met haar bijdrage voor circa 15% bij in de totale opbrengsten van het IBMN (2018).
<i>Resultaat over 2019:</i>	€ 78.555 (ultimo 2018)
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	€ 323.687 (ultimo 2018)
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	€ 59.496 (ultimo 2018)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Niet realiseren van doelstelling van kostendekkendheid organisatie IBMN (regulier bedrijfsvoeringsrisico IBMN).

14. Samenwerking Bedrijfsvoering BNLP

Gemeente Leusden

<i>Vestigingsplaats:</i>	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Burgemeester G. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	De meerwaarde van deze samenwerking zit onder meer in het samenvoegen van werkzaamheden en het gezamenlijk inzetten van de ambtelijke capaciteit. Daardoor kunnen we elkaar versterken. Dat komt uiteindelijk de dienstverlening aan onze inwoners ten goede.
<i>Openbaar belang:</i>	Doel is om op een aantal bedrijfsvoeringgebieden (Financiën, Juridische Zaken, HRM en ICT) structureel samen te werken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De Regeling zonder meer heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, bestuur en begroting. Wel kent de organisatie een stuurgroep waarin de burgemeesters zitting hebben een regiegroep waarin de gemeentesecretarissen deelnemen.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerken
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2019:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de vier samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten. Deze verhouding is: Bunschoten 16,33%, Leusden 28,95%, Nijkerk 35,54%, Putten 19,19%. Deze verhouding wordt toegepast op enerzijds gezamenlijke investeringen en anderzijds op te realiseren besparingen binnen de samenwerking.
<i>Financieel belang in %:</i>	28,95% (2019)
<i>Resultaat over 2019:</i>	De samenwerking geschiedt in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen.
<i>Eigen vermogen eind 2019:</i>	De samenwerking heeft geen eigen vermogen, hiervoor dient het eigen vermogen van de afzonderlijke gemeente.
<i>Vreemd vermogen eind 2019:</i>	De samenwerking heeft geen rechtspersoonlijk, kan daarom geen geldleningen sluiten en er is dus geen sprake van vreemd vermogen.
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	In de samenwerking zijn voor de vier taakvelden businesscases opgesteld. Daarin is becijferd dat de samenwerking een gezamenlijke besparing kan opleveren van € 384.000. Het aandeel van Leusden hierbij bedraagt € 100.000. In de begroting 2019 is dit voordeel structureel afgeraamd tot € 79.000. Voor 2019 is de taakstelling niet gerealiseerd en afgeraamd bij de Najaarsnota.

Paragraaf G Grondbeleid

Paragraaf G Grondbeleid

Belang en doelstelling paragraaf

De paragraaf grondbeleid heeft tot doel te informeren over het beleid rondom de ontwikkeling van grond binnen de gemeente. Met grondbeleid wordt bedoeld de beleidsafweging aangaande de grondproductie en de keuze in het daarbij wettelijke en gemeentelijke instrumentarium. Daarbij wil de gemeente transparant zijn over haar handelen en de juiste instrumenten bieden voor de realisatie van de ruimtelijke programma's die al zijn vastgesteld. Hoe de gemeente invulling geeft aan het grondbeleid is verder uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2020 die begin 2020 is vastgesteld door de Raad.

In de planning-en-controlcyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks drie keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Leusden. Dat is op de volgende momenten:

1. In november via de paragraaf grondbeleid in de programmabegroting
2. In mei via de Actualisatie Grondexploitaties
3. In juli via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening

Beleidskaders

De Nota Grondbeleid 2020 geeft kaders die moeten bijdragen aan een voldoende adequaat grondbeleid. Dit gelet op de ontwikkeling van Leusden en de rol en positionering van de gemeente Leusden in de samenleving, in het bijzonder het ruimtelijk domein. De financiële uitgangspunten zullen nog worden geactualiseerd en als onderdeel worden toegevoegd aan de Nota Grondbeleid 2020. In het najaar van 2020 verwachten wij het onderdeel met de financiële uitgangspunten aan de raad te kunnen aanbieden.

In onderstaand model is aangegeven in welke nota's de kaders rondom het grondbeleid zijn vastgelegd en in welke documenten de wijze van uitvoering van het grondbeleid naar voren komt.

<i>Sturing Grondbeleid</i>		
Kaders	Nota grondbeleid 2013 - 2017	Nota financiële beleidskaders Grondbedrijf (2015)
	Kaderbrief Grondprijnsbeleid	Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2010)
	Nota Kostenverhaal 2019	
Uitvoering	Paragraaf Grondbeleid / Weerstandsvermogen	Begroting en jaarrekening
	Actualisatie grondexploitaties	Prijzenbrief Kostenverhaal 2019
	Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)	Grondprijzenbrief

Ontwikkelingen

Omgevingswet

In relatie tot de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet wordt verwezen naar domein 'Ruimte' in het jaarverslag.

Vennootschapsbelastingplicht

De gemeente Leusden is met ingang van 1 januari 2016 vennootschapsbelastingplichtig. Uit een eerdere analyse is destijds naar voren gekomen dat de vennootschapsbelastingplicht ook geldt voor het voeren van grondexploitaties.

De gemeente heeft eind 2019 een vaststellingsovereenkomst (VSO) gesloten met de Belastingdienst waarin

onder meer afspraken zijn vastgelegd over de wijze waarop de fiscale openingsbalanswaarde moet worden bepaald. Dit leidt voor de gemeente tot een aanzienlijk lagere vennootschapsbelasting-last dan oorspronkelijk was geraamd. Naar aanleiding van de vaststellingsovereenkomst zijn de aangiften 2016, 2017 en 2018 (opnieuw) ingediend. Op basis hiervan is over de periode 2016 t/m 2018 ongeveer € 50.000,- aan vennootschapsbelasting verschuldigd. Deze last is 2019 verantwoord en wordt gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf. In 2019 werd rekening gehouden met een vennootschapsbelasting-last van ongeveer € 340.000 over 2019 t/m 2022. Over 2019 (realisatie) en over 2020 t/m 2022 (ramingen actualisatie 2020) is naar verwachting sprake van een fiscaal verlies en zal de vennootschapsbelasting-last daarmee nihil zijn.

Coronacrisis

Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf die hierover is opgenomen in het onderdeel ‘Jaarrekening’.

Relatie met programma’s

Het grondbeleid van de gemeente Leusden houdt nauw verband met de diverse programma’s in de begroting en jaarrekening van de gemeente Leusden.

Tabel – Relatie met grondbeleid	
Hoofdstuk	Relatie met grondbeleid
Programma Ruimte	Met grondopbrengsten kan infrastructuur worden aangelegd.
Programma Samenleving	Middels grondopbrengsten wordt er financieel bijgedragen aan realisatie en exploitatie van MFC’s.
Programma Ruimte	Grondexploitatie genereert nieuw uit te geven bedrijfskavels, alsmede kavels voor detailhandel.
Programma Ruimte	De doelstellingen op het gebied van Ruimte en Wonen houden nauw verband met grondbeleid.

Financieel resultaat Grondbedrijf 2019

Het resultaat van het Grondbedrijf over het jaar 2019 bedraagt € 967.000 positief. Dit resultaat bestaat uit het saldo van:

- Een winstneming uit de grondexploitatie Leusden-Zuid van € 271.000 (voordeel)
- Een winstneming uit de grondexploitatie De Biezenkamp van € 28.000 (voordeel)
- Een winstneming uit de grondexploitatie Valleipark van € 31.000 (voordeel)
- Verlaging van de verliesvoorziening De Biezenkamp van in totaal € 197.000 (voordeel)
- Verlaging van de verliesvoorziening De Buitenplaats van € 224.000 (voordeel)
- Verlaging van de verliesvoorziening Groot Agteveld van € 188.000 (voordeel)
- Vrijval voorziening afgesloten complexen van € 18.000 (voordeel)
- Baten strategische gronden ter hoogte van € 10.000 (voordeel)

Winstnemingen

In 2019 zijn geen grondexploitaties afgesloten. Wel dient in 2019 bij een drietal grondexploitaties tussentijdse winst te worden genomen voor een totaalbedrag van € 330.000. Het BBV stelt gemeenten namelijk verplicht om op basis van de zogeheten PoC-methode (Percentage of Completion) tussentijdse winsten te nemen bij grondexploitaties met een voorzien positief resultaat. Periodiek zal bij de vaststelling van de jaarrekening worden voorgesteld om tot tussentijdse winstnemingen over te gaan.

Tussentijdse winstnemingen (x € 1.000)	Type	Actualisatie 2019
Locaties Leusden-Zuid	GREX	271
De Biezenkamp	GREX	28
Valleipark	GREX	31
Totaal		330

Verliesvoorzieningen

Conform het BBV dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognosticeerde verlies op netto contante waarde.

Verliesvoorzieningen (x € 1.000)	Type	Actualisatie 2019	Actualisatie 2020	Verschil
De Buitenplaats	GREX	434	210	-224
Groot Agteveld	FAC	188	0	-188
<i>De Biezenkamp</i>				
- faciliterende exploitatie	FAC	2.361	2.167	-194
- vastgoedexploitatie	MVA	52	49	-3
Totaal		3.035	2.426	-609

Uit de tabel valt op te maken dat sprake is van een aantal grote wijzigingen. Voor grondexploitatie De Buitenplaats heeft dit hoofdzakelijk te maken met een combinatie van vermindering van kosten en stijging van de opbrengsten. Daarnaast is voor Groot Agteveld het voorziene exploitatieresultaat positief geworden. Hierdoor is niet langer sprake van een negatief saldo op eindwaarde. De getroffen verliesvoorziening voor Groot Agteveld valt om die reden geheel vrij. Voor De Biezenkamp geldt met name dat de post onvoorziene kosten is bijgesteld in relatie tot de nog te verwachten kosten. Hierdoor verbetert het voorziene exploitatieresultaat. Op basis van de actualisatie valt per saldo een verliesvoorziening vrij van € 609.000.

Baten strategische gronden

In verband met de herziene verslaggevingsregels kunnen de baten en lasten van de voormalige NIEGG gronden Mastenbroek II en Restant Buitengebied niet meer geactiveerd worden. Met ingang van 2016 komen deze lasten en baten ten laste of ten gunste van het resultaat grondbedrijf. Dit betekent dat het zal bedrag van ongeveer € 10.000 worden toegevoegd aan de Algemene reserve grondbedrijf.

Bestemming Resultaat Grondbedrijf 2019

Wij stellen voor het, per saldo, positieve resultaat ad € 967.000 als volgt te bestemmen:

- € 967.000 te storten in de Algemene Reserve Grondbedrijf.

Het besluit van de raad tot toevoeging/storting algemene reserve is opgenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2019.

Reserves grondexploitaties en weerstandsvermogen

(x € 1.000)	Stand 01-01-2019	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2019
Algemene Reserve Grondbedrijf	2.752	1.245	2.301	1.696
Totaal Reserves Grondbedrijf	2.752	1.245	2.301	1.696
Totale 'vrij beschikbare ruimte' binnen ARG vóór resultaatbestemming				1.696
Bij: Storting vanuit resultaat grondbedrijf 2019				967
Totale 'vrij beschikbare ruimte' binnen ARG na resultaatbestemming				2.663

De beleidsuitgangspunten voor risico's zijn omschreven in de Nota Risicomanagement en Weerstandvermogen 2010. In de nota zijn de beleidskaders opgenomen hoe risico's moeten worden geïdentificeerd, geanalyseerd en beoordeeld.

Om eventuele risico's op te vangen dient de gemeente, alsmede het grondbedrijf, te beschikken over een weerstandsvermogen. De wijze waarop het weerstandsvermogen wordt berekend is tevens vastgesteld in de eerdergenoemde nota.

Zoals toegelicht in de paragraaf 'Weerstandvermogen en Risicobeheersing' van deze jaarrekening, bedraagt de actuele weerstandsratio van het grondbedrijf 1,50. Dit valt buiten de bandbreedte van 0,8 - 1,2, welke in het voornoemde beleidskader is vastgelegd. Aangezien de huidige ratio hierboven ligt, zal bij de Voorjaarsnota 2020 een voorstel worden gedaan op welke wijze wordt omgegaan met het surplus binnen het weerstandsvermogen van de ARG. Dit surplus bedraagt ongeveer € 0,9 miljoen. Voor een toelichting op de actuele ratio weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf 'Weerstandvermogen en Risicobeheersing'.

In hoofdstuk 11 van de rapportage "Actualisatie Grondexploitaties 2020" is eveneens ingegaan op de stand van de Algemene Reserve Grondbedrijf. Daarbij is abusievelijk een ratio van het weerstandsvermogen gepresenteerd van 1,44. In werkelijkheid ligt de aanwezige weerstandscapaciteit per 1 januari 2020 hoger en komt de ratio uit op

1,50. De afwijking is ontstaan doordat de mutatie van het gelabelde bedrag voor Binnen in het Buitengebied ad € 102.654 niet juist was verwerkt.

Actuele prognose te verwachten resultaten

In deze paragraaf Grondbeleid is de uitkomst van de projecten gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2020. Dit om een reëel beeld te geven van de huidige stand van zaken. De voorzieningen voor de verliesgevende grondexploitaties worden gewaardeerd tegen de contante waarde. Zie voor een nadere toelichting hierop in het rapport Actualisatie Grondexploitaties 2020.

De voorzieningen voor de verliesgevende grondexploitaties worden gewaardeerd tegen de netto contante waarde. Het effect ten opzichte van de waardering op nominale waarde op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als positieve grondexploitaties is hieronder toegelicht. De hieronder genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2020.

Te verwachten resultaten actief grondbeleid

De gemeentelijke activiteiten inzake grondexploitatie zijn te onderscheiden in zogenoemd actief en faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid voert de gemeente zelf alle fasen van de grondexploitatie uit: van de aankoop van de gronden en eventuele opstallen, sloop, bouwrijp en woonrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van de bouwkaavel. De gemeente heeft de te ontwikkelen grond in eigen bezit.

Tabel - Verwachte resultaten actieve grondexploitaties (bouwgronden in exploitatie) (bedrag x € 1.000)						
Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Buitenplaats	4.823	304	4.913	-214	-210	31-12-2021
Larikslaan	1.084	368	1.478	26	16	31-12-2022
Leusden-Zuid	-233	190	-	43	39	31-12-2020
Hamersveldseweg	890	61	1.112	161	154	31-12-2021
De Biezenkamp	-386	367	-	19	17	31-12-2020
Valleipark	-489	860	792	421	364	21-12-2021
Groene Zoom	-11	11	1	1	1	31-12-2020
Totaal	5.678	2.161	8.296	457	381	

Boekwaarde 31-12-2019	5.678
Nog te verwachten opbrengsten actieve grondexploitaties	8.296
Nog te verwachten kosten actieve grondexploitaties	2.161
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2020) (negatief = verlies)	457
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2019	-210
Te verwachten te nemen winst 2020 en verder	667

De huidige boekwaarde ad. € 5,7 miljoen zal in de toekomst terugverdiend moeten worden door het genereren van de hierboven genoemde opbrengsten. Voor het project de Buitenplaats is reeds een voorziening getroffen ter hoogte van het verwachte verlies ad. € 210.000.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 667.000 (nominaal) bedraagt voor de actieve grondexploitaties. Het genoemde verlies is reeds in 2019 en eerdere jaren verwerkt in het resultaat.

Te verwachten resultaten faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkaavel in het bezit van een private partij (ontwikkelaar, particulier, etc.) en wordt deze door die partij ontwikkeld. De gemeente treedt enkel c.q. vooral op als overheid, die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Tabel - Verwachte resultaten passieve grondexploitaties (faciliterend)						(bedrag x € 1.000)
Complex	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Plantage	104	193	818	521	478	31-12-2023
Biezenkamp	1.759	450	-	-2.211	-2.167	31-12-2020
Groot Agteveld	142	262	702	298	276	31-12-2023
	2.005	905	1.520	-1.390	-1.413	

Boekwaarde 31-12-2019	2.005
Nog te verwachten opbrengsten passieve grondexploitaties	1.520
Nog te verwachten kosten passieve grondexploitaties	905
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2020) (negatief = verlies)	-1.390
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2019	2.167
Te verwachten te nemen winst 2020 en verder	777

De hierboven genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de geactualiseerde passieve grondexploitaties per 1 januari 2020. Bovenstaande betekent dat de huidige boekwaarde volgens de verwachting niet volledig terug zal worden verdiend. Voor het verwachte verlies is binnen de exploitaties Biezenkamp een voorziening getroffen per 1 januari 2020.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 777.000 (nominaal) bedraagt voor de faciliterende grondexploitaties. De genoemde verliezen zijn reeds in 2018 en eerdere jaren verwerkt in het resultaat.

De totale nog te nemen winst op alle grondexploitaties wordt geraamd op € 1.434.000.

Voorzieningen grondexploitaties

Tabel - Stand voorzieningen grondexploitaties			(bedragen x € 1.000)
	Stand 1-1-2019	Stand 31-12-2019	
Voorz. De Biezenkamp	2.413	2.216	
Voorz. De Buitenplaats	434	210	
Voorz. Groot Agteveld	188	0	
Voorz. Afgesloten complexen	19	0	
Totaal voorzieningen	3.054	2.426	

Biezenkamp

Deze voorziening dient ter dekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie De Biezenkamp. Het saldo van de voorziening is in 2019 aangepast aan de hand van het berekende projectresultaat in de Actualisatie Grondexploitaties 2020. Naar verwachting zal de onttrekking ten laste van deze voorziening plaatsvinden in 2020.

Voorziening De Buitenplaats

Deze voorziening dient ter dekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie De Buitenplaats. Het saldo van de voorziening is in 2019 aangepast aan de hand van het berekende projectresultaat in de Actualisatie Grondexploitaties 2010. Naar verwachting zal de onttrekking ten laste van deze voorziening plaatsvinden in 2020.

Voorziening Groot Agteveld

Deze voorziening diende ter dekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie Groot Agteveld. Naar aanleiding van de Actualisatie Grondexploitaties 2020 is de volledige verliesvoorziening vrijgevallen.

Voorziening afgesloten complexen

Het project De Schammer is per 31 december 2014 afgesloten. Voor de resterende werkzaamheden was een bedrag van € 19.000 gereserveerd ten laste van het project De Schammer. Gezien de werkzaamheden zijn afgerond is de voorziening vrijgevallen in 2019.

Risico's per complex

Voor een nadere beschrijving van de risico's per complex kan worden verwezen naar de Actualisatie Grondexploitaties 2020, welke in het voorjaar van 2020 ter vaststelling aan de raad is aangeboden. Hierin zijn de

Gemeente Leusden

risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van alle grondexploitaties.

Paragraaf H Toezicht en verantwoording

Paragraaf H Toezicht en Verantwoording

Algemeen

Deze paragraaf beschrijft hoe we invulling geven aan toezicht & verantwoording over de onderwerpen toezichtinformatie, rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Naar deze onderwerpen wordt gestructureerd onderzoek verricht of verantwoording gegeven door verschillende actoren en kan schematisch als volgt worden weergegeven:

	Onderzoek door	Rapportage aan:	Op basis van:
Rechtmatigheid	rekenkamer	raad	art. 182 Gw
	accountant	college	art. 213 Gw
	eigen organisatie		
Doelmatigheid	rekenkamer	raad	art. 182 Gw
	eigen organisatie	college	art. 213a Gw
Doeltreffendheid	rekenkamer	raad	art. 182 Gw
	eigen organisatie	college	art. 213a Gw
Toezichtinformatie	eigen organisatie	raad provincie	Verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht

Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Het onderzoek door de rekenkamer is gericht op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid. Ofwel: heeft het beleid de gewenste resultaten opgeleverd en is dit tegen zo min mogelijk kosten tot stand gekomen? De rekenkamer kan ook de rechtmatigheid onderzoeken. Ten aanzien van de afgeronde onderzoeken geldt dat de rekenkamer na een periode van circa anderhalf à twee jaar nagaat hoe de aanbevelingen door de gemeente in praktijk zijn gebracht en welke uitwerking zij hebben.

Eind 2019 is de rekenkamer gestart met het onderzoek naar het vrijwilligersbeleid in Leusden. In het najaar van 2020 zal de rekenkamer naar verwachting de resultaten van het onderzoek rapporteren aan de gemeenteraad.

Rechtmatigheid en accountantscontrole

Bij rechtmatigheid gaat het om het beantwoorden van de vraag of bij de uitvoering van beleid en taken aan wettelijke kaders en regelgeving wordt voldaan. Op het gebied van rechtmatigheid is eveneens de accountant actief. Deze toetst de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie. De raad stelt jaarlijks het controleprotocol met het bijhorende normenkader (alle relevante wet- en regelgeving) vast. Het normenkader fungeert als belangrijkste uitgangspunt voor de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant geeft jaarlijks door middel van de rechtmatigheidsverklaring een oordeel over de mate waarin de gemeente Leusden (financieel) rechtmatig handelt. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid baseert de accountant zich voor een belangrijk deel op de uitkomsten van de gemeentelijke verbijzonderde interne controle (VIC).

Het Beleidskader rechtmatigheid en accountantscontrole 2019 bevat het kader voor de uitvoering en de toets op de rechtmatigheid. De hierbij van toepassing zijnde criteria (begrotingscriterium, voorwaardencriterium en M&O-criterium) worden hierna verder uitgewerkt.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen		X
6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
7. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. - jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

De overschrijdingen in de jaarrekening 2019 zijn op programmaniveau beoordeeld op rechtmatigheid. Alleen de lastenkant is in de toets betrokken. De programma's Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, Bestuur, Leefomgeving, en Overhead laten een overschrijding zien aan de lastenkant groter dan € 50.000. Alle begrotingsafwijkingen op de taakvelden van deze programma's groter dan € 50.000 zijn getoetst aan bovenstaande kaders. In onderstaand overzicht zijn deze weergegeven (bedragen * € 1000).

bedragen x € 1.000

	Afwijking	Norm	Oordeel
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>			
Overige baten en lasten	120	4	Financieel rechtmatig
<i>Domein Bestuur</i>			
Bestuur	634	4	Financieel rechtmatig
<i>Domein Leefomgeving</i>			
Verkeer en vervoer	215	3 en 4	Financieel rechtmatig
Sportaccommodaties	447	3	Financieel rechtmatig
<i>Domein Overhead</i>			
Overhead	280	3 en 4	Financieel rechtmatig

Voorwaarden criterium

Bij het voorwaarden criterium gaat het om het voldoen aan regelgeving door hogere overheden, maar ook om het voldoen aan eigen gemeentelijke regelgeving. Onze aanpak is voornamelijk gegevensgericht door de uitvoering van detailcontroles, gegevensgerichte cijferanalyses en verbandscontroles. Daarnaast controleren we deels systeemgericht belangrijke maatregelen in de interne beheersing. In 2019 zijn de volgende processen gecontroleerd: Planning & control cyclus, treasury, aanbestedingen, inkoop en betalen, belastingen, personeel, subsidies, sociaal domein, omgevingsvergunningen, grondexploitatie, inkomende gelden, automatisering.

Er zijn geen rechtmatigheidsfouten of onzekerheden aangetroffen, die boven de rapporteringtolerantie van € 50.000 uitgaan. De accountant heeft alle bevindingen uit de interne controles betrokken in de jaarrekeningcontrole en zal deze naar een oordeel vertalen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Naast het begrotings- en voorwaarden criterium is dit het 3e criterium voor het beoordelen van de rechtmatigheid van het financieel beheer. Er zijn geen bevindingen gedaan in de controles die duiden op misbruik en/of oneigenlijk gebruik.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Het college verricht onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur op grond van artikel 213a van de Gemeentewet. In de Verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Leusden is bepaald dat bij dit 'zelfonderzoek' van het college naar het gevoerde bestuur het accent op de doelmatigheid wordt gelegd. Voor de uitvoering kiezen we voor de pragmatische insteek dat regulier te houden onderzoeken dan wel audits als collegeonderzoek worden aangemerkt. In 2019 zijn geen collegeonderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uitgevoerd.

Interbestuurlijk Toezicht (IBT)

Interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie waarbij zij toezicht houdt op de taakuitoefening door gemeenten. Het wettelijke uitgangspunt is dat de provincie voor alle beleidsterreinen de toezichthouder op gemeenten is met uitzondering van de terreinen waarop de provincie geen taken heeft. Het specifieke toezicht vormt hierop een uitzondering, waarbij met name het financieel toezicht integraal, op alle gemeentelijke domeinen, van toepassing is. De verantwoordelijkheid van de toezichtgebieden worden in de begroting en de jaarrekening opgenomen. Het proces verloopt als volgt: In de jaarrekening worden de resultaten benoemd van de toezichtgebieden. De provincie beoordeelt of de gemeente het goed of slecht doet op de verschillende onderdelen. In de begroting die daarop volgt komen de verbeteracties aan de orde op die punten waarvan in rekening is gebleken dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie betreft de volgende toezichtgebieden:

Huisvesting Statushouders

Gemeenten geven uitvoering aan de wettelijke taak om verblijfsgerechtigden te huisvesten. In de halfjaarlijkse taakstelling wordt door het Rijk het aantal verblijfsgerechtigden vastgesteld dat in Leusden gehuisvest moet worden. De provincie monitort de resultaten vanuit haar toezichthoudende rol.

Onze taakstelling voor het gehele jaar 2019 bedroeg het aantal van 22 personen. Bij aanvang 2019 was er sprake van een achterstand van 4 personen, zodat in totaal 26 moesten worden geplaatst in 2019. Door

inspanning van en samenwerking tussen WSL, Integratiewerk (v/h NVA) en gemeente is het gelukt om voor 31 personen invulling te geven aan deze taakstelling. Daarmee hebben we onze taakstelling over het jaar 2019 behaald en ronden we het jaar af met een kleine voorsprong op het jaar 2020.

WABO (Bouwen en Milieu)

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van toezicht en handhaving (Milieu en bouwen) en deugdelijke kwaliteit van het nalevingstoezicht. De provincie toetst of de wettelijk verplichte documenten, als basis voor het systematisch en programmatisch uitvoeren van toezicht en handhaving, aanwezig zijn. Het betreft hier onder andere een actueel beleidsplan, een jaarlijks uitvoeringsprogramma en een jaarverslag over de uitvoering van toezicht en handhaving in het voorgaande kalenderjaar. De provincie toetst niet de werkelijke uitvoering van toezicht en handhaving in de dagelijkse praktijk. Ten aanzien van vergunningverlening voldoen we aan de wettelijke verplichtingen uit de Wabo.

Ruimtelijke Ordening

De gemeenteraad stelt, ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente, een of meer structuurvisies en bestemmingsplannen vast. Door de provincie wordt getoetst of gemeenten actuele en gebiedsdekkende bestemmingsplannen hebben en of de gemeente bij deze bestemmingsplannen de algemene regels van het Rijk in acht neemt. En of in de bestemmingsplannen voldoende rekening wordt gehouden met de beheersing van risico's voor de veiligheid en gezondheid van mensen. Ten aanzien van Ruimtelijke ordening voldoen we aan de wettelijke verplichtingen.

Erfgoedwet 2016

Ten aanzien van bescherming van archeologische waarden en monumenten is er toezicht op gemeentelijke ruimtelijke plannen en op vergunningverlening en handhaving. Het belangrijkste risico van inadequate uitvoering of borging van de wettelijke taken op dit gebied is het verloren gaan van onroerend cultureel erfgoed: cultuurhistorie, archeologie en monumenten. Door de provincie wordt getoetst of het erfgoedbelang afdoende is geborgd in de gemeentelijke bestemmingsplannen, de advisering door monumentencommissies goed functioneert en voldoende rekening gehouden wordt met archeologie in het vergunningentraject. Wij gaan verantwoord om met ons cultureel erfgoed door voldoende uitvoering te geven aan onze wettelijke taak op dit terrein.

Archieftoezicht

Het doel van het toezicht op (digitaal) archief- en informatiebeheer is te komen tot een betrouwbare informatievoorziening. Toegankelijke en betrouwbare informatievoorziening is essentieel voor goed bestuur.

Overzicht van uitgevraagde toezichtinformatie

Op basis van de verordening systematische toezichtinformatie provincie Utrecht wordt voor bovengenoemde toezicht gebieden in het Overzicht van toezichtinformatie de uitgevraagde gegevens weergegeven. In dit overzicht wordt ook ingegaan hoe wij om gaan met de door de provincie geconstateerde verbeterpunten.

Financieel toezicht

De provincie beoordeelt de gemeentelijke begroting aan de hand van het criterium "structureel en reëel evenwicht". De toezichthouder let er op dat de begroting materieel in evenwicht is: de structurele lasten moeten worden gedekt door structurele baten. Het financieel toezicht is een continue proces dat zich steeds meer kenmerkt door een risicogerichte aanpak. De begrotings- en jaarstukken die de gemeente indient worden niet losstaand beoordeeld, maar in samenhang met elkaar en vanuit een historisch besef. Dit betekent dat de begroting in evenwicht moet zijn en als dat niet zo is dient de meerjarenraming aannemelijk te maken, dat in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel evenwicht tot stand zal worden gebracht. Daarnaast toetst de provincie ook of de jaarrekening in evenwicht is. Het financieel toezicht is in beginsel repressief (achteraf). Preventief toezicht komt alleen voor bij hoge uitzondering. Voorafgaande aan de uitvoering van de begroting 2019 heeft de Provincie aan Leusden laten weten dat zij in aanmerking komt voor repressief toezicht en dat we daarmee dus voldoen aan de toetsingscriteria. Daarnaast is onze netto schuldpositie laag en ons weerstandsvermogen op peil.

Repressief toezicht betekende dat we de begroting en begrotingswijzigingen gedurende het gehele verslagjaar 2019 direct konden uitvoeren zonder dat we afhankelijk waren van de voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Gemeente Leusden

Jaarrekening 2019

Overzicht van baten & lasten 2019

Overzicht van baten & lasten 2019

Overzicht van baten & lasten 2019

Baten & Lasten 2019 <i>bedragen x € 1.000</i>	Lasten			Baten			Saldo
	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Gerealiseerde B&L
Exploitatie (zonder reserve boekingen)							
Domein Bestuur	4.750	5.247	5.797	476	447	464	-5.333
Domein Leefomgeving	14.298	15.799	16.302	6.637	7.706	8.453	-7.849
Domein Samenleving	24.842	27.435	26.723	4.584	4.926	4.891	-21.832
Domein Ruimte	5.000	18.879	13.898	2.555	16.643	13.060	-838
Algemene dekkingsmiddelen	997	959	1.077	40.447	41.209	41.555	40.478
Overhead	7.580	8.033	8.312	583	827	1.046	-7.266
Heffing VPB	0	34	50	0	0	0	-50
Onvoorzien	61	0	0	0	0	0	0
Totaal	57.528	76.386	72.159	55.282	71.758	69.469	-2.690
Reserve stortingen en onttrekkingen							
Domein Bestuur	0	0	0	37	112	93	93
Domein Leefomgeving	792	3.212	2.857	1.381	3.233	2.808	-49
Domein Samenleving	0	418	418	462	2.293	2.271	1.853
Domein Ruimte	0	924	937	192	839	692	-245
Algemene dekkingsmiddelen	0	5.772	5.680	936	8.327	8.225	2.545
Overhead	0	15	15	30	131	113	98
Heffing VBP	0	0	0	0	34	50	50
Totaal	792	10.341	9.907	3.038	14.969	14.252	4.345
Totaal inclusief reserve boekingen							
Domein Bestuur	4.750	5.247	5.797	513	559	557	-5.240
Domein Leefomgeving	15.090	19.011	19.159	8.018	10.939	11.261	-7.898
Domein Samenleving	24.842	27.853	27.141	5.046	7.219	7.162	-19.979
Domein Ruimte	5.000	19.803	14.835	2.747	17.482	13.752	-1.083
Algemene dekkingsmiddelen	997	6.731	6.757	41.383	49.536	49.780	43.023
Overhead	7.580	8.048	8.327	613	958	1.159	-7.168
Heffing VPB	0	34	50	0	34	50	0
Onvoorzien	61	0	0	0	0	0	0
Totaal/Resultaat	58.320	86.727	82.066	58.320	86.727	83.721	1.655

Onvoorziene uitgaven algemeen

In de begroting is een stelpost opgenomen voor onvoorziene uitgaven gedurende het begrotingsjaar.

De raming van de post onvoorzien was als volgt:

Onvoorzien (<i>x € 1.000</i>)	2019
30.440 inwoners x € 2	61

Totaal raming onvoorzien algemeen primitieve begroting 2019	61
--	-----------

De volgende bedragen zijn via begrotingswijzigingen ten laste van de post onvoorzien gebracht:

Aanwending onvoorzien (x € 1.000)	2019
Primitieve raming 2019	61
Brandweerkazerne Leusden (aanpassing en onderzoek)	- 2
Benchmarkonderzoek	- 11
Koningsdag 2019	- 13
Bijdrage voorziening voor aanleg 2e JOP (jongerenontmoetingsplek)	- 23
Aframing najaarsnota	-12
Totaal	0

Overzicht van baten & lasten per taakveld

Baten & Lasten taakvelden 2019		Lasten			Baten			Saldo tov Begroting
		Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	
<i>bedragen x € 1.000</i>								
0.1	Bestuur	1.435	1.503	2.137	0	0	0	-634
0.10	Mutaties reserves	792	10.341	9.907	3.038	14.969	14.252	-283
0.11	Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	1.187	1.443	1.428	459	430	453	38
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	272	415	361	189	343	377	88
0.4	Overhead	7.580	8.033	8.312	583	827	1.046	-60
0.5	Treasury	88	217	217	218	256	259	3
0.61	OZB woningen	315	315	324	4.342	4.225	4.183	-51
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0	2.548	2.476	2.412	-64
0.64	Belastingen Overig	0	0	5	199	199	195	-9
0.7	Alg. uitk. en overige uitk. gemeentefonds	-436	264	269	33.082	33.849	34.232	378
0.8	Overige baten en lasten	974	12	133	-105	40	90	-71
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	34	50	0	0	0	-16
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.668	1.763	1.694	0	0	0	69
1.2	Openbare orde en veiligheid	459	538	538	17	17	11	-6
2.1	Verkeer en vervoer	4.564	4.483	4.676	394	1.430	1.592	-31
2.2	Parkeren	77	81	70	10	10	13	14
2.5	Openbaar vervoer	27	29	29	0	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	19	19	19	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	410	1.162	1.023	892	3.699	254	-3.306
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	84	85	79	7	7	7	6
3.4	Economische promotie	132	138	126	272	271	289	30
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	1.024	1.235	1.256	153	53	54	-20
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.071	1.123	1.007	145	106	106	116
5.1	Sportbeleid en activering	316	348	308	0	0	0	40
5.2	Sportaccommodaties	2.108	2.806	3.253	707	838	1.317	32
5.3	Cultuurpresentatie, -prod. en -participatie	329	374	335	34	29	30	40
5.4	Musea	20	20	28	0	0	13	5
5.5	Cultureel erfgoed	90	179	112	0	0	0	67
5.6	Media	487	457	458	30	0	0	-1
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.918	2.185	1.941	59	508	529	265
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.246	2.023	1.958	81	87	100	78
6.2	Wijkteams	3.168	2.794	2.788	0	0	0	6
6.3	Inkomensregelingen	5.993	5.999	5.786	4.201	4.575	4.552	190
6.4	Begeleide participatie	1.831	1.741	1.715	0	0	0	26
6.5	Arbeidsparticipatie	238	353	292	52	10	13	64
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	846	817	918	86	86	78	-109
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	3.458	3.897	3.986	67	67	102	-54
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	4.885	5.635	5.361	0	0	0	274
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	24	12	23	0	0	0	-11
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	22	951	932	0	0	0	19
7.1	Volksgezondheid	1.084	1.117	1.046	0	50	0	21

Gemeente Leusden

7.2	Riolering	1.391	1.289	1.337	1.571	1.571	1.632	13
7.3	Afval	2.733	3.051	3.004	3.434	2.960	2.916	3
7.4	Milieubeheer	1.075	1.190	1.116	0	0	0	74
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	81	81	115	44	44	73	-5
8.1	Ruimtelijke ordening	1.698	3.179	1.661	5.899	4.234	3.315	599
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	854	12.062	9.096	-4.775	7.591	8.249	3.624
8.3	Wonen en bouwen	683	934	837	387	870	977	204
Totaal		58.320	86.727	82.066	58.320	86.727	83.721	1.655

Overzicht van incidentele baten & lasten

Overzicht incidentele baten & lasten 2019

In onderstaande overzicht wordt inzicht gegeven in incidentele baten en lasten per programma zoals die zich binnen de exploitatie hebben voorgedaan.

Incidentele baten & lasten exploitatie

x € 1.000	Begroting		Rekening
	primitief	na wijziging	
BATEN			
<u>Domein Leefomgeving:</u>			
Opbrengsten verkoop groenstroken	0	200	217
<u>Domein Ruimte:</u>			
Afbouw rente grondbedrijf	66	66	66
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>			
Btw teruggaaf buitensportaccommodaties	7	7	6
Diverse baten	0	3	17
Afrekening subsidie NEXT Generation	0	30	30
Vrijval voorziening voormalig personeel	0	0	37
Totaal incidentele baten exploitatie	73	306	373
LASTEN			
<u>Domein Bestuur:</u>			
Samenwerking BLNP	10	10	16
Aanschaf handhaving systeem	0	11	9
Waterschapsverkiezingen	0	15	15
Extra storting voorziening wethouders pensioen	0	0	632
<u>Domein Leefomgeving:</u>			
CUP 4.3 Afval	19	19	9
Inhuur verkoop de Fliert	0	15	17
Bijdrage voorziening voor aanleg 2e JOP	0	23	23
Inhuur verkoop groenstroken	0	24	22
Blauwe zone Hamershof	0	15	15
Openhouden gymzaal Berkelwijk	0	13	12
Deel van vergoeding SRO sluiting	0	71	0
<u>Domein Samenleving:</u>			
CUP 3.8 Signalering van armoede	21	21	21
Jeugd en jongerenwerk; teamleider	0	15	15
Sportakkoord - sportformateurs	0	15	6
<u>Domein Ruimte:</u>			
Parapluplan Cultureel Erfgoed	0	45	16
Koningsdag bijdrage	0	13	13
Communicatie blauwe zone Hamershof	0	5	4
Aanbesteding buitenreclame	0	10	6
<u>Algemene Dekkingsmiddelen:</u>			

Gemeente Leusden

Diverse lasten	0	12	13
Mutatie dubieuze debiteuren AD	0	0	57
Mutatie dubieuze belastingdebiteuren	0	0	37
Overhead:			
Benchmark	0	11	12
CAO gemeenten - eenmalige uitkering	0	100	100
Audit informatiebeheer	0	30	15
Totaal incidentele lasten exploitatie	50	493	1.085

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in incidentele baten en lasten per programma die verrekend zijn met een reserve.

Incidentele baten & lasten verrekend met reserves

x € 1.000	Begroting		Rekening
	primitief	na wijziging	
BATEN			
<u>Domein Bestuur:</u>			
<u>Domein Leefomgeving:</u>			
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Vernieuwingsinvesteringen Octopus	37	0	0
Saldo terugverdieninvesteringen MFC's	84	84	47
Reservering huur/pacht/afschrijvingen Fila Tekna	0	12	23
<u>Reserve dekking kapitaallasten economisch nut:</u>			
Bijdrage voorziening drainage voetbalvelden	0	75	0
<u>Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut:</u>			
Bijdrage voorzieningen renovatie Urselineweg	0	663	663
Bijdrage voorziening vervanging wegen	0	200	192
Bijdrage voorziening vervanging VRI's	0	35	0
Bijdrage voorziening vervanging speeltoestellen	0	70	70
Bijdrage voorziening vervanging groen/bomen	0	80	80
Bijdrage voorziening rotonde Zwarteweg/Olmenlaan	0	140	140
<u>Domein Samenleving:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Onderbesteding budgetten Sociaal Domein	0	409	409
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Reserveren CUP 3.4 a	0	20	20
<u>Domein Ruimte:</u>			
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Reserveren tbv omgevingswet en bestemmingsplannen	0	32	32
Reserveren anterieure ovk voor inhuur 2020	0	265	182
Egaliseren bouwleges	0	320	416
Reserveren CUP 10.3 - 10.2 - 9.2	0	67	67
Overhead:			
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			

Gemeente Leusden

Reserveren CUP 1.1	0	15	15
<u>Algemene Dekkingsmiddelen:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Toerekening interne uren grondbedrijf	0	119	119
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Reserveren CUP 3.8	0	25	25
Totaal incidentele baten verrekend met reserves	121	2.631	2.500
LASTEN			
<u>Domein Bestuur:</u>			
<u>Reserve flexibel deel:</u>			
Formatiekelpunten najaarsnota 2017	29	29	29
Onderzoekskosten nieuwbouw brandweerkazerne	0	40	21
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
CUP 2.1 veiligheid AED's	0	35	35
<u>Domein Leefomgeving:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Sloop sporthal de Meent	0	121	59
Sloop scholen IKC Berkelwijk	0	125	125
<u>Reserve flexibel deel:</u>			
0-meting gebouwenbeheer	0	18	18
Formatiekelpunten najaarsnota 2017	80	80	80
Aanvullend onderzoek optimalisatie De Korf	0	60	60
Klikotronics (afschrijvingen en servicekosten)	0	10	1
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Vernieuwingsinvesteringen zwembad voorgaande jaren	0	95	75
CUP 4.1 energieakkoord buitengebied	0	10	10
CUP 8.2 evaluatie onderhoud buitenruimte	0	8	7
<u>Reserve huisvesting onderwijs</u>			
Schade en vandalisme scholen	9	9	7
Bijdrage aan voorziening herontwikkeling De Korf	0	93	93
<u>Domein Samenleving:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Amendement prim. 2019 - tekort Sociaal Domein (resultaat)	0	456	456
<u>Reserve flexibel deel:</u>			
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Subsidie taalschool	0	35	35
Subsidie verhoogde asielinstream	0	12	12
Frictie/Implementatie ontvlechting zorgkosten	0	370	362
CUP 3.2 - 3.5	0	70	70
Taskforce sociaal domein	0	40	40
<u>Reserve huisvesting onderwijs</u>			
Leerlingenprognose	3	3	2
<u>Reserve sociaal domein:</u>			
Buurtinitiatieven	10	10	10
Tientjesregeling omvorming	23	23	23
Uitvoering plan Twynstra&Gudde (beleidskader+formatie)	52	52	39

Gemeente Leusden

Peuteropvang	67	67	67
Inkoop sociaal domein 2018, jaarschijf 2019	272	272	272
Overschrijding zorgbudgetten jaarschijf 2019	0	376	376
Amendement prim. 2019 - tekort Sociaal Domein (resultaat)	0	434	434
CUP 3.6 positieve gezondheid en zorg	0	20	20
CUP 3.6 b lokale initiatieven	35	0	0
<u>Domein Ruimte:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel</u>			
Plan van aanpak outsourcing BGT	0	71	10
<u>Algemene reserve grondbedrijf:</u>			
Beheerskosten grondbedrijf (o.a. inhuur)	105	180	182
Personele beheerslasten grondbedrijf	50	50	0
<u>Reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Implementatie omgevingswet	0	24	18
Implementatie omgevingswet (projectleider)	0	30	30
Omgevingsplan buitengebied	0	30	40
Personele kosten bouwvergunningen	0	10	10
CUP 7.3 - 7.4	0	10	0
CUP 9.5	0	6	6
CUP 10.4	0	30	25
CUP 7.1 - 7.2	0	35	16
<u>Reserve fonds bovenwijkse voorzieningen:</u>			
Onderzoekskosten Fietsplan Leusden	0	30	9
<u>Overhead:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Interim opdracht zorgpunten organisatie	0	80	60
<u>Reserve flexibel deel:</u>			
Formatiekelpunten najaarsnota 2017	30	30	30
Inrichting tijdelijke huisvesting huis van Leusden	0	0	2
<u>Algemene Dekkingsmiddelen:</u>			
<u>Algemene reserve basisdeel:</u>			
Gevolgen najaarsnota 2018-jaarschijf 2019 (resultaat)	0	141	141
Voorjaarsnota 2019 (resultaat)	0	1.200	1.200
Resultaat begroting 2019	-47	-47	-47
Najaarsnota 2019 (resultaat)	0	304	304
<u>Algemene reserve grondbedrijf:</u>			
Vennootschapsbelasting grondbedrijf	0	34	50
<u>Algemene reserve toevoeging exploitatie</u>			
Dekking CUP	381	381	381
<u>Algemene reserve flexibel deel:</u>			
Incidenteel nieuw beleid 2018-jaarschijf 2019	11	11	11
Nieuw beleid 2019	60	60	60
<u>Algemene reserve met aangewezen bestemming:</u>			
Stelpost omgevingswet	0	8	9
<u>Algemene reserve Fonds Maatschappelijke vraagstukken</u>			
Dekking CUP	418	418	418
Totaal incidentele lasten verrekende met reserves	1.588	6.099	5.803

Gemeente Leusden

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in baten en lasten welke structureel worden

toegevoegd en onttrokken aan reserves.

Structurele mutaties reserves

x € 1.000	Begroting na wijziging		Rekening	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Domein Bestuur	8	0	8	0
Domein Leefomgeving	1.336	630	1.221	631
Domein Samenleving	0	0	0	0
Domein Ruimte	6	0	5	0
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0
Overhead	0	0	0	0

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Leusden. Topfunctionarissen in het kader van de WNT zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. Voor gemeenten zijn dat de gemeentesecretaris en raadsgriffier aangemerkt als topfunctionaris. Het voor de gemeente Leusden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	H.W. de Graaf - Koelewijn
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,859	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.510	103.425
Beloningen betaalbaar op termijn	11.559	17.561
<i>Subtotaal</i>	<i>80.069</i>	<i>120.986</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	166.607	194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	80.069	120.986
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	H.W. de Graaf - Koelewijn
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,790	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	61.218	98.014
Beloningen betaalbaar op termijn	9.199	15.358
<i>Subtotaal</i>	<i>70.417</i>	<i>113.371</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	149.231	189.000
Bezoldiging	70.417	113.371

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Balans per 31 december 2019

Balans per 31 december 2019

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	282	261
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	185	160
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	97	101
Materiële vaste activa	58.706	56.524
- Investerings met een economisch nut:		
- Inv. econ. nut, waar voor de kosten een heffing kan worden geheven	3.044	3.272
- Overige investeringen met een economisch nut	44.824	47.567
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.838	5.685
Financiële vaste activa	1.338	1.392
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	31	31
- Leningen aan:		
- Deelnemingen	41	65
- Overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan openbare lichamen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	1.266	1.296
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd van één jaar of langer	0	0
- Uitzettingen in Nederlands schuld papier met looptijd van één jaar of langer	0	0
- Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	60.326	58.177
Vlottende activa		
Voorraden	5.472	8.565
- Grond- en hulpstoffen:		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.469	8.562
- Gereed product en handelsgoederen	3	3
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	15.816	12.933
- Vorderingen op openbare lichamen	4.815	5.330
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	9.605	5.642
- Rekening-courantverhoudingen niet financiële instellingen	0	0
- Overige vorderingen	1.396	1.961
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	0	0
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met looptijd < 1 jaar	0	0
- Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen:	275	351
- Kassaldi	2	3
- Bank- en girosaldi	273	348
Overlopende activa	3.363	3.216
Nog te ontv. voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.363	3.216
Totaal vlottende activa	24.926	25.065

Gemeente Leusden

Totaal-generaal	85.252	83.242
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	19	473
PASSIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2019	Ultimo 2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen	38.540	41.230
- Algemene reserves	15.378	18.892
- Bestemmingsreserves	21.507	22.020
- Overige bestemmingsreserves	0	0
- Nog te bestemmen resultaat	1.655	318
Vorzieningen	18.721	18.813
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.578	5.498
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	10.539	10.501
- Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending	0	0
- Bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	2.604	2.814
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	14.603	10.769
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.599	10.752
- Waarborgsommen	4	17
Totaal vaste passiva	71.864	70.812
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	8.764	3.389
- Kasgeldleningen van openbare lichamen	0	0
- Kasgeldleningen	0	0
- Banksaldi	0	0
- Overige vlottende schulden	8.764	3.389
Overlopende passiva	4.624	9.041
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	1.019	1.230
Overige vooruitontvangen bedragen	138	41
Overige nog te betalen bedragen	3.467	7.770

Gemeente Leusden

Totaal vlottende passiva	13.388	12.430
Totaal-generaal	85.252	83.242
Gewaarborgde geldleningen	2.607	2.595
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	0	0

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de financiële verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen. Net als de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Corona-crisis

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De crisis heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. De impact en mogelijke gevolgen zijn opgenomen in de paragraaf "Risico en weerstandvermogen" en bij het onderdeel gebeurtenissen na balansdatum.

Algemene uitkering

De uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen. De gevolgen van het bijgestelde accres zoals opgenomen in de meicirculaire van het verslagjaar 2020 worden verantwoord in de jaarrekening van het op het verslagjaar volgend boekjaar.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Stelselwijziging

In de jaarrekening 2019 zijn geen stelselwijzigingen doorgevoerd.

Grondslagen Activa

Algemeen

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Waardering tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de

overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten lasten van de exploitatie gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder voorwaarden geactiveerd. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of — indien gedelegeerd — collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn onder voorwaarden geactiveerd.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat (indien van toepassing) vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Vanaf 1 januari 2017 worden ook alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet meer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Alle materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur.

Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis.

De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. Afschrijving vindt plaats met ingang van de maand volgend op de ingebruikname bij activa met een levensduur < 10 jaar. Indien de levensduur > 10 jaar, vindt afschrijving plaats met ingang van het nieuwe boekjaar.

Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden globaal de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- Gronden en terreinen : op gronden wordt niet afgeschreven
- Aanlegkosten terreinen : 15 tot 60 jaar
- Woonruimten : 15 tot 40 jaar
- Bedrijfsgebouwen : 15 tot 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken : 15 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen : 7 tot 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties : 3 tot 20 jaar

Financiële vaste activa

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa.

Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder financiële vaste activa opgenomen.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Vorraden (grondexploitatie)

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening) die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2019 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2020 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses ter zake. Dit betreft de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Uitzettingen met een looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt hierop een voorziening in mindering gebracht die gevormd wordt op basis van een inschatting van het oninbare bedrag.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen Passiva

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Reserves – Eigen Vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten

Gemeente Leusden

behoefte van de wethouders is echter op de contante waarde van de (en al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Onderhoudsregulatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming op basis van een actueel beheerplan van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid hiervoor nader uiteengezet.

Van derden ontvangen bijdragen welke zijn bestemd voor een specifiek doel, bekleemde middelen, worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten. Deze staan op de balans vermeld als 'voorziening – door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending'.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verstrekte borg- en garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn buiten de balansstelling opgenomen. Nadere informatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Toelichting Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de immateriële vaste activa weer.

(bedragen x €
1.000)

Tabel balans 1 Verloop immateriële vaste activa	Boek- waarde 31-12- 2018	Naar bouw- grond in exploitatie	Investeringen	Desinvestering	Afschrijving en	Bijdrag en van derden	Afwaar- dering en	Boek- waar de 31- 12- 2019
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	160	0	54	0	29	0	0	185
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	101		0	0	4	0	0	97
Totaal	261	0	54	0	33	0	0	282

**Materiële vaste activa –
totaal**

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de totale materiële vaste activa weer (economisch en maatschappelijk nut). De systematiek van activering en afschrijving is voor alle investeringen gelijk. Alle nieuwe investeringen worden verplicht geactiveerd en worden over de verwachte levensduur afgeschreven.

(bedragen x €
1.000)

Tabel balans 2 Verloop materiële vaste activa - totaal	Boek- waarde 31-12- 2018	Investering en	Desin- veste- ringen	Afschrijvinge n	Afwaardering en	Bijdrag en van derden	Boek- waard e 31-12- 2019
Gronden en terreinen	6.006	52	2.623	189	0	0	3.246
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	35.867	1.967	-1	1.487	0	2	36.346
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	9.398	6.433	0	435	0	1.044	14.352
Vervoermiddelen	186	0	0	41	0	0	145
Machines, apparaten en installaties	2.722	43	0	323	0	0	2.442
Overige materiële vaste activa	2.345	149	0	318	0	0	2.176
Totaal	56.524	8.644	2.622	2.793	0	1.046	58.707

Materiële vaste activa – economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.

(bedragen x €
1.000)

Tabel balans 3 Verloop materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.	Boek- waarde 31-12-2018	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdrag en van derden	Afwaar- dering en	Boek- waar de 31- 12- 2019
---	--	----------------------------	-------------------------------	-----------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	---

Gemeente Leusden

Bedrijfsgebouwen	2.028	0	0	103	0	0	1.925
Vervoermiddelen	9	0	0	4	0	0	5
Machines, apparaten en installaties	135	0	0	9	0	0	126
Overige materiële vaste activa	1.100	0	0	112	0	0	988
Totaal	3.272	0	0	228	0	0	3.044

Overige materiële vaste activa – economisch nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de overige materiële vaste activa met economisch nut weer.

(bedragen x €
1.000)

Tabel balans 4 Verloop overige materiële vaste activa met economisch nut	Boek- waarde 31-12- 2018	Investering en	Desin- vesteringen	Afschrijvinge n	Afwaarderin- gen	Bijdrag en van derden	Boek- waard e 31-12- 2019
Gronden en terreinen	5.980	3	2.623	187	0	0	3.174
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	33.841	1.966	-1	1.384	0	2	34.422
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	4.009	207	0	317	0	0	3.898
Vervoermiddelen	177	0	0	37	0	0	140
Machines, apparaten en installaties	2.587	43	0	313	0	0	2.316
Overige materiële vaste activa	973	44	0	144	0	0	874
Totaal	47.567	2.263	2.622	2.382	0	2	44.824

Afrekening zwembadinventaris over de periode 2012 t/m 2018

De gemeente heeft voor € 95.000 zwembadinventaris overgenomen. Deze inventaris was in de jaren 2012 t/m 2018 aangeschaft door de NV SRO. Op basis van het gemeentelijke waarderings- en afschrijvingsbeleid is hiervan € 20.000 geactiveerd. Geactiveerd zijn de boekwaardes van:

Bodemreinigers	€ 8.700
Koffiemachine	€ 6.200
IJsmachine	€ 5.100
Totaal	€ 20.000

Dit bedrag is verwerkt in de gemeentelijke balans onder Machines, apparaten en installaties. De boekwaardes worden gedurende de resterende looptijden verder afgeschreven.

Het restant aan overgenomen inventaris van € 75.000 is niet geactiveerd maar ten laste van de exploitatie geboekt. Dit betrof o.a. meubilair, machines, keukeninventaris, oefen- en spelzwembadmateriaal. Dit leidde tot een incidenteel nadeel wat gedekt is uit het in de reserve met aangewezen bestemming gespaarde budget voor vernieuwingsinvesteringen zwembad.

Materiële vaste activa – maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut weer.

(bedragen x €
1.000)

Tabel balans 5 Verloop materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Boek- waarde 31-12- 2018	Investering en	Desinvestering en	Afschrijvinge n	Bijdragen van derden	Afwaardering en	Boek- waard e 31-12- 2019
Gronden en terreinen	25	48	0	2	0	0	71

Gemeente Leusden

Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	5.389	6.227	0	119	1.044	0	10.453
Overige materiële vaste activa	271	105	0	62	0	0	314
Totaal	5.685	6.380	0	183	1.044	0	10.838

Investeringen

Onderstaand overzicht geeft de investeringen 2019 weer op de beschikbaar gestelde kredieten hoger dan € 25.000.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 6 Investeringen groter dan 25.000	Beschikbaar gesteld krediet	Ten laste van krediet 2019	Cumulatief ten laste van krediet
Kosten onderzoek en ontwikkeling			
Vorbereidingskosten ruimtelijke projecten 2018	375	54	58
	375	54	58
Gronden en terreinen			
Aankoop grond Hamersveldseweg Zuid (2017)	48	48	48
	48	48	48
Bedrijfsgebouwen			
GMH; Inrichting en meubilair - afwikkeling 2019	0	67	67
GMH; Inrichting en meubilair t.b.v. Arbo 2019	50	12	12
Verbouwing Walter van Amersfoortstraat 2018	329	100	327
Uitv.krediet IKC Berkelwijk, onderwijskundig 2018	3.290	1.225	1.344
Uitv.krediet IKC Berkelwijk, duurzaamheid 2018	300	113	124
Uitv.kred. IKC Berkelwijk, BSO/exp.cent. 2018	725	275	301
Vorbereidingskrediet uitbreiding MFC Atria met 2 lokalen - 2019	50	48	48
Vorbereidingskrediet IKC Groenhouten - 2019	300	79	79
Vorbereidingskrediet MKC 't Ronde - 2019	135	37	37
	5.179	1.956	2.339
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			
Armatuuren 2019	0	207	207
Herinrichting Hamersveldseweg Zuid - 2017	1.200	523	595
Reconstr. Kruising Gr.Zoom N.inslag alg 25 jr 2017	1.556	94	1.585
Hart van Leusden voorbereidingskrediet en fase 1 - 2017	2.963	1.471	2.856
Hart van Leusden fase 2 en 3 - 2018	2.737	1.519	1.519
Herinr Hessenweg kern Achterveld 50 jr - 2018	4.041	2.108	2.251
Vervanging Brug Horsterweg (2018)	500	125	501
Vervanging zes houten bruggen (2018)	131	34	139
Renovatie Ursulineweg -2019	765	47	47
Herinr. kruispunt Zwarteweg- Olmenlaan - 2019	1.311	28	28
Renovatie deklagen wegen - 2019	200	192	192

Gemeente Leusden

Vervangingsinvesteringen Groenvoorzieningen- 2019	80	87	87
	15.484	6.435	10.007
Overige materiële vaste activa			
Vervangingsinvesteringen speeltoestellen - 2019	70	105	105
	70	105	105

Bijdragen van derden worden alleen opgenomen wanneer die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief.

Gemeentehuis GMH - inrichting en meubilair afwikkeling 2019

In een uitwisseling met de raad najaar 2019 is verantwoording afgelegd over de totale projectuitgaven van het Huis van Leusden. De overschrijding op inrichting en meubilair is daarin ook meegenomen.

Vervangingsinvesteringen groenvoorzieningen en speeltoestellen 2019

In het Meerjarig Investerings Programma (MIP) zijn budgetten opgenomen voor onderhoud en vervangingsinvesteringen samen. Het MIP maakt onderdeel uit van de begroting.

Bij de najaarsnota 2019 is een inschatting gemaakt van het benodigde deel voor de vervangingsinvesteringen 2019. Deze inschatting is iets te laag geweest.

De MIP budgetten 2019 in totaal zijn niet overschreden, zie hiervoor ook de paragraaf kapitaalgoederen en investeringen.

Armatuuren 2019

Via het MIP was voor 2019 € 54.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging van armaturen. Dit bedrag is niet zichtbaar in de ramingen opgenomen.

Er is dit jaar € 207.000 uitgegeven voor de vervanging van de armaturen. In 2017 is melding gemaakt van een fasering in de voorziene vervanging van armaturen van de Openbare Verlichting. In de jaren 2018 en 2019 is een inhaalslag gemaakt, zie hiervoor ook de paragraaf kapitaalgoederen en investeringen. Alle uitgaven vonden plaats binnen de kaders van het Beleidsplan Openbare Verlichting dat in de gemeentelijke begroting is verwerkt.

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 7 Verloop van de financiële vaste activa	Boekwaarde de 31-12- 2018	Verstrekkings- gen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkings- aan deelnemingen	31	0	0	31
Leningen aan deelnemingen	65	0	24	41
Overige langlopende leningen	1.296	8	38	1.266
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0
Totaal	1.392	8	62	1.338

Toelichting Vlottende Activa GB

Uitgangspunten actualisatie grondexploitatie

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies) schrijft voor dat de jaarrekening een reëel beeld moet schetsen van de financiële positie van de gemeente, wat onder andere betekent dat het onderhanden werk reëel gewaardeerd moet worden. Dat houdt in dat de grondexploitaties moeten worden begroot op basis van reële uitgangspunten. Het realiteitsgehalte van een grondexploitatiebegroting wordt bepaald door de (combinatie van de) volgende begrotingselementen:

- nominaal geraamde kosten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- nominaal geraamde opbrengsten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- kostenstijging (% en fasering)
- opbrengstenstijging (% en fasering)
- rentelasten en rentebaten (% en fasering)

Hierna wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten en de daarbij gemaakte keuzes.

De parameters voor prijsontwikkeling en rente

Om reële uitgangspunten te kunnen bepalen voor verwachte prijsontwikkelingen en renteontwikkelingen, is beoordeeld hoe in het verleden de prijsstijgingen werden begroot en hoe de grondprijzen en de kostprijs van bouwgrond zich in werkelijkheid hebben ontwikkeld. Op basis hiervan hanteert het college voor het doorrekenen van iedere jaarschijf de volgende parameters:

- Kostenstijging 2,5%
- Opbrengstenstijging 0% (tenzij met ontwikkelende partijen contractuele afspraken zijn gemaakt over een jaarlijkse indexering)
- Rente 0%

Binnen de gemeente is geen financiering aanwezig in relatie tot de grondexploitatie. Daarom hanteert de gemeente een rentepercentage van 0%.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2019: 2%).

De fasering van het programma (geraamde opbrengsten)

Het eindproduct van grondexploitaties is bouwrijpe grond voor woningbouw, bedrijven, kantoren en overige voorzieningen. Het 'bouwprogramma' vormt daarom een belangrijk kader voor de grondexploitatie. Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- Het bouwprogramma wordt in de tijd gezet (gefaseerd) op basis van de woning bouwprogramma's en;
- de prijscomponent is gebaseerd op de Grondprijzenbrief.

Grondexploitaties mogen maximaal een looptijd hebben van 10 jaar. Als de grondexploitatie een looptijd kent van meer dan 10 jaar dan moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. De gemeente Leusden kent geen grondexploitaties met een horizon langer dan 10 jaar, waarmee deze wijziging op dit moment geen effect heeft op de lopende grondexploitaties.

Fasering en raming kosten

Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- raming van de externe planontwikkelingskosten (POK-kosten) is gebaseerd op door de projectleiders opgestelde meerjarige opgave van de te verwachten planontwikkelingskosten en;
- kosten voor bouw- en woonrijp maken en engineering zijn gebaseerd op kengetallen of, indien de plannen ver genoeg gevorderd zijn, opgaves van de afdeling Dienstverlening en/of externe adviseurs.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente heeft op grond van de allonge behorende bij de Samenwerkingsovereenkomst Biezenkamp de verplichting op zich genomen om in 2020 en verder voor een bedrag van ongeveer € 650.000 te investeren in de openbare ruimte in de Biezenkamp.

Voorraden

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 8 Voorraden uitgesplitst naar categorieën	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	5.679	8.996
Af: Voorziening onderhanden werk	210	434
Totaal onderhanden werk	5.469	8.562
Gereed product en handelsgoederen	0	3
Totaal	5.469	8.565

In exploitatie genomen gronden

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 9 Overzicht bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-12-2018	Investe- ringen	Inkom- sten	Winst- uit-name	Boek- waarde 31-12-2019	Voorziening verlieslaten d complex	Balans - waarde 31-12- 2019
Buitenplaats	3.999	825			4.824	210	4.614
Larikslaan	1.094	20	30		1.084		1.084
Leusden-Zuid	1.688	201	2.393	271	-233		-233
Hamersveldseweg	730	160			890		890
De Biezenkamp	2.177	417	3.008	28	-386		-386
Valleipark	-681	380	219	31	-489		-489
Groene Zoom	-11				-11		-11
Totaal	8.996	2.003	5.650	330	5.679	210	5.469

Per saldo is het onderhanden werk van € 8.996.000 met circa € 3.317.000 afgenomen tot € 5.679.000 ultimo 2019.

Het onderhanden werk daalt door inkomsten vanwege grondverkoop in 2019 voor Larikslaan, Leusden-Zuid, de Biezenkamp en Valleipark.

De investeringen in 2019 zijn met name gedaan in de Buitenplaats, De Biezenkamp en Valleipark voor woon- en bouwrijp maken.

De voorziening voor verlieslatende complexen is afgenomen met € 224.000 van € 434.000 per 31 december 2018 naar € 210.000 ultimo 2019.

In verband met de richtlijnen vanuit de BBV is tussentijds winstgenomen bij Leusden-Zuid, de Biezenkamp en Valleipark.

Resultaat bouwgronden in exploitatie

Onderstaand overzicht geeft het resultaat weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 10 Overzicht resultaat bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)
Leusden-Zuid	-233	190	0	43	39

Gemeente Leusden

Hamersveldseweg	890	61	1.112	161	154
De Biezenkamp	-386	367	0	19	17
Valleipark	-489	860	792	421	364
Groene Zoom	-11	11	1	1	1
Larikslaan	1.084	368	1.478	26	16
De Buitenplaats	4.824	304	4.913	-215	-210
Totaal	5.679	2.161	8.296	456	381

Toelichting Vlottende Activa AD

Uitzettingen korter dan één jaar

De uitzettingen korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 11 Specificatie uizettingen met een looptijd = 1 jaar	Saldo 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.815	0	4.815	5.330
RC-verhoudingen met het Rijk	9.605	0	9.605	5.642
Overige vorderingen	1.822	426	1.396	1.961
Overige uitzettingen = 1 jr.	0	0	0	0
Totaal	16.242	426	15.816	12.933

Vorderingen op openbare lichamen

Deze post bevat een vordering van € 4.660.000 die de gemeente over 2019 op de Belastingdienst heeft met betrekking tot compensabele BTW en ondernemers BTW, waarvan de uitkeringen in het volgende boekjaar plaatsvinden en een vordering van € 155.000 op gemeenten en andere openbare lichamen.

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk

Deze post bevat het totaal aan overtollige middelen die verplicht worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening-courantverhouding met het ministerie van Financiën (Agentschap).

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden.

De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen.

Voor de gemeente Leusden is het drempelbedrag 2019 € 431.000 (= 0,75% van begrotingstotaal € 57.481.000).

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2019 is het drempelbedrag niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
<i>bedragen x € 1.000</i>					
(1)	Drempelbedrag	431			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	304	324	302	308
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	127	107	129	123

Gemeente Leusden

(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
Berekening drempelbedrag (1)					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	57.481			
(4b)	Deel begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen	57.481			
(1) = (4b)*0,75%	Drempelbedrag	431			
Berekening kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (2)					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	27.398	29.476	27.749	28.354
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	304	324	302	308

Overige vorderingen

Deze post bevat de debiteuren algemeen, belastingdebiteuren en vorderingen in verband met sociale zaken. Voor deze vorderingen wordt jaarlijks een waarde correctie toegepast. De grondslag voor de berekening van deze correctie is opgenomen in de financiële verordening.

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 12 Overzicht liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Kassaldi	2	3
Bank- en girosaldi	273	348
Totaal	275	351

De bedrag liquide middelen in de schatkist wordt verantwoord onder de uitzettingen korter dan één jaar (RC-verhoudingen met het Rijk) en is per 31 december 2019 € 9.605.000.

Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 13 Overzicht overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Vooruitbetaalde bedragen	453	418

Gemeente Leusden

Nog te ontvangen bedragen	709	1.331
Nog te verhalen kosten grondexploitatie	2.201	1.467
Totaal	3.363	3.216

Nog te ontvangen bedragen

Deze bestaan uit: vergoeding gescheiden afvalinzameling 4e kwartaal (€ 191.000), Belastingdienst vennootschapsbelasting 2017 (€ 72.000), GBLT diverse belastingen (€ 377.000) en overige vorderingen (€ 69.000).

Nog te verhalen kosten grondexploitatie

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de vorderingen grondexploitaties.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 14 Nog te verhalen kosten grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2018	Mutaties 2019	Boekwaarde 31-12-2019
De Biezenkamp - faciliterend	1.240	519	1.759
De Biezenkamp - overig	55	-55	0
Westflank - De Plantage	219	-115	104
Groot-Agteveld/Princenhof	-47	384	337
Totaal	1.467	733	2.200

Kosten die gemaakt zijn in het kader van faciliterend grondbeleid dienen te worden geclassificeerd als vordering. De gemeente heeft een aantal grondexploitaties die (gedeeltelijk) classificeren als faciliterend grondbeleid. In het kader van faciliterend grondbeleid zijn drie balans categorieën mogelijk:

- * Overige vordering (op basis van harde vordering in kader van contract)
- * Overlopende actief (kosten gemaakt op basis van exploitatieplan of voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen)
- * Overlopend passief (te verhalen kosten zijn nog niet gerealiseerd)

Deze vorderingen kunnen afhankelijk van de aard een kort- of langlopend karakter hebben.

Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de vennootschapsbelasting 1969

De gemeente Leusden heeft buiten de balans een bedrag van € 18.872 (20% van € 94.363) opgenomen onder de activa zijde van de gemeentelijke balans. Dit betreft het toekomstige recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Fiscaal van toepassing zijnde belastingpercentage:	20%
Recht op verliescompensatie 2019	€ 94.363
Recht op verliescompensatie voorgaande jaren	€ 0
Totaal recht op verliescompensatie	€ 94.363

Toelichting Vaste Passiva - Eigen vermogen

Eigen vermogen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de reserves weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 15 Overzicht reserves	Saldo 31-12- 2018	Toe- voegin g	Onttrekking	Bestemming resultaat 2018	Vermindering ter dekking afschrijvingen	Saldo 31-12- 2019
<u>Algemene reserves</u>						
Algemene (bedrijfs)reserve	5.240	3.595	4.492	-927		3.416
Alg. reserve grondbedrijf	2.751	0	2.301	1.245		1.695
Alg. res. toevoeging exploitatie	5.442	0	381			5.061
Alg. res. flexibel inzetbaar	255	84	312			27
Alg. res. aangewezen bestemming	5.204	1.035	1.060	0		5.179
	18.892	4.714	8.546	318	0	15.378
<u>Bestemmingsreserves</u>						
Fonds Maatschappelijke vraagstukken	418	0	418			0
Res bovenwijkse voorz./ infrastruct. projecten	1.091	0	1.008			83
Best. reserve rente Startersleningen	767	0	3			764
Onderwijshuisvesting	996	631	228		419	980
Res. dekking kap.lasten inv. econ. nut	6.639	0	130		391	6.118
Res. dekking kap.lasten invest. maatsch. nut	10.575	2.145	0		145	12.575
Egalisatiereserve Sociaal Domein	1.534	800	1.347	0		987
	22.020	3.576	3.134	0	955	21.507
<u>Nog te bestemmen resultaat</u>						
	318	1.655		-318		1.655
	318	1.655	0	-318		1.655
Totaal reserves	41.230	9.945	11.680	0	955	38.540

Het totale eigen vermogen (reserves plus het nog te bestemmen resultaat) is per saldo afgenomen met € 2.700.000

De belangrijkste mutaties:

- M.i.v. 2017 worden alle investeringen met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en naar verwachte levensduur afgeschreven. Om de jaarlijkse afschrijvingslasten te kunnen dekken wordt de reserve dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut aangevuld met, in de diverse voorzieningen, gespaarde middelen. In 2019 is voor totaal € 1.145.000 overgeheveld van de onderhoudsvoorzieningen naar deze reserve.
- Resultaat gedurende het jaar (tussentijdse bijstellingen) is voor € 1.691.000 ten laste van de Algemene (bedrijfs)reserve geboekt, voor € 60.000 ten laste van de Algemene reserve flexibel inzetbaar en voor € 434.000 ten laste van de reserve sociaal domein.
- Om afschrijvingskosten te dekken is € 955.000 onttrokken.
- Voor het tekort zorgkosten inkoop sociaal domein 2018 jaarschijf 2019 en de overschrijding zorgbudgetten 2018 jaarschijf 2019 is € 648.000 onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Verloop reserves

Gemeente Leusden

In onderstaande overzichten wordt het verloop van alle bestemmingsreserves weergegeven.

108 Fonds maatschappelijke vraagstukken		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		418
Totaal toevoegingen		0
Dekking CUP-bedragen	418	
Totaal onttrekkingen		418
Saldo reserve per 31 december 2019		0

x € 1.000

Het restant bedrag in deze reserve was bedoeld voor wonen (Volkshuisvestingsfonds) maar is met de Kaderbrief 2019 bestemd voor dekking van het CUP.

114 Reserve bovenwijkse voorzieningen en infrastructurele projecten		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		1.091
Totaal toevoegingen		0
Onderzoekskosten Fietsplan	8	
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Ronde Olmenlaan-Zwarteweg	1.000	
Totaal onttrekkingen		1.008
Saldo reserve per 31 december 2019		83

x € 1.000

De reserve is ingesteld om te kunnen investeren in bovenwijkse voorzieningen en om infrastructurele werken te kunnen realiseren. De reserve wordt mede gevoed door afdrachten vanuit lopende grondexploitaties.

128 Reserve starters- en duurzaamheidsleningen		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		767
Totaal toevoegingen		0
Beheerskosten starters- en duurzaamheidsleningen	4	
Totaal onttrekkingen		4
Saldo reserve per 31 december 2019		763

x € 1.000

De reserve is ingesteld om de beheerskosten van de starters- en duurzaamheidsleningen te dekken. De leningen zelf zijn revolverend, aflossingen op de leningen worden gebruikt om nieuwe leningen te verstrekken.

129 Reserve onderwijshuisvesting		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		996
Rijksmiddelen (netto toevoeging)	612	
Overige vergoedingen	20	
Totaal toevoegingen		632

Gemeente Leusden

Kapitaallasten onderwijshuisvesting (incl. gymlokalen)	419	
Rente lening MFC Atria en IKC Berkelwijk	126	
Bijdrage voorziening onderhoud instandhouding/heronwikkeling De Korf	93	
Overige onttrekkingen (o.a. schade/vandalisme)	9	
Totaal onttrekkingen		647
Saldo reserve per 31 december 2019		981

x € 1.000

De reserve is ingesteld om de (kapitaal)lasten van de onderwijshuisvesting te dekken.

130 Reserve dekking kapitaallasten investeringen economisch nut		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		6.639
Totaal toevoegingen		
Kapitaallasten investeringen economisch nut	183	
Afboeken boekwaarde 2 oude toplagen voetbalvelden	131	
Deel kapitaallasten 2e sporthal	33	
Deel kapitaallasten renovatie zwembad Octopus	175	
Totaal onttrekkingen		522
Saldo reserve per 31 december 2019		6.117

x € 1.000

De reserve is ingesteld om de kapitaallasten van de investeringen met economisch nut te dekken.

131 Reserve dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		10.575
Bijdrage van voorzieningen - Renovatie Ursulineweg	663	
Bijdrage van voorziening - Vervanging wegen 2019	192	
Bijdrage van voorziening - Vervanging speeltoestellen 2019	70	
Bijdrage van voorziening - Vervanging groen/bomen 2019	80	
Bijdrage van reserve - Ronde Olmenlaan-Zwarteweg	1.000	
Bijdrage van voorziening - Ronde Olmenlaan-Zwarteweg	140	
Totaal toevoegingen		2.145
Kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	145	
Totaal onttrekkingen		145
Saldo reserve per 31 december 2019		12.575

x € 1.000

De reserve is ingesteld (in 2017) om de kapitaallasten van de investeringen met maatschappelijk nut te dekken.

176 Reserve egalisatie sociaal domein		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		1.535
Aanvulling vanuit algemene bedrijfsreserve	800	
Totaal toevoegingen		800

Gemeente Leusden

Omvorming tientjesregeling	23	
Beleidskader + formatie uitvoering plan Twynstra & Gudde	39	
Peuteropvang	67	
Jaarschijf 2019 tekort zorgkosten (inkoop) en overschrijding budgetten	648	
Tekort sociaal domein amendement begroting 2019	434	
CUP 3.6 positieve gezondheid en zorg	20	
Geoormerkte middelen impuls uitstroom Werk en Inkomen naar reserve	80	
Geoormerkte middelen chronisch zieken naar reserve	25	
Diverse onttrekkingen	10	
Totaal onttrekkingen		1.346
Saldo reserve per 31 december 2019		989

x € 1.000

De reserve is ingesteld om fluctuaties in de financiering van het sociaal domein op te kunnen vangen zodat de continuïteit voor zorgvragers wordt gewaarborgd.

Toelichting Vaste Passiva - Voorzieningen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorzieningen weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 16 Overzicht voorzieningen	Saldo 31-12- 2018	Toevoeging	Vrijva l	Aanwandin g	Saldo 31-12- 2019
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:</u>					
Voorziening afgesloten complexen	19	0	18	1	0
Voorziening De Biezenkamp	2.413	0	197	0	2.216
Voorziening grondexploitatie niet-Visie	188	0	188	0	0
Effecten bestemmingspl. Tabaksteeg	0	0	0	0	0
Voorziening voormalig personeel	37	0	37	0	0
Voorziening pensioenen en uitkeringen wethouders	2.841	704	0	183	3.362
Voorziening FPU	0	0	0	0	0
Liquidatie Recreatieschap 2018	0	0	0	0	0
Subtotaal	5.498	704	440	184	5.578
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen:</u>					
Voorz. egal. wegbeheer deklagen	3.629	1.608	679	1.105	3.453
Voorz. egal. wegbeheer elementen	777	249	0	71	955
Voorz. egal. waterbeheer	175	85	0	25	235
Voorz. egal. gebouwenbeheer	1.352	751	0	368	1.735
Voorz. egal. sportterreinen	2.783	245	0	572	2.456
Voorz. egal. groenbeheer	1.785	126	150	56	1.705
Voorz. egal. huisv onderwijs	0	0	0	0	0
Subtotaal	10.501	3.064	829	2.197	10.539
<u>Vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven</u>					
Voorz. egal. rioolbeheer	2.814	415	300	325	2.604
Subtotaal	2.814	415	300	325	2.604
<u>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending</u>					
Voorz. egal. tarieven afvalst.heff./rein.rechten	0	0	0	0	0
Subtotaal	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	18.813	4.183	1.569	2.706	18.721

Het totaal aan voorzieningen is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven.

Verloop voorzieningen

Gemeente Leusden

In onderstaande overzichten wordt het verloop van alle voorzieningen weergegeven.

* Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

201 Voorziening afgesloten complexen		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		19
Totaal toevoegingen		0
Uitgave afgesloten complex	1	
Vrijval 2019	18	
Totaal onttrekkingen		19
Saldo voorziening per 31 december 2019		0

x € 1.000

De voorziening is gevormd om nog te maken kosten voor afgesloten grondexploitaties en projecten te dekken.

Omdat alle werkzaamheden zijn afgerond is de voorziening niet meer nodig en wordt deze opgeheven.

202 Voorziening De Biezenkamp		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		2.413
Benodigde storting 2019	0	
Totaal toevoegingen		0
Vrijval 2019	197	
Totaal onttrekkingen		197
Saldo voorziening per 31 december 2019		2.216

x € 1.000

De voorziening is gevormd om het te verwachten verlies van de faciliterende grondexploitatie Biezenkamp te dekken. Jaarlijks wordt de hoogte van deze voorziening aangepast aan de verwachte (negatieve) netto contante waarde per 1-1 van het jaar volgend op het huidige boekjaar.

203 Voorziening Groot Agteveld		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		187
Totaal toevoegingen		0
Vrijval 2019	187	
Totaal onttrekkingen		187
Saldo voorziening per 31 december 2019		0

x € 1.000

De voorziening is gevormd om het te verwachten verlies van de interne grondexploitatie Groot Agteveld te dekken.

De voorziening is niet meer nodig en wordt opgeheven.

Gemeente Leusden

232 Voorziening voormalig personeel		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		37
Totaal toevoegingen		0
Vrijval 2019	37	
Totaal onttrekkingen		37
Saldo voorziening per 31 december 2019		0

x € 1.000

De voorziening is gevormd om aan de wachtgeldverplichtingen voor voormalig personeel te kunnen voldoen.
Per ultima boekjaar is geen bedrag nodig in de voorziening.

236 Voorziening pensioenen en uitkeringen wethouders		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		2.841
Benodigde storting 2019	73	
Extra storting 2019	632	
Totaal toevoegingen		705
Pensioen uitkeringen wethouders	184	
Totaal onttrekkingen		184
Saldo voorziening per 31 december 2019		3.362

x € 1.000

De voorziening is gevormd om aan de (ook extra en toekomstige) verplichtingen voor wethouderspensioenen en -wachtgeld te voldoen. De gemeente fungeert als pensioenfonds van de wethouders.

* Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Het groot onderhoud aan kapitaalgoederen wordt gedekt uit de hierboven weergegeven onderhoudsfondsen, zie het overzicht over het verloop van de voorzieningen. Het groot onderhoud aan wegen, wegenbouwkundige kunstwerken, water, gebouwen, sportterreinen en groen wordt integraal benaderd en uitgevoerd.

Vanaf 1 januari 2017 worden alle investeringen in de openbare ruimte met economisch en maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. De gespaarde bedragen zijn overgeboekt van de betreffende onderhoudsvoorzieningen naar de reserves dekking kapitaallasten economisch en maatschappelijk nut. Voor een verdere toelichting op en het verloop van de diverse onderhoudsegalisatie-voorzieningen wordt verwezen naar de paragraaf kapitaalgoederen en investeringen.

* Voorziening bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven

291 Voorziening egalisatie rioolbeheer		2019
Saldo reserve per 1 januari 2019		2.814
Jaarlijkse storting 2019	30	
Egalisatie 2019	385	
Totaal toevoegingen		415
Bijdrage aan reserve kapitaallasten - Renovatie Ursulineweg	300	
Rioolwerkzaamheden (vervanging en renovatie riolering)	325	
Totaal onttrekkingen		625

Gemeente Leusden

Saldo voorziening per 31 december 2019		2.604

x € 1.000

De voorziening is gevormd om fluctuaties op te kunnen vangen in de kosten van groot onderhoud voor het rioolbeheer. Het huidige GRP beslaat de periode 2019-2023.

293 Voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	2019
Saldo reserve per 1 januari 2019	0
Totaal toevoegingen	
Totaal onttrekkingen	0
Saldo voorziening per 31 december 2019	0

x € 1.000

De voorziening is gevormd om fluctuaties in de reinigingstarieven te kunnen egaliseren.

In 2018 is de hele voorziening betrokken bij het tekort op afval. In 2019 zijn geen bedragen toegevoegd.

Toelichting Vlottende Passiva

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden met een looptijd > 1 jaar weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 17 Overzicht verloop van de vaste schulden	Saldo 31-12-2018	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.752	4.315	468	14.599
Waarborgsommen	17	10	23	4
Totaal	10.769	4.325	491	14.603

In februari 2019 is een 25-jarige geldlening van € 4,315 miljoen bij de BNG-bank aangetrokken tegen een tarief van 1,278% (gehele looptijd). Deze wordt gebruikt voor de financiering van de bouw van IKC Berkelwijk. Per jaar wordt € 172.600 afgelost.

Leningenportefeuille ultimo 2019:

Kredietverstrekker-Project-Tarief - Begindatum	Einddatum	Totaal lening	Schuld 1-1	Lening 2019	Aflos 2019	Schuld 31-12
BNG - MFC Atria 1,705% 15-7-2015	14-7-2040	€ 6.000.000	€ 5.280.000	€ 0	€ 240.000	€ 5.040.000
BNG - Hart van Leusden 1,455% 11-10-2018	31-12-2042	€ 5.700.000	€ 5.472.000	€ 0	€ 228.000	€ 5.244.000
BNG - IKC Berkelwijk 1,278% 6-2-2019	5-2-2044	€ 4.315.000	€ 0	€ 4.315.000	€ 0	€ 4.315.000
Totaal		€ 16.015.000	€ 10.752.000	€ 4.315.000	€ 468.000	€ 14.599.000

Vlottende Passiva

De vlottende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 18 Overzicht vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
Schulden < 1 jaar		
Kasgeldleningen	0	0
Bank- en girosaldi	0	0
Overige vlottende schulden	3.389	8.764
	3.389	8.764
Overlopende passiva		
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	1.230	1.019
Overige vooruitontvangen bedragen	41	138
Overige nog te betalen bedragen	7.770	3.467
	9.041	4.624
Totaal	12.430	13.388

Overige schulden

De overige schulden (crediteuren) kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 19 Overige vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019
ABP - af te dragen premies december	134	143
Belastingdienst - saldo af te dragen loonheffing, BTW en te ontvangen BTW	757	983

Gemeente Leusden

Gemeente Amersfoort	490	4.362
D. van der Steen bv	130	0
SIGHT Landscaping bv	102	0
Karbouw	0	300
Roelofs Wegenbouw	0	422
SRO Leusden BV	0	125
Gemeenschappelijke regeling Afval Verwijdering Utrecht	0	115
Van Schoonhoven Infra	0	554
Wernsen B.V.	0	131
Overige	1.776	1.629
Totaal	3.389	8.764

Vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel

De vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 20 Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	Saldo 31-12-2018	Toevoegingen	Vrijval/afboeking	Saldo 31-12-2019
Provincie Utrecht - subsidie Rotonde Heiligenbergerweg	198	0	198	0
Prov Utrecht verkeersplan Achterveld	1017	0	0	1017
Prov Utrecht, subsidie Grafheuvelproject	15	0	13	2
Totaal	1230	0	211	1019

Dit zijn van derden ontvangen bedragen. Deze bedragen moeten besteed of terugbetaald worden.

Overige vooruit ontvangen bedragen; nog te betalen bedragen

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 21 Overige vooruitontvangen en nog te betalen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen	138
Nog te betalen bedragen	
<i>Algemeen:</i>	
Inhuur personeel	60
Gemeentelijke bijdrage 2019 RWA	211
Bloemendal - IKC Berkelwijk termijn 8-2019	190
Schoonhoven - termijn 50-52 Hart van Achterveld (3/5e deel)	141
Bloemendal - IKC Berkelwijk termijn 11	95
2019 RISB - Gemeente Amersfoort	126
2019 frictie overgang zorgadministratie gemeente Amersfoort	362
2019 SDO - afrekening zorgkosten	270
2019 gemeente Amersfoort - afrekening zorgkosten	463
BLNP Bunschoten - 2e halfjaar 2019	85
Gemeente Amersfoort - DVO uitvoeringskosten Soza 2019	133

Gemeente Leusden

SRO - ontvangen SPUK bijdrage t.b.v. SRO	100
Rijksoverheid - teveel ontvangen SPUK 2019	177
SDO - WoonRolVervoer en Huishoudelijke Hulp 2019	306
<i>Grondexploitatie</i>	
Voorraad grond Niet in exploitatie Groot Agteveld	195
Overige nog te betalen bedragen	553
Totaal	3.467

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen.

We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Als onderdeel hiervan hebben we o.a. impact analyses corona opgesteld voor het grondbedrijf en de algemene dienst. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te kunnen blijven uitvoeren.

Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 22 Specificatie waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen						
Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspr. bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar	
Directe borgstellingen						
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	100	100	64	60	
Stichting De Vallei	Clubhuis (op hockeycomplex)	350	100	208	194	
SV Achterveld	Uitbr./renovatie accommodatie	60	100	32	28	
LTV Lockhorst	Vervangen zes tennisbanen	150	100	75	64	
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	25	100	15	14	
Stichting De Wetering	Vervangen dak accommodatie	110	100	61	53	
Roda '46	Vervanging kleedruimtes	350	100	321	313	
Stichting De Vallei	Blaashal	125	100	119	106	
VvE de Hamershof	Renov./verduurz. 97 woningen	3.400	50	1.700	1.700	
LTV Lockhorst	Blaashal	75	100	0	75	
Totaal directe borgstellingen				2.595	2.607	
Indirecte borgstellingen						
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	Woningstichting Leusden		Achtervang	105.000	107.000	
Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW)	Nationale Hypotheek Garantie		Achtervang	136.000	254.000	
Totaal indirecte borgstellingen				241.000	361.000	
Totaal directe en indirecte borgstellingen				243.595	363.607	

In 2019 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens verleende borg- en garantiestellingen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 31 december 2019 is onder meer sprake van de volgende verplichtingen:

-Diverse verzekeringscontracten waarvan de grootste zijn: de uitgebreide gevarenverzekering voor gemeentelijke en onderwijsgebouwen (€ 50.000) waarvan de overeenkomst loopt tot en met 31 december 2020 en de aansprakelijkheidsverzekering (€ 30.000) die jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt.

- Voor de schoonmaak van gemeentelijke gebouwen is een contract met Cleanfors (circa € 130.000) afgesloten die jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt.

- De gemeente heeft op grond van de allonge behorende bij de Samenwerkingsovereenkomst Biezenkamp een verplichting om de ontwikkelrechten m.b.t. de schoollocaties Brink en Rossenberg binnen een periode van 10 jaar, op verzoek, terug te verkopen aan de projectontwikkelaar. De opbrengst is contractueel overeengekomen en bedraagt tenminste € 2,0 miljoen.

- Voor woonomgevingsonderhoud is in 2015 met SIGHT Landscaping een contract afgesloten. Het contract heeft een totaalbedrag van € 1.170.000. De overeenkomst heeft een looptijd van twee jaar met de mogelijkheid om het contract 6 maal een jaar te verlengen.

- Met Eemfors is een groepsdetacheringsovereenkomst aangegaan gelijk aan de looptijd van de overeenkomst tussen de Gemeente Leusden en SIGHT Landscaping. Zo mogelijk zal deze overeenkomst, tot maximaal zes keer één jaar worden verlengd, tot uiterlijk 1 april 2023. De contractwaarde is jaarlijks circa € 218.000.

- Voor het inzamelen, transporteren en verwerken van gemengd tuingroen is een overeenkomst aangegaan met Den Ouden Groenrecycling B.V. met een waarde van € 242.000. Deze overeenkomst loopt 31 december 2017 af, maar bevat de mogelijkheid van verlenging tot 31 december 2021. De contractwaarde is jaarlijks circa € 121.000.

- Met Renewi van Vliet Groep Milieu-dienstverleners is in 2018 voor het ledigen/huren van containers en het afvoeren van afvalstoffen een contract afgesloten voor een periode van 4 jaar, met een verlengoptie van 2 keer 2 jaar. De contractwaarde bedraagt € 876.000.

- Met Noot personenvervoer en Willemsen- de Koning Groep B.V. is een overeenkomst aangegaan voor een periode van twee jaar voor leerlingenvervoer en groepsvervoer, ingaande schooljaar 2017-2018. De contractwaarde van beide zijn jaarlijks circa € 200.000

- Voor het onderhoud asfaltverhardingen in de gemeente Leusden is er een raamovereenkomst met D. van der Steen aannemingsbedrijf te Utrecht afgesloten waarbij de prijzen, randvoorwaarden en werkzaamheden vastliggen en de hoeveelheden/aantallen gedurende de looptijd worden bepaald. De contractwaarde is jaarlijks circa € 1.471.000.

- Op basis van bestek IBMN-2015-LEU-ES-005 is in 2016 met Ziut B.V. (Spie) voor het beheer en onderhoud Openbare Verlichting inclusief telemanagementsysteem een contract afgesloten voor 15 jaar. De aanneemsom bedraagt € 2.655.000.

- Op basis van bestek IBMN-2016-LEU-EV-003 is in 2016 met Plastic Omnium B.V. aan opdrachtnemer, tot het uitvoeren van het leveren en plaatsen/uitzetten van minicontainers (240 en 140 liter) voor de gemeente Leusden. De overeenkomst heeft een looptijd van 10 jaren. Het betreft de periode 1 september 2016 tot 1 september 2026. Na afloop van de initiële looptijd is er een mogelijkheid tot verlengen met 5 jaar. Contractwaarde is circa € 341.000.

- Op basis van bestek IBMN-2016-LEU-EV-004 is in 2017 met Bwaste International B.V. voor het leveren en plaatsen van ondergrondse afvalcontainers een contract afgesloten voor 6 jaar. De aanneemsom bedraagt € 669.637.

- Met Excellence is een contract afgesloten dat betrekking heeft op het zaaksysteem. De duur van de overeenkomst is van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2019. Na afloop van de initiële looptijd wordt het contract jaarlijks stilzwijgend verlengd. De contractwaarde in 2019 is € 50.000.

- Op basis van bestek IBM-2017-LEU-RR-004 is met Ter Riele B.V. een contact afgesloten voor snoeien van de bomen voor de jaren 2018 - 2020. De contractwaarde is € 735.000.

- Met Remondis Nederland BV is in 2019 een contract afgesloten voor inzameling en transport van huishoudelijk afval. De duur van de overeenkomst is 4 jaar met een mogelijkheid om tweemaal 2 jaar te verlengen. De contractwaarde is jaarlijks circa € 480.000.

- Op basis van bestek IBMN-2018-LEU-HW-001 is met WMO Consult BV voor een zorgadministratiesysteem een contract afgesloten. De duur van de overeenkomst is 3 jaar en kan tweemaal 1 jaar verlengd worden. De contractwaarde is jaarlijks circa € 300.000.

Sisa bijlage en subsidieverantwoording

Sisa bijlage en subsidieverantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
OCW	D8	Onderwijsachterstanden- beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 82.626	€ 0	€ 0			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag			
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		€ 3.605.560	€ 62.156	€ 552.311	€ 2.255	€ 14.000	€ 0	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 12	
		€ 46.485	€ 2.431	€ 0	€ 50.242	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
		€ 23.934	€ 20.750	€ 7.074	€ 15.686	€ 8.343	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
		€ 0	€ 0	Ja				
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportinstulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 07
		1	€ 417.222	632872	€ 237.624	€ 97.459	€ 64.308	€ 75.857
		Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11		
		1	632872	237624	36,95%	Verantwoorde bedragen inzake bestedingen inclusief ETW, waaron 17,5% in de verantwoording opgenomen is.	€ 179.598	

Verantwoording subsidie fietsvoorzieningen langs de Hamerveldseweg-Zuid

Algemene gegevens van het project

Naam project:	Veilige fietsvoorzieningen langs de Hamerveldseweg-Zuid
Subsidieregeling:	Uitvoeringsverordening subsidie Realisatieplan Fiets provincie Utrecht
Start en einddatum project:	O Startdatum: 1 mei 2019 O Einddatum: 30 november 2019
Aangevraagd subsidiebedrag	€ 304.335

Datum en kenmerk van de subsidiebeschikking

Datum subsidiebeschikking:	30 augustus 2019
Kenmerk subsidiebeschikking:	81F49CBB

Gerealiseerde activiteiten

De Hamerveldseweg-zuid is een zogenaamde historische as. Deze weg heeft een grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Langs weerszijden van deze weg staan laanbomen die door velen als waardevol worden ervaren. Vanwege het bijzondere karakter van deze weg is in de planfase uiterst omzichtig te werk gegaan. Het aanvankelijke voorstel was om het zuidelijk deel van de Hamerveldseweg autovrij te verklaren en de daardoor vrijkomende ruimte in zijn geheel als fietspad aan te wijzen. Deze variant kon niet op voldoende draagvlak rekenen. Toen is echter wel besloten om dit wegvak gesloten te verklaren voor vrachtverkeer. Omdat de meningen over karakter en functie van dit wegvak uiterst divers waren is opdracht gegeven voor het uitvoeren van een variantenstudie waarbij de plussen en minnen van een groot aantal varianten inzichtelijk zijn gemaakt. Mede aan de hand van de resultaten van deze studie is de keus gemaakt voor de aanleg van een vanuit twee richtingen te berijden vrijliggend fietspad langs de westzijde van de Hamerveldseweg (en aan de westzijde van de te handhaven bomenrij). Vanwege de complexiteit en de brede maatschappelijk aandacht voor dit project is voor de uitvoeringsfase hiervan een ervaren projectleider ingehuurd.

Voor alle duidelijkheid: het projectgebied waarop deze subsidiebeschikking betrekking heeft loopt van de Leusbroekerweg tot en met de aansluiting met de Grasdorgerijweg.

Begin november 2019 kon deze geoptimaliseerde fietsverbinding worden opengesteld voor fietsverkeer. Er is bewust gekozen voor een betonnen verharding die bijna overal 3,5 meter breed is. Het vrijliggend fietspad is landschappelijk fraai ingepast. Dit fietspad kan rekenen op brede waardering. Waar de fietsers voorheen de relatief smalle rijbaan moesten delen met (vracht)autoverkeer kan nu ontspannen worden doorgereden. Helaas hebben we nog geen telcijfers maar nu is al duidelijk

Verantwoording subsidie fietsvoorzieningen langs de Hamerveldseweg-Zuid

dat het fietsgebruik aanzienlijk is toegenomen.

Dit vrijliggend fietspad loopt van de Leusbroekerweg tot ongeveer de voormalige spoorwegovergang. Daar sluit het fietspad aan op de 'gewone' rijbaan die in noordelijke richting doorloopt. Tussen de voormalige spoorwegovergang en de Grasdorgerijweg heeft de rijbaan een gedaantewisseling ondergaan. De bestaande asfaltverharding is vervangen waarbij langs weerszijden van de rijbaan rode fietsstroken zijn aangebracht. De optische versmalling die dit heeft opgeleverd in combinatie met het toegenomen fietsgebruik leidt tot een rustiger rijgedrag van het autoverkeer. En dat komt ook doordat hier 3 stevige 30 km/plateaus in de rijbaan zijn aangebracht. Een daarvan is gesitueerd ter hoogte van het punt waar het vrijliggend fietspad op de rijbaan aansluit.

Direct ten noorden van de Grasdorgerijweg is een spitsgeslotenverklaring voor autoverkeer ingesteld (tussen 07.00 en 09.00 uur / alleen op de relatie van zuid naar noord). Door deze juridische verkeersmaatregel is het zuidelijk deel van de Hamerveldseweg en stuk minder aantrekkelijk geworden voor sluisverkeer. In de nieuwe situatie loont het niet langer om via de Hamerveldseweg-zuid met de auto naar het centrum van Leusden te rijden. Ook deze maatregel komt de positie van het fietsverkeer ten goede.

Resumerend kan worden gesteld dat de werkzaamheden geheel overeenkomstig het ingediende projectplan zijn uitgevoerd en dat het beoogde effect is bereikt. Wij zijn er van overtuigd dat het fietsgebruik zeker in het voorjaar van 2020 een verdere stijging te zien zal geven (betere weersomstandigheden en meer bekendheid over deze nieuwe fietsverbinding). De doelstellingen zijn dus bereikt.

Bereikte resultaten

Door de realisatie van deze ontbrekende schakel in het fietsnetwerk tussen Leusden en Woudenberg vertoont het fietsgebruik een stijgende lijn. Dit komt mede doordat de beleefde verkeersonveiligheid op de relatief smalle Hamerveldseweg-zuid aanzienlijk is afgenomen doordat fietsers zich niet langer bedreigd/onveilig voelen door op korte afstand voorbijrijdend (vracht)autoverkeer.

Betrokken organisaties (indien van toepassing)

Het herinrichtingsplan is mede voorbereid met de lokale afdeling van de Fietsersbond. Ook diverse ondernemers op bedrijvenpark Ambachtsweg zijn geconsulteerd. Mede op hun voorstel is het weggedeelte tussen de Grasdorgerijweg en de Ambachtsweg verbreed (met het oog op de veiligheid van het fietsverkeer).

Subsidieverplichtingen

De subsidie is volledig aangewend voor de uitvoering van activiteiten waarvoor deze subsidie verstrekt is.

Verantwoording subsidie fietsvoorzieningen langs de Hamerveldseweg-Zuid

Gerealiseerde begroting

BATEN (inkomsten)	Totale geraamde baten	Totale werkelijke baten	Verschil	LASTEN (uitgaven)	Totale geraamde lasten	Totale werkelijke lasten	Verschil
	€	€	€		€	€	€
1. Eigen bijdrage	€ 304.335	€ 303.552	€ 783	1. Personeelskosten			
Subtotaal	€ 304.335	€ 303.552	€ 783	Subtotaal			
2. Subsidie provincie Utrecht	€ 304.335	€ 303.552	€ 783	2. Materiaalkosten			
Subtotaal	€ 304.335	€ 303.552	€ 783	Subtotaal			
3. Bijdrage andere subsidieverstrekkers - -				3. Huisvestingskosten - - -			
Subtotaal				Subtotaal			
4. Sponsoring / bijdragen - -				4. PR-kosten (advertentie/internet) - -			
Subtotaal							
5. Overige inkomsten (kaartverkoop, ver- koop producten, etc.)				5. Totale kosten Veilige fietsvoorzieningen langs de Hamerveldseweg- Zuid'	€ 608.669	€ 607.103	€ 1.566
Subtotaal				Subtotaal	€ 608.669	€ 607.103	€ 1.566
TOTAAL:	€ 608.670	€ 607.104	€ 1.566	TOTAAL:	€ 608.669	€ 607.103	€ 1.566

Vaststellingsbesluit

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Leusden;

gelezen het voorstel van het college d.d. 26 mei 2020, nummer L 244860

gelet op de artikelen 197 en 198 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

• de jaarstukken 2019 van de Gemeente Leusden vast te stellen en daarbij:

het voordelig resultaat van € 1.655.000 als volgt te bestemmen:

1. een bedrag van € 523.000 beschikbaar te stellen voor besteding in 2020
2. een bedrag van € 967.000 te storten in de algemene reserve grondbedrijf
3. een bedrag van € 165.000 te storten in de reserve sociaal domein

• begrotingswijziging 2020-1020 vast te stellen

Aldus besloten door de raad van de gemeente Leusden
in zijn openbare vergadering van 9 juli 2020,

I. Schutte-van der Schans, griffier

G.J. Bouwmeester, voorzitter

Gemeente Leusden